

**TB A6/A9: SCHIPHOL-AMSTERDAM-ALMERE
NATUURTOETS FLORA EN FAUNA**

RIJKSWATERSTAAT, REGIONALE DIENST NOORD-HOLLAND
DEFINITIEF

20 december 2010
075220462:A
D03011.003020

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Probleemstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Voorgenomen activiteit	7
3	Wettelijk kader	8
4	Opzet	13
4.1	Gebruikte bronnen	13
4.2	Veldinventarisaties	13
4.3	Beoordeling en toetsing	14
5	Huidige situatie	16
5.1	Inleiding	16
5.2	Algemene beschrijving per deelgebied	16
5.2.1	Deelgebied 1	16
5.2.2	Deelgebied 2	17
5.2.3	Deelgebied 3	17
5.2.4	Deelgebied 4	18
5.2.5	Deelgebied 5	18
5.3	(Beschermd) soorten in deelgebied 1	19
5.3.1	Vaatplanten	19
5.3.2	Grondgebonden zoogdieren	20
5.3.3	Vleermuizen	21
5.3.4	Vogels	22
5.3.5	Amfibieën en reptielen	24
5.3.6	Vissen	24
5.3.7	Ongewervelde dieren	25
5.4	(Beschermd) soorten in deelgebied 2	25
5.4.1	Vaatplanten	25
5.4.2	Grondgebonden zoogdieren	26
5.4.3	Vleermuizen	26
5.4.4	Vogels	27
5.4.5	Amfibieën en reptielen	28
5.4.6	Vissen	28
5.4.7	Ongewervelde dieren	29
5.5	(Beschermd) soorten in deelgebied 3	29
5.5.1	Vaatplanten	29
5.5.2	Grondgebonden zoogdieren	30
5.5.3	Vleermuizen	30
5.5.4	Vogels	31

5.5.5	Amfibieën en reptielen	32
5.5.6	Vissen	33
5.5.7	Ongewervelde dieren	33
5.6	(Beschermd) soorten in deelgebied 4	34
5.6.1	Vaatplanten	34
5.6.2	Grondgebonden zoogdieren	34
5.6.3	Vleermuizen	35
5.6.4	Vogels	37
5.6.5	Amfibieën en reptielen	39
5.6.6	Vissen	39
5.6.7	Ongewervelde dieren	40
5.7	(Beschermd) soorten in deelgebied 5	41
5.7.1	Vaatplanten	41
5.7.2	Grondgebonden zoogdieren	41
5.7.3	Vleermuizen	42
5.7.4	Vogels	44
5.7.5	Amfibieën en reptielen	45
5.7.6	Vissen	45
5.7.7	Ongewervelde dieren	46
6	Effectbeschrijving Flora- en Faunawet	47
6.1	Inleiding	47
6.2	Effecten van voorgenomen activiteiten en nieuwe situatie op soorten en leefgebieden in deelgebied 1	47
6.2.1	Vaatplanten	47
6.2.2	Grondgebonden zoogdieren	48
6.2.3	Vleermuizen	48
6.2.4	Vogels	49
6.2.5	Amfibieën en reptielen	49
6.2.6	Vissen	50
6.2.7	Ongewervelde dieren	50
6.2.8	Overzicht van effecten	50
6.3	Effecten van voorgenomen activiteiten en nieuwe situatie op soorten en leefgebieden in deelgebied 2	51
6.3.1	Vaatplanten	51
6.3.2	Grondgebonden zoogdieren	51
6.3.3	Vleermuizen	51
6.3.4	Vogels	52
6.3.5	Amfibieën en reptielen	52
6.3.6	Vissen	52
6.3.7	Ongewervelde dieren	53
6.3.8	Overzicht van effecten	53
6.4	Effecten van voorgenomen activiteiten en nieuwe situatie op soorten en leefgebieden in deelgebied 3	53
6.4.1	Vaatplanten	53
6.4.2	Grondgebonden zoogdieren	54
6.4.3	Vleermuizen	54
6.4.4	Vogels	54
6.4.5	Amfibieën en reptielen	54

6.4.6	Vissen	55
6.4.7	Ongewervelde dieren	55
6.4.8	Overzicht van effecten	55
6.5	Effecten van voorgenomen activiteiten en nieuwe situatie op soorten en leefgebieden in deelgebied 4	56
6.5.1	Vaatplanten	56
6.5.2	Grondgebonden zoogdieren	56
6.5.3	Vleermuizen	57
6.5.4	Vogels	57
6.5.5	Amfibieën en reptielen	58
6.5.6	Vissen	59
6.5.7	Ongewervelde dieren	60
6.5.8	Overzicht van effecten	60
6.6	Effecten van voorgenomen activiteiten en nieuwe situatie op soorten en leefgebieden in deelgebied 5	61
6.6.1	Vaatplanten	61
6.6.2	Grondgebonden zoogdieren	61
6.6.3	Vleermuizen	61
6.6.4	Vogels	62
6.6.5	Amfibieën en reptielen	62
6.6.6	Vissen	62
6.6.7	Ongewervelde dieren	62
6.6.8	Overzicht van effecten	62
6.7	Toetsing van de effecten aan de verbodsbepalingen van de flora- en faunawet	63
7	Voorkomen en beperken van schade	68
7.1	Mitigerende maatregelen	68
7.2	Resultaat van mitigerende maatregelen	70
7.3	vrijstellingen en ontheffingen	72
8	Conclusies en aanbevelingen	74
8.1	Conclusies	74
8.2	Verleenbaarheid ontheffingen	77
8.2.1	Tabel 2-soorten	77
8.2.2	Tabel 3-soorten	77
Bijlage 1	Relevante wetteksten	80
Bijlage 2	Beschermde soorten in de Flora- en Faunawet	82
Bijlage 3	Bronnen	83
Bijlage 4	Kaartenbijlage veldinventarisaties 2008	85
Colofon		88

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1

AANLEIDING

Rijkswaterstaat Noord-Holland wil de bereikbaarheid van het gebied rond Schiphol, Amsterdam en Almere verbeteren. Daarvoor heeft Rijkswaterstaat een Planstudie/m.e.r. (milieueffectrapportage) opgesteld. Hierin is geconstateerd dat de uitvoering van het voornemen gevolgen kan hebben voor de beschermde soorten dieren en planten in het plangebied. Deze effecten zijn in de planstudie/m.e.r. globaal in beeld gebracht. Om de uitvoering van de aanpassingen aan de infrastructuur in het plangebied in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de Flora- en faunawet is een nadere uitwerking van deze effecten noodzakelijk gebleken. Hiervoor zijn o.a. aanvullende onderzoeken naar het voorkomen van beschermde flora en fauna uitgevoerd. Op basis van een toets van de (mogelijke) schadelijke gevolgen van de aanleg en het gebruik van de infrastructuur voor beschermde soorten kunnen in het Tracébesluit inrichtings- en beheersmaatregelen genomen worden om flora en fauna te beschermen. Daarnaast kan worden beoordeeld of een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig is om de uitvoering van het voornemen mogelijk te maken. Deze natuurtoets kan daarbij de benodigde onderbouwing leveren.

1.2

PROBLEEMSTELLING

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van wilde planten en dieren. Het onderzoek naar de gevolgen voor beschermde soorten richt zich op de beantwoording van de vraag of door uitvoering van het voornemen algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden (dreigen te) worden en welke noodzakelijke maatregelen of procedurele stappen hieruit volgen.

1.3

LEESWIJZER

Het rapport is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Beschrijving van het juridische kader; de Flora- en faunawet en de achtergrond voor de toetsing.
Hoofdstuk 3	Beschrijving van de voorgenomen activiteit
Hoofdstuk 4	Opzet van het onderzoek
Hoofdstuk 5	Beschrijving van het huidige voorkomen van beschermde soorten in het studiegebied
Hoofdstuk 6	Beschrijving en beoordeling van de effecten op beschermde soorten
Hoofdstuk 7	Mitigatie en compensatie
Hoofdstuk 8	Conclusie en aanbevelingen

Daarnaast zijn de volgende bijlagen bijgevoegd:

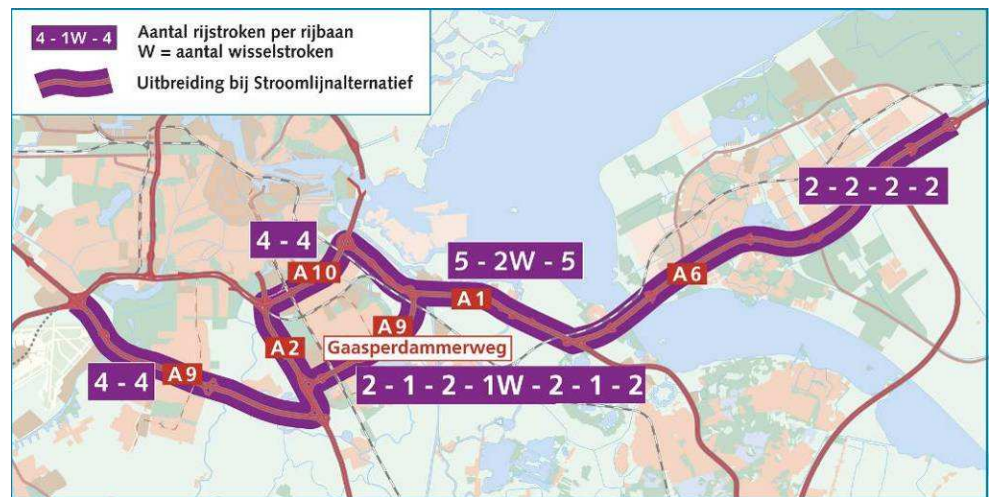
Bijlage 1	Overzicht relevante wetteksten
Bijlage 2	Overzicht beschermde soorten
Bijlage 3	Geraadpleegde bronnen
Bijlage 4	Kaartbijlage veldonderzoeken

HOOFDSTUK 2 Voorgenomen activiteit

Meer rijstroken langs bestaande wegen én een betere stroomlijning van de knooppunten. Dat is, kort gezegd, SAA. In het Stroomlijnalternatief worden alle wegen in het wegennet tussen Schiphol en Almere uitgebreid.

Afbeelding 2.1

Overzicht plangebied

In het TB is aangegeven wat de rijstrookconfiguraties zijn. Het onderzoek is uitgevoerd voor deze rijstrookconfiguraties.

HOOFDSTUK

3 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aanscherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

ALGEMENE ZORGPLICHT ARTIKEL 2 FLORA- EN FAUNAWET

In het kader van de Flora- en faunawet geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

VERBODSBEPALINGEN

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKEL 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Dit is uitgewerkt in het “Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten”, kortweg genoemd “Besluit vrijstelling”. In de onderstaande tabel is uiteengezet welke regels uit dat Besluit volgen, voor zover relevant voor de wegaanpassingen in het kader van SAA.

Voor tabel 2 soorten geldt een vrijstelling, mits gewerkt wordt volgens een door het ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode) aan toegevoegd. Als dat niet het geval is, is een ontheffing vereist.

Bij de uitvoering van het projectbesluit zal volgens een gedragscode worden gewerkt (“Gedragscode werken met de Flora-en Faunawet”, RWS, 19 juli 2010, goedgekeurd bij besluit van 23 augustus 2010). Het werken volgens deze gedragscode levert echter geen ontheffing op, omdat de Gedragscode slechts ziet op kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen.

Tabel 2.1

Beschermingscategorieën
AMvB artikel 75 Flora- en
faunawet

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden uit artikel 8 tot en met 12. Er geldt een zorgplicht.
Tabel 2	Overige soorten	Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van het Besluit Vrijstelling	Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: 1. Geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding; 2. Er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 3. Er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.
Tabel 3	Soorten op Bijlage	Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting
	IV van de Europese Habitatrichtlijn	alleen verleend worden wanneer: 1. Geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding; 2. Er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 3. Er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang; Voor tabel 3 soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan vermeld kan op grond van jurisprudentie geen ontheffing worden verleend op grond van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Voor tabel 3 soorten die in bijlage 1 bij het Besluit Vrijstelling staan vermeld, gold dit al op grond van het Besluit Vrijstelling.
Vogels	Alle vogels die van nature voorkomen op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU	Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: 1. Geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding; 2. Er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 3. Er sprake is van een belang dat is opgenomen in de Vogelrichtlijn. Die belangen zijn: - bescherming van flora en fauna; - veiligheid van luchtverkeer; - volksgezondheid en openbare veiligheid. Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. Voor sommige vogels geldt dat ook buiten het broedseizoen een ontheffing nodig is, omdat de nesten van deze vogels jaarrond zijn beschermd. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen. Voor vogels met jaarrond beschermde nesten moet worden aangetoond dat er voldoende alternatieve nestgelegenheid is. Is dat niet het geval, dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest worden aangeboden.

De vogels waarvan het nest jaarrond wordt beschermd onder artikel 11 van de Flora- en faunawet vormen de meest streng beschermde groep. Deze vogels zijn aangewezen in de "aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen" (2009) van het (thans:) ministerie van EL&I en staan opgesomd in tabel 2.2.

Tabel 2.2

Categorieën broedvogels

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De

Vogels	
	(fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Categorie 3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Categorie 4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van een jaarrond beschermd nest een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Een deskundige dient dan vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden, of dat het mogelijk is te voorzien in een kunstmatig vervangend nest. Als dat kan, is geen ontheffing benodigd.

PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen vereist?
- is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie van EL&I waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket? (het ministerie hanteert in dergelijke gevallen de term "Positieve Afwijzing", eerder werd een ontheffing afgegeven)
- welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

De Flora- en faunawet en andere procedures

De toets van een ruimtelijk project aan de Flora- en faunawet, en de daaruit eventueel volgende ontheffingverlening, is een zelfstandige procedure. De bestemming van een terrein of de verlening van vergunningen laat onverlet dat een dergelijk plan in overeenstemming moet zijn met de Flora- en faunawet, om tot uitvoering gebracht te mogen

worden. In toenemende mate zal het bevoegd gezag de Flora- en faunawet betrekken in haar besluitvorming vanuit andere procedures. Zo is er een koppeling tot stand gebracht tussen de Tracéwet en de Flora- en faunawet.

Rode Lijstsoorten

De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen actieve bescherming en passieve bescherming van soorten. De actieve bescherming gaat via Rode Lijsten (art. 7): Dit zijn lijsten waarvoor actief maatregelen genomen (kunnen) worden om leefgebieden en populaties in stand te houden. De passieve bescherming beschermt de soorten tegen "bedreigingen" van buiten. Hier spitst de Flora- en faunawet zich verder op toe via aanwijzing beschermde soorten, algemene verbodsbepalingen en vrijstellingen/ontheffingen. Al deze regelgeving geldt expliciet niet voor Rode Lijst-soorten die niet tevens als beschermde soort zijn aangewezen. De toetsing van plannen aan de Flora- en faunawet richt zich daarom altijd op de aangewezen beschermde soorten. Er is dus geen wettelijke basis voor de toetsing van Rode Lijstsoorten.

Alle vogels, zoogdieren, amfibieën, reptielen zijn beschermd, dus ook de Rode Lijstsoorten. Daarnaast zijn veel van de beschermde soorten in de Flora- en faunawet tevens Rode Lijstsoort en noemt de Flora- en faunawet ook een beperkt aantal andere Rode Lijstsoorten (planten, vissen, insecten e.d.). Deze Rode Lijstsoorten worden dus in de toetsing meegenomen. Verder is Rode Lijst breder opgezet, o.a. voor vlinders, libellen, hommels, sprinkhanen, paddenstoelen, hogere planten en meer. De meeste van de soorten op die lijsten zijn niet beschermd op grond van de Flora- en faunawet.

Sommige provincies hebben Rode Lijstsoorten in hun compensatiebeginsel voor de EHS opgenomen (bijv. Zuid-Holland). In Noord-Holland en Flevoland is dit niet het geval.

Uit deze informatie worden de volgende conclusies getrokken:

- Er is geen wettelijke of beleidsmatige basis voor het integraal opnemen van Rode Lijstsoorten in ecologische toetsingen van ruimtelijke ingrepen;
- Het integraal opnemen van Rode Lijstsoorten is praktisch gezien niet haalbaar;
- Er is hierdoor geen reden voor het opnemen van Rode Lijstsoorten in ecologische toetsingen;
- De Rode Lijstsoorten van de soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën, reptielen en planten worden (deels) automatisch beschermd, namelijk via de Flora- en faunawet.

De Rode Lijstsoorten worden in het onderhavige onderzoek wel in kaart gebracht. De effecten op Rode Lijstsoorten zijn echter gelet op het vorenstaande niet in kaart gebracht, noch zijn er mitigatie- of compensatieverplichtingen voor deze soorten opgenomen. Voor deze soorten geldt het voorzorgsbeginsel wel onverkort.

HOOFDSTUK

4 Opzet

4.1

GEBRUIKTE BRONNEN

Bij het uitvoeren van deze toetsing is gebruik gemaakt van bestaande en nieuw verzamelde gegevens over de verspreiding van beschermde soorten planten en dieren in het invloedsgebied. Het invloedsgebied bestaat uit de zone rond de weg waar de feitelijke werkzaamheden plaatsvinden en de door verstoring beïnvloede zone daar omheen. Voor bestaande data over het voorkomen van soorten is geput uit bronnen welke ook gebruikt zijn voor de totstandkoming van de Trajectnota-MER fase 2:

- internet (onder meer verspreidingsgegevens RAVON, SOVON, gemeente Amsterdam en andere websites);
- bij ARCADIS aanwezige gegevens uit andere projecten;
- Gegevensaanvraag bij waterschappen (Waternet en Zuiderzeeland) en Landschap Noord-Holland;
- Raadpleging van personen met kennis van verspreiding van soorten rondom het trace;
- Inventarisatie natuur en Milieu Hoofdwegverbinding (Witteveen + Bos, 2005);
- Planstudie/MER Schiphol-Amsterdam-Almere. Deelrapport Natuur. Grontmij Nederland bv, 2005.

Voor een verantwoording van deze bronnen verwijzen wij naar de Trajectnota-MER fase 2.

In de Trajectnota-MER fase 2 is door de Commissie MER een aantal kennisleemtes geconstateerd. Deze leemtes zijn ingevuld met behulp van aanvullend veldonderzoek gedurende het voorjaar, de zomer en het najaar van 2008.

4.2

VELDINVENTARISATIES

In het voorjaar, de zomer en het najaar van 2008 zijn aanvullende veldinventarisaties uitgevoerd teneinde voldoende inzicht te krijgen in de aanwezigheid en de functie van het plangebied voor de volgende soort(groep)en:

- beschermde hogere planten (Tabel 1, 2 en 3 Flora- en faunawet)
- beschermde zoogdieren (Tabel 1, 2 en 3 Flora- en faunawet)
- vleermuizen (Tabel 3 (HR 4) Flora- en faunawet)
- vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels.
- Beschermde reptielen en amfibieën, o.a. (Tabel 1, 2 en 3 Flora- en faunawet)
 - Ringslang (*Natrix natrix*) (Tabel 3 (Bijl.I AMVB) Flora- en faunawet)
 - Rugstreeppad (*Bufo calamita*) (Tabel 3 (HR 4) Flora- en faunawet)
 - Heikikker (*Rana arvalis*) (Tabel 3 (HR 4) Flora- en faunawet)
- vissen (Tabel 1, 2 en 3 Flora- en faunawet)

De inventarisaties zijn als volgt uitgevoerd.

Planten

In de bloei maanden van mogelijk voorkomende beschermde planten is het gehele tracé, met uitzondering van enkele locaties waar het voorkomen van beschermde soorten al bekend is, geïnventariseerd op het voorkomen van beschermde soorten.

Zoogdieren

Op de locaties met geschikt leefgebied voor beschermde zoogdieren zijn inventarisaties uitgevoerd met inloopvallen. Hierbij zijn gedurende drie dagen muizen gevangen.

Vleermuizen

Het gehele tracé is geïnventariseerd door het uitvoeren van drie rondes waarbij het terreingebruik van de vleermuizen in kaart is gebracht met behulp van een batdetector. Tevens zijn bomen met holtes onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen met een boomcamera.

Vogels

In het najaar is het gehele tracé geïnventariseerd op nesten/horsten van vogels met een vaste rust- of verblijfplaats.

Reptielen en amfibieën

- Rugstreeppad: het gehele tracé is in de periode mei-juni driemaal in de avond geïnventariseerd op aanwezige individuen door middel van het luisteren naar de voortplantingsroep.
- Heikikker: enkele potentieel geschikte leefgebieden zijn geïnventariseerd met behulp van amfibieënschermen. Deze schermen zijn tijdens de trek naar de winterverblijfplaatsen gedurende één week tweemaal daags gecontroleerd op aanwezigheid van de heikikker.
- Ringslang: in potentieel geschikt leefgebied zijn zogenaamde herpetoplaten geplaatst. Deze zijn vervolgens driemaal in de ochtend gecontroleerd met minimaal een maand tussentijd.

Vissen

Alle watergangen binnen het tracé, met uitzondering van de grotere vaarten en kanalen, zijn steekproefsgewijs bemonsterd met behulp van een schepnet.

4.3**BEOORDELING EN TOETSING**

Bij de toetsing van het plan tot aanpassing van de infrastructuur in de regio Schiphol-Amsterdam-Almere aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet is op een systematische wijze beoordeeld welke gevolgen het plan heeft voor beschermde soorten. Tegelijkertijd is nagegaan welke randvoorwaarden de wet stelt aan de uitvoering van het plan.

Zowel de negatieve als de positieve gevolgen van (uitvoering van) het plan op de beschermde planten- en diersoorten en hun groeiplaatsen c.q. vaste verblijfplaatsen zijn beschreven. De door de Flora- en faunawet beschermde soorten waarvoor geen negatieve effecten worden verwacht zijn in de daarna volgende stappen buiten beschouwing gelaten.

Voor de geconstateerde (negatieve) gevolgen is onderzocht of er mogelijkheden zijn voor het vermijden of beperken van de effecten, bijvoorbeeld door de plannen aan te passen, door een goede planning, zorgvuldige uitvoering van werkzaamheden of het treffen van

aanvullende beschermingsmaatregelen. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de algemene zorgplicht.

In de volgende stap is beoordeeld of de resterende negatieve effecten vallen binnen de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Tenslotte wordt beoordeeld of de wet uitzonderingsmogelijkheden (vrijstelling of ontheffing) biedt voor de eventueel geconstateerde strijdigheden met de algemene verbodsbepalingen, welke voorwaarden hieraan zijn verbonden en op welke wijze het plan aan deze voorwaarden kan voldoen.

HOOFDSTUK 5

Huidige situatie

5.1

INLEIDING

Het plangebied is onderverdeeld in de volgende deelgebieden (zie Afbeelding 5.2):

- 1 A9 vanaf knooppunt Badhoevedorp tot en met knooppunt Holendrecht;
- I. A9 vanaf knooppunt Holendrecht tot knooppunt Diemen;
- II. A2 vanaf knooppunt Holendrecht inclusief knooppunt Amstel, A10 oost inclusief knooppunt Watergraafmeer en A1 tot knooppunt Diemen;
- III. A1 inclusief knooppunt Diemen tot knooppunt Muiderberg;
- IV. A6 inclusief knooppunt Muiderberg tot en met aansluiting Almere Buiten Oost.

Afbeelding 5.2

Ligging deelgebieden.

In dit hoofdstuk wordt per deelgebied een algemene beschrijving gegeven. Vervolgens wordt er per deelgebied beschreven welke beschermde soorten voorkomen. Hiervoor wordt allereerst een overzicht van voorkomende soorten gegeven, gevolgd door een toelichting per soort(groep).

Per soort is de beschermingsstatus aangegeven:

- Flora- en faunawet (Ffw): de soort is beschermd volgens de Flora- en faunawet;
- Rode Lijst (RL): de soort is opgenomen op de lijst van bedreigde, kwetsbare en gevoelige diersoorten (Rode Lijst) volgens het Besluit Rode Lijsten flora en fauna van 4 november 2004. Hierbij worden alleen gewervelde dieren en eventueel dagvlinders, libellen, korstmossen en mossen (bij hotspots zoals dijken, hunebedden, oude bomen) genoemd.

5.2

ALGEMENE BESCHRIJVING PER DEELGEBIED

5.2.1

DEELGEBIED 1

Deelgebied 1 heeft een lengte van 12 kilometer en loopt langs Schiphol door het Amsterdamse bos en Amstelveen tot aan knooppunt Holendrecht. Vlak langs het traject

bevinden zich twee vrij grote waterpartijen, de Ouderkerkerplas ten oosten van Ouderkerk aan de Amstel en de Poel ten westen van Amstelveen in het Amsterdamse bos.

Knooppunt Badhoevedorp ligt in de Haarlemmermeerpolder. De droogmakerij Haarlemmermeer is een aansprekend en belangrijk voorbeeld van de grootschalige, Hollandse ingenieurs- en waterstaatsgeschiedenis. De Haarlemmermeer is een afgebakende landschappelijke eenheid. Dit komt in het bijzonder door de Ringvaart die de polder geheel omsluit en door het grote verschil in inrichting aan beide zijden hiervan.

De A9 verlaat na ruim twee kilometer de Haarlemmermeerpolder en ligt na de kruising met de Ringvaart in het besloten gebied van het Amsterdamse Bos. Dit gebied ligt binnen het complex van ontveende polders aan de zuidwest zijde van de Amstel. Geografisch gezien ligt het Amsterdamse Bos ingeklemd tussen drie landschappelijke eenheden: het stedelijke gebied van Amsterdam en Amstelveen, de Haarlemmermeer met daarin de luchthaven Schiphol en de veenweidegebieden van het Groene Hart.

In het Nationaal Landschap 'Groene Hart' bestaat de landschappelijke hoofdstructuur uit het Amstelland (de binnen het Groene Hart gelegen 'groene scheg' rond de Amstel) die onderdeel uitmaakt van het Hollandse Veenweidelandschap. Het veenweidegebied kenmerkt zich nog steeds door relatief grote openheid die zich in de Amstelscheg met zijn agrarische karakter nog in het bijzonder manifesteert. Meest bijzonder in dit geheel is de polder de Ronde Hoep (met doorzichten van drie tot zes km.). Het Veenweidelandschap bestaat uit ontgonnen bosveen met een oorspronkelijk agrarische bestemming met daartussen oude veenstromen verhoogd in het landschap.

5.2.2

DEELGEBIED 2

Deelgebied 2 heeft een lengte van 6,5 kilometer. Dit deelgebied loopt grotendeels door de bebouwde kom van Amsterdam zuidoost. Het oostelijke deel van dit deelgebied ligt in de Gemeenschapspolder wat deels een veenweide karakter heeft en deels bestaat uit bosaanplant.

Het gebied van Knooppunt Holendrecht tot knooppunt Diemen wordt - na een plotseling doorzicht op de Amstelscheg en vervolgens de Gaasperdammerweg (A9) - als een licht golvend snelweglandschap met een suburbaan karakter ervaren. Na de brug wordt het veenweidenkarakter weer merkbaar in de Gemeenschapspolder.

De ruimtelijke opbouw van de Gemeenschapspolder wordt bepaald door de rivier de Gaasp, met de hoger gelegen Lange Stammerdijk en het lager gelegen open landschap met een loodrecht op de dijk gerichte polderstructuur. Meer richting knooppunt Diemen is de openheid door de bosaanplant verloren gegaan. Oostelijk daarvan wordt de polder doorsneden door de grote maat van het Amsterdam Rijnkanaal, dit vormt een structuur binnen het landschap. Daarachter zijn de contouren van Weesp zichtbaar.

5.2.3

DEELGEBIED 3

Deelgebied 3 heeft een totale lengte van ruim 8 kilometer. Van knooppunt Holendrecht tot knooppunt Amstel is er een tweedeling tussen enerzijds een suburbaan weglandschap en anderzijds zicht op het Hollandse Veenweidelandschap.

Van knooppunt Watergraafsmeer wordt de A10 Oost zone gekenmerkt door een smaller suburbaan karakter met perifere bedrijvigheid en de naoorlogse wijken van Amsterdam afgezoomd door woontorens. Tussen knooppunt Watergraafsmeer en Diemen wordt het stedelijk milieu afgewisseld met restanten van het veenweidelandschap en (recreatie)bossen met daartussen de veenstroommonding van de Diemen.

5.2.4

DEELGEBIED 4

Deelgebied 4 heeft een lengte van 8 kilometer. Na knooppunt Diemen en de veenstroom de Diem maakt het landschap onderdeel uit van het Groene Hart.

Het gebied wordt gekenmerkt door smalle weidepercelen omzoomd door waterlopen die samen open ruimten vormen, lintdorpen en vaak met bomen en struiken begroeide, dijken en kaden. In deze open ruimte is water dominant aanwezig. In het noordelijke en oostelijk deel van het Groene Hart liggen belangrijke cultuurhistorische waarden van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Onderdeel van dit deelgebied is het “Groene Uitweg” gebied. Dit gebied wordt zeer gewaardeerd om zijn ruimtelijke kwaliteit, openheid en cultuurhistorische waarden en het samenspel tussen de rivieren, de klei- en veenpolders, plassen als ook de aanwezigheid van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Het Vechtplassengebied wat binnen het studiegebied valt, is veenweidelandschap. Kenmerkende waarde van dit gebied is de zeer lange opstreckende verkaveling, soms in waaivorm en de karakteristieke lintbebouwing langs ontginningsassen. Belangrijke elementen daarbij zijn waardevolle boerderijen, de cultuurhistorisch waardevolle vereeningsrestanten en petgaten, restanten van eendenkooien, jaagpaden, kaden en weteringen. Ook dit gebied valt samen met verschillende onderdelen van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De Stelling van Amsterdam is een groep van onderling verbonden gebouwen en kunstwerken van een opvallende universele waarde door de homogeniteit en de plaats in het landschap, maar ook vanwege de architectuur, de militair technische vernieuwingen en het gebruik van vernieuwende bouwmaterialen. De stelling is geplaatst op de Werelderfgoedlijst van UNESCO.

5.2.5

DEELGEBIED 5

Deelgebied 5 heeft een lengte van ruim 19 kilometer. De grote open ruimte, te ervaren rond de Hollandse brug boven het IJmeer, wordt op het vasteland van Flevoland verdrongen door recreatielandschappen en grootschalige bouwlocaties. De grote maat van de jonge zeekleipolders is eerst door de maat van het stadsfront van Almere Stad beleefbaar. De schaal en het panorama van het landschap daarna wordt benadrukt door de eilandpositie van boerenerven in een groot open vlak dat reikt tot de horizon. Ten oosten en westen van de Hollandse brug bevinden zich kleine recreatiegebieden.

5.3 (BESCHERMDE) SOORTEN IN DEELGEBIED 1

5.3.1 VAATPLANTEN

Bronnenonderzoek

In Amstelland (Middelpolder, de Ronde hoep, Holendrechtse en Bullenwijkerpolder) zijn voedselrijke graslanden aanwezig. Deze gebieden hebben echter potenties voor ontwikkeling van typische veenvegetaties [24]. Dit geldt ook voor de Bovenkerkerpolder ten zuiden van de A9 en de Duivendrechtsepolder langs de A2, waar (sloot)kwel optreedt. In de Duivendrechtsepolder zijn de sloten hierdoor goed ontwikkeld. In de bermsloten van de A9 is zwanenbloem aangetroffen, een (algemene) beschermde soort (FFw Tabel 1). Daslook (FFw, tabel 2) komt veel voor in het Amsterdamse bos, ook nabij de A9.

Ook stijve ogentroost (RL) komt in het Amsterdamse bos voor. Rond De Poel komt een groot aantal beschermde soorten voor: rietorchis, ronde zonnedaauw, waterdrieblad, wilde gagel, welriekende nachtorchis en stengelloze sleutelbloem.

In de natuurtuin Elsenhove, binnen Middelpolder, grenzend aan de A9, komen bijzondere planten voor. Deze komen hier niet van nature voor. Binnen Amstelveen, ten noorden van de A9 komt wondklaver (RL) voor, een soort van zandige, kalkhoudende bodem. Rondom de Ouderkerkerplas komt, naast diverse doelsoorten, rietorchis (FFw, tabel 2) voor. De polders in Amstelland worden intensief gebruikt en hebben een voedselrijk karakter.

De soorten ronde zonnedaauw, waterdrieblad, wilde gagel, welriekende nachtorchis en stengelloze sleutelbloem komen niet van nature voor in het gebied, maar zijn hier geïntroduceerd.

Status geïntroduceerde soorten

Het doel van de verbodsbepalingen (van artikel 8) van de Flora- en faunawet is de bescherming van een aantal in het wild groeiende aangewezen plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied. De bescherming heeft geen betrekking op planten die voorkomen op een plaats waar ze aantoonbaar of naar alle waarschijnlijkheid alleen als gevolg van - al dan niet bewust uitgevoerde - menselijke activiteiten terecht zijn gekomen [37].

Veldonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn tussen afslag 5 Amstelveen tot aan de kruising van de A9 met de Beneluxbaan vele honderden exemplaren daslook aangetroffen aan beide zijden van de snelweg (zie bijlage 4). De rietorchis is op enkele locaties in het plangebied aangetroffen. Ten noorden van de A9 langs afrit 6 Aalsmeer zijn twee exemplaren van de rietorchis aangetroffen op het talud van de afrit. Op honderd meter van de rijksweg A9 boven De Poel zijn meerdere exemplaren van de rietorchis aangetroffen op een extensief beheerd grasland, met onder andere grote ratelaar en grote pimpernel. Aan de zuid zijde van de A9 tussen de Beneluxbaan en afslag 4 Ouderkerk aan de Amstel zijn enkele tientallen exemplaren van de rietorchis aangetroffen op het talud van de afrit. Aan de zuidzijde van knooppunt Holendrecht zijn in de tussenberm meerdere exemplaren van de rietorchis waargenomen.

Tabel 5.3

(Beschermd) planten in
deelgebied 1

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Rietorchis	Tabel 2	-	Groeiplaats
Daslook	Tabel 2	-	Groeiplaats
Zwanenbloem	Tabel 1	-	Groeiplaats
Stijve ogentroost	-	Gevoelig	Groeiplaats
Wondklaver	-	Kwetsbaar	Groeiplaats

5.3.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bronnenonderzoek

Richting het binnenstedelijke groen neemt het aantal zoogdieren sterk af, dit hangt samen met de toenemende isolatie van de groengebieden, de afname van kwaliteit (structuurrijkdom) en oppervlak en de toename van verstoring (mensen, honden en katten). In de bermen van de A9 komen holen van muizen voor, maar het gaat hier om algemene soorten. Een aantal meer bijzondere groengebieden bieden leefgebied aan meer bijzondere soorten, zoals het Amsterdamse bos. Hier is bijvoorbeeld de eekhoorn waargenomen, deze is net ten noorden (oostkant) en ook ten zuiden van de A9 waargenomen. De eekhoorn komt ook in de omgeving van de Amstel bij Ouderkerk aan de Amstel voor. Andere belangrijke en beschermde soorten zijn de Noordse woelmuis en waterspitsmuis, soorten die voorkomen in rietzones en ruigte. De Noordse woelmuis komt wel ten noorden en ten zuidoosten van Amsterdam voor, maar binnen het onderzoeksgebied zijn er geen waarnemingen. Hetzelfde geldt voor de waterspitsmuis, ook met braakbalonderzoek is de soort niet aangetroffen.

Veldonderzoek

Uit de habitatscan voorafgaand aan het inventariseren van kleine zoogdieren is gebleken dat in het plangebied op enkele locaties vrij geschikte habitat aanwezig is voor de Noordse woelmuis of de waterspitsmuis. Deze locaties zijn gelegen langs de Ouderkerker plas en bestaan uit natte ruigtes, gedomineerd door rietvegetaties. Op deze locaties heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van bovengenoemde soorten. Tijdens dit onderzoek zijn de rosse woelmuis, de bosspitsmuis, de dwergmuis en de bosmuis aangetroffen.

Tijdens het onderzoek naar horsten van vogels is in het Amsterdamse bos langs de Burgemeester Colijnweg welke parallel loopt zuidelijk aan de A9 een eekhoorn waargenomen nabij een holte in een boom. Het betrof hier een foeragerend exemplaar. Tijdens de inspectie van deze holte met een boomcamera zijn geen (sporen van) eekhoorn aangetroffen.

Tabel 5.4

Beschermd zoogdieren in
deelgebied 1.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Rosse woelmuis	Tabel 1	-	leefgebied
Bosspitsmuis	Tabel 1	-	leefgebied
Bosmuis	Tabel 1	-	leefgebied
Dwergmuis	Tabel 1	-	leefgebied
Eekhoorn	Tabel 2	-	foerageergebied

5.3.3

VLEERMUIZEN***Bronnenonderzoek***

Mogelijk in het deelgebied aanwezige soorten vleermuizen zijn gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis. Er zijn geen gegevens beschikbaar over het terreingebruik (verblijfplaatsen, migratieroutes, foerageergebieden). Oudere bomen met holten die langs de weg staan, zijn potentieel geschikt als verblijfplaats. Bomenrijen en rechte watergangen kunnen als migratieroute dienen.

Veldonderzoek***Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)******Foerageergebied***

De gewone dwergvleermuis gebruikt vrijwel het gehele traject als foerageergebied. Vrijwel overal waar bomenrijen langs de snelweg of bebouwing staan, komen foeragerende gewone dwergvleermuizen voor. De grootste dichtheden van foeragerende individuen zijn langs het Amsterdamse bos en de Ouderkerkerplas waargenomen. Aan de oostoever van de Amstel zijn regelmatig jagende individuen onder het viaduct waargenomen.

Het Amsterdamse bos en de omliggende bomenrijen zijn een belangrijk foerageergebied. In het gebied tussen de Amstel en de Bullewijk ligt ten zuiden van de A9 ook een belangrijk foerageergebied. Tussen de Bullewijk en de Ouderkerkerplas ligt een ander belangrijk foerageergebied. Langs de migratieroutes wordt veel gefoerageerd.

Migratieroute

Er zijn 5 individuen voorbijvliegend aangetroffen onder het viaduct door van de A9 over de Haarlemmerringvaart. De bomenrij ten zuiden van de A9, direct oostelijk van de Haarlemmerringvaart wordt gebruikt als migratieroute (5 individuen, richting oost). De bomenrij evenwijdig aan de Oranjesbaan, net oostelijk van de Burgemeester Boersweg wordt gebruikt als migratieroute (12 individuen binnen 5 minuten, richting oost) tijdens de kraamperiode.

Ten zuiden van de A9 wordt de bomenrij tussen de Amstel en de Bullewijk gebruikt als migratieroute (12 individuen, richting oost). In het weidegebied tussen de Ouderkerkerplas en de Bullewijk, aan de noordzijde van de A9, bevinden zich twee migratieroutes. Één migratieroute loopt evenwijdig aan de bomenrij langs de Holendrechtzijdeweg (10 individuen, richting oost). De andere migratieroute loopt haaks op de Holendrechtzijdeweg, langs de bomenrij die twee weilanden van elkaar scheidt (6 individuen, richting noord).

Balts- en paarplaatsen

Langs dit deeltraject is één paarplaats aangetroffen. Deze bevindt zich in de schoorsteen van een huis langs de Haarlemmerringvaart. Het huis bevindt zich tussen de A9 en de Burgemeester Colynweg binnen het plangebied.

Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)***Foerageergebied***

De laatvlieger is in dit deeltraject enkel foeragerend waargenomen. Één individu is waargenomen ten noorden van de A9 aan de rand van het Amsterdamse bos. De overige waarnemingen zijn twee langdurig foeragerende individuen in het weidegebied tussen de Ouderkerkerplas en de Bullewijk, ten Noorden van de A9.

*Meervleermuis (Myotis dasycneme)**Foerageergebied*

De meervleermuis is op verschillende plaatsen langs het traject foeragerend aangetroffen. Boven de Haarlemmerringvaart zijn in totaal drie foeragerende individuen waargenomen, allen nabij het viaduct waar de Haarlemmerringvaart onder de A9 doorgaat. De Haarlemmerringvaart doet waarschijnlijk ook dienst als verbindingroute tussen verblijfplaats en foerageergebied. Mogelijk doet deze vaart ook dienst als verbindingroute tussen zomer en winterverblijven. Boven de rivier de "Bullewijk" zijn nabij het viaduct van de A9 twee foeragerende meervleermuizen waargenomen. Boven de Ouderkerkerplas is één foeragerend individu waargenomen.

*Ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii)**Foerageergebied*

Van de ruige dwergvleermuis is één waarneming gedaan, dit betrof een foeragerend individu aan de Oostzijde van de Ouderkerkerplas.

*Watervleermuis (Myotis daubentoni)**Foerageergebied*

Boven de Bullewijk zijn drie foeragerende watervleermuizen waargenomen.

Migratieroute

De Amstel wordt door watervleermuizen als migratieroute gebruikt (drie individuen richting Noord). Drie individuen zijn voorbijvliegend waargenomen onder de meest oostelijke onderdoorgang van de A9 in het Amsterdamse bos. Verblijfplaatsen van deze soort bevinden zich mogelijk in het Amsterdamse bos.

Tabel 5.5

Vleermuizen in deelgebied 1

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied, migratieroute, paarplaats
Laatvlieger	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied
Meervleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied
Ruige dwergvleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied
Watervleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied, migratieroute

5.3.4**VOGELS***Bronnenonderzoek*

De polders in Amstelland (Middelpolder, de Ronde Hoep, Holendrechtse en Bullenwijkerpolder) zijn goede weidevogelgebieden, met onder andere slobbeend, scholekster, kievit, grutto, tureluur en patrijs [24].

De Bovenkerkerpolder heeft hoge dichtheden van slobbeend, kievit en grutto; het noordelijke deel van de polder, bij de A9, dat ingesloten is door bebouwing van Amsterdam en bebouwing langs de Amstel, heeft een minder goede weidevogelstand [24]. In de Duivendrechtse polder is de weidevogelstand redelijk [24]. Direct langs de A9 is de betekenis voor vogels gering. In bosjes langs de weg kunnen algemene soorten voorkomen. Een bijzondere soort die ten oosten van Amstelveen is waargenomen is de kwartelkoning. In het Amsterdamse bos broeden ongeveer 20 paar bosuilen, ook in de buurt van het tracé (in de oostkant van het Amsterdamse bos, zowel aan de noord- als de zuidkant van de A9

[b; 37]). De sperwer broedt op meerdere plaatsen in het Amsterdamse bos en in de Middelpolder onder Amstelveen en polder de Ronde Hoep. De bruine kiekendief en de ransuil broeden aan de noordkant van het Amsterdamse bos [b], ook de havik, boomvalk en grote bonte specht broeden in het bos [37]. Langs de oostkant, bij de sportvelden, komt de groene specht voor. Rond de oude buitenplaatsen langs de Amstel broeden ook buizerd, torenvalk en bosuil, daarnaast broeden er onregelmatig havik, boomvalk en groene specht.

Niet-broedvogels

Polder de Ronde Hoep is een belangrijk overwinteringsgebied voor kolganzen, rietganzen en zwanen. Ook pleisteren hier grote aantallen wulpen en goudplevieren in de winterperiode [24]. Het is bekend dat ransuil en kerkuil boven de Ronde Hoep jagen. De steenuil komt in meerdere polders voor. De Ouderkerkerplas is in de winter van grote waarde voor overwinterende watervogels (ganzen, zwanen, eenden) [24]. Ook in de Holendrecht en Bullewijkerpolder komen in de winter veel eenden en ganzen voor [37].

Veldonderzoek

Ten zuiden van de A9 bij afslag 6 Aalsmeer bevindt zich een horst van een buizerd in de bosschages tussen de afrit en de A9. Rond deze horst zijn zowel baltsende buizerds als territoriale buizerds aangetroffen. In de Ouderkerkerplas is een oeverzwaluwwand aangelegd vlak naast het plangebied. Het is onbekend of deze wordt gebruikt. Tijdens het veldonderzoek zijn verder enkel algemene broedvogels aangetroffen nabij het deelgebied. Er zijn geen waarnemingen gedaan van uilen.

Tabel 5.6

(Broed)vogels in deelgebied 1

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rpde Lijst	Gebruik van Plangebied
Buizerd	Vogels	-	Broedgebied
Oeverzwaluw	Vogels	-	Broedgebied
Slobeend	Vogels	Kwetsbaar	Broedgebied
Scholekster	Vogels	-	Broedgebied
Kievit	Vogels	-	Broedgebied
Grutto	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Tureluur	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Patrijs	Vogels	Kwetsbaar	Broedgebied
Kwartelkoning	Vogels	Kwetsbaar	Broedgebied
Bosuil	Vogels	-	Broedgebied
Sperwer	Vogels	-	Broedgebied
Bruine kiekendief	Vogels	-	Broedgebied
Havik	Vogels	-	Broedgebied
Boomvalk	Vogels	Kwetsbaar	Broedgebied
Grote bonte specht	Vogels	-	Broedgebied
Groene specht	Vogels	Kwetsbaar	Broedgebied
Torenvalk	Vogels	-	Broedgebied
Kolgans	Vogels	-	Overwinteringsgebied
Rietgans	Vogels	-	Overwinteringsgebied
Zwaan	Vogels	-	Overwinteringsgebied
Wulp	Vogels	-	Overwinteringsgebied
Goudplevier	Vogels	Verdwenen uit Nederland ¹⁾	Overwinteringsgebied
Ransuil	Vogels	Kwetsbaar	Jaaggebied

1) De goudplevier is als broedvogel uit Nederland verdwenen. Als overwinteraar is het een vrij algemene soort

5.3.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Bronnenonderzoek

De berm sloten langs de A9 zijn geschikt voor amfibieën, vooral voor algemene soorten [24]. Een uitzondering is de rugstreeppad, deze soort is op meerdere plekken rond Amsterdam waargenomen (zowel in 2001 – 2004 als in 2005 [g]). De soort komt ten zuiden van het Amsterdamse bos voor en in meerdere polders ten noorden van Ouderkerk aan de Amstel [b]. In het Amsterdamse bos, ten noorden van de A9, komen zwervende ringslangen voor. Het gebied ten zuiden van de A9 (vooral rondom de Poel) is onderdeel van het leefgebied van een grote populatie ringslangen.

Veldonderzoek

Aan de zuid zijde van de A9 boven het natuurgebied De Poel zijn in juni op 100 meter van het plangebied meerdere ringslangen aangetroffen op een aangelegde broedhoop. Ook is hier één zonnend exemplaar aangetroffen aan de rand van een bossage langs een watergang. Er zijn geen rugstreeppadden aangetroffen in de omgeving van de A9. Door de methode van inventarisatie is uit te sluiten dat de soort hier voor komt. Echter, als gevolg van de bouwwerkzaamheden kan de soort zich alsnog vestigen. Hier dient rekening mee te worden gehouden.

Tabel 5.7

Reptielen en amfibieën in
deelgebied 1.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Voorkomen in plangebied
Ringslang	Tabel 3 (Bijl.I AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied/ voortplantingsgebied

5.3.6

VISSSEN

Bronnenonderzoek

De kleine modderkruiper is binnen meerdere kilometerhokken langs de zuidoostkant van Amsterdam aangetroffen (2001 – 2004 [g]), de soort is ook te verwachten in de sloten van Amstelland. Ook de bittervoorn is op enkele locaties waargenomen (2001 – 2004 [g], zoals in het noorden van Amstelveen [b]) en wordt in sloten met zoetwatermosselen binnen het studiegebied verwacht [b].

Tijdens een visstandbemonstering in het voorjaar van 2008 aan de westrand van Amstelveen is de kleine modderkruiper aangetroffen.

Veldonderzoek

In de berm sloten langs de A9 zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Gezien de verspreiding van de kleine modderkruiper in de omgeving van het plangebied valt echter niet uit te sluiten dat de soort voorkomt binnen het plangebied. Gelet op het bronnenonderzoek valt ook aanwezigheid van de bittervoorn niet uit te sluiten.

Tabel 5.8

Beschermde vissen in
deelgebied 1.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Kleine modderkruiper	Tabel 2	-	leefgebied
Bittervoorn	Tabel 3 (Bijl.I AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied

5.3.7

ONGEWERVELDE DIEREN

Bronnenonderzoek

Van de beschermde soorten is alleen de rouwmantel in 1995 waargenomen (tijdens een grote invasie van rouwmantels). Dit is een soort die vaker zwervend in Nederland wordt waargenomen. Daarnaast zijn er meerdere Rode Lijst- en doelsoorten waargenomen. Van overige ongewervelde dieren zijn enkele gegevens beschikbaar. De wijngaardslak (Tabel 1 FFw) is op twee plaatsen binnen dit deelgebied waargenomen, namelijk in het Amsterdamse bos en in Sportpark Overburg [c]. De platte schijfhoren is in 1981 éénmaal waargenomen op enkele kilometers van het plangebied richting Aalsmeer (Stowa). De zuidzijde van het Amsterdamse bos is goed onderzocht op het voorkomen van paddenstoelen, hier zijn tot 40 Rode Lijstsoorten aangetroffen [24]. Tevens komt er een aantal mollusken (slakken en tweekleppigen) van de Rode Lijst voor, deze soorten zijn vooral gebonden aan water of vochtige habitats. Van de groep bijen komt slechts één Rode Lijst soort voor.

Veldonderzoek

Er zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen. Ook zijn er geen krabbenscheer vegetaties aangetroffen, wat het voorkomen van de groene glazenmaker uitsluit.

5.4

(BESCHERMDE) SOORTEN IN DEELGEBIED 2

5.4.1

VAATPLANTEN

Bronnenonderzoek

Op het natuurterreintje Klarenbeek van de golfbaan De Hoge Dijk komen meerdere bijzondere planten voor, waaronder honderden exemplaren van de rietorchis. In sloten en waterpartijen komt krabbenscheer voor [24]. In de bermen van snelwegen kunnen bijzondere soorten voorkomen. Er zijn geen beschermde soorten langs de A9 aangetroffen/verwacht [3]. Er zijn soorten die profiteren van de zoutaanvoer voor gladheidbestrijding, zoals Engels gras en echt lepelblad (Rode Lijstsoorten). In Amsterdam-Zuidoost (Gaasperplas en omgeving), op enige afstand van de weg, komen bijzondere soorten voor als rietorchis en vleeskleurige orchis.

Veldonderzoek

Ten noorden van knooppunt Holendrecht zijn in de westelijke berm van de A2 meerdere individuen van de rietorchis aangetroffen. Ten zuiden van de A9 in de Gemeenschapspolder zijn kruidenrijke vegetaties te vinden in de bermsloten met algemene beschermde soorten als zwanenbloem en dotterbloem. Ook zijn diverse kranswieren aangetroffen in deze bermsloten. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.9

Beschermde planten in
deelgebied 2.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Rietorchis	Tabel 2	-	Groeiplaats
Zwanenbloem	Tabel 1	-	Groeiplaats
Dotterbloem	Tabel 1	-	Groeiplaats
Krabbenscheer	-	Gevoelig	Groeiplaats
Engels gras	-	Kwetsbaar	Groeiplaats
Echt lepelblad	-	Kwetsbaar	Groeiplaats

Vleeskleurige orchis	Tabel 2	Kwetsbaar	Groeiplaats
----------------------	---------	-----------	-------------

5.4.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bronnenonderzoek

Belangrijke soorten zijn de noordse woelmuis en waterspitsmuis, soorten die voorkomen in rietzones en ruigte. De noordse woelmuis wordt niet verwacht binnen het studiegebied van deelgebied 2, de waterspitsmuis is niet uit te sluiten. In de bermen van de A9 komen holen van muizen voor, maar het gaat hier om algemene soorten.

Veldonderzoek

In de Gemeenschapspolder in voor de waterspitsmuis geschikte habitat zijn aanvullende inventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de volgende algemene beschermde soorten aangetroffen: bosmuis, dwergmuis en rosse woelmuis. In het Diemerbos is meerdere malen de Europese haas aangetroffen. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.10

Beschermde zoogdieren in deelgebied 2.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Bosmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Dwergmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Europese haas	Tabel 1	-	Leefgebied
Rosse woelmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Waterspitsmuis	Tabel 3	-	Leefgebied

5.4.3

VLEERMUIZEN

Bronnenonderzoek

Alleen binnen de Gemeenschapspolder is onderzoek naar vleermuizen gedaan [2]. De gewone dwergvleermuis komt, verspreid over het gebied, jagend voor (21 individuen). Binnen de polder is één laatvlieger jagend waargenomen. Bij de spoorlijn over het kanaal loopt een migratieroute van ruige dwergvleermuis (1 individu). Langs de A9 boven de Gaasp is de watervleermuis (2 individuen) jagend waargenomen. Het Diemerbos en omstreken is qua begroeiing niet geschikt voor vleermuisverblijven, gezien het ontbreken van oude bomen met holten. Ook in de bebouwing langs de Gaasp en de spoorlijn zijn geen vleermuisverblijven aangetroffen, ook al is incidentele aanwezigheid niet uit te sluiten. De meest algemene soorten (gewone dwergvleermuis, laatvlieger) worden ook in en rond het Gaasperpark en het groen tussen de bebouwing verwacht, er zijn geen waarnemingen bekend.

Veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

Foerageergebied

Langs het Reigersbospad, aan de zuidzijde van de A9 zijn zes foeragerende individuen waargenomen. Langs de Langboekdreef is één individu foeragerend waargenomen. Onder het meest noordelijke viaduct van de A9 is de dichtheid van foeragerende individuen groter dan de rest van het gebied. Langs de bosranden aan weerszijden van het viaduct ligt een belangrijk foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Gedurende alle bezoeken van deze locatie zijn meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen.

Migratieroute

Nabij het Reigersbospad is één individu overvliegend in noordoostelijke richting waargenomen. Een belangrijke migratieroute loopt net noordelijk van de A9, langs de bomen tussen het Kantershof en de A9 (12 individuen, richting oost). Onder het viaduct boven de Gaasp is een migratieroute onder de snelweg door (2 individuen, richting noord). De functie als verbindingsroute is waarschijnlijk beperkt. Door de bomen aan weerszijden van de snelweg en de lage ligging in het landschap ter plaats is de snelweg een vrij beperkte barrière op deze plek, waar de dieren eenvoudig overheen kunnen vliegen.

Tabel 5.11

Vleermuizen in deelgebied 2.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied, migratieroute
Laatvlieger	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied
Ruige dwergvleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Migratieroute
Watervleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied

5.4.4

VOGELS

Bronnenonderzoek

In de Duivendrechtsepolder is een redelijke weidevogelstand aanwezig. In het Diemberbos komt de patrijs voor [30] en de havik broedt in een klein bosje in de weilanden. Daarnaast komen er veel broedvogels voor ten zuiden van Knooppunt Holendrecht. In het verkeersknooppunt broedt een gemengde kolonie zilver- en kleine mantelmeeuwen (circa 100 paren) en een kolonie kokmeeuwen (200 paren) met twee á drie paar zwartkopmeeuwen [37]. De sperwer broedt langs de noordkant van de Gaasperplas en in de bosjes ten westen van afslag S112 (noordkant A9, bij het Bijlmerpark) [b]. De ransuil heeft de afgelopen jaren op een drietal locaties langs de Gaasp (ten noorden van de A9) gebroed [b].

Niet-broedvogels

De Ouderkerkerplas is in de winter van grote waarde voor overwinterende watervogels (ganzen, zwanen, eenden). Bijzonder zijn ook de grote aantallen (tot 1000-en) kauw, roek en zwarte kraai in de winter, ze gebruiken slaappleatsen in de omgeving van het Bijlmerpark [37].

Veldonderzoek

Ten noorden van knooppunt Holendrecht aan de westzijde van de A2 bevindt zich een nest van waarschijnlijk een kraai. Dit nest wordt mogelijk door een ransuil gebruikt als verblijfplaats of broedlocatie. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.12

Broedvogels in deelgebied 2

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Sperwer	Vogels	-	Broedgebied
Zilvermeeuw	Vogels	-	Broedgebied
Kokmeeuw	Vogels	-	Broedgebied
Zwartkopmeeuw	Vogels	-	Broedgebied
Kleine mantelmeeuw	Vogels	-	Broedgebied
Ransuil	Vogels	kwetsbaar	Broedgebied

5.4.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Bronnenonderzoek

De berm sloten langs de A9 zijn geschikt voor amfibieën, vermoedelijk uitsluitend algemene soorten [24]. Alleen de rugstreeppad is in polder waargenomen [c] en komt voor langs de gehele Gaasp en in de omgeving van het tracé tussen de Gaasp en knooppunt Diemen [II, b]. De ringslang komt in grote aantallen voor in het Diemberbos, vooral aan de westkant (zuidelijke taluds spoorbaan en langs waterpartijen en de Gaasp). Mesthopen worden gebruikt voor voortplanting. Ook aan de noordkant van knooppunt Diemen komt de soort veel voor. Via de Diem vindt er uitwisseling plaats tussen de deelpopulatie van het Diemberbos met deelpopulaties langs het IJmeer.

Veldonderzoek

Tijdens de inventarisaties van de rugstreeppad is tweemaal een exemplaar aangetroffen op de parallelweg zuidelijk van de A9 ten oosten van de Gaasp. Beide exemplaren trokken van de berm van de A9 richting de weilanden. De berm biedt geschikte verblijfplaatsen voor de rugstreeppad. De ringslang is niet aangetroffen in het plangebied. Gezien de verspreiding van de soort in de directe omgeving valt te verwachten dat de berm sloten in het plangebied dienst doen als foerageergebied voor enkele individuen. Er zijn geen geschikte broedhopen aangetroffen binnen het plangebied.

Tabel 5.13

Reptielen en amfibieën in
deelgebied 2.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Voorkomen in plangebied
Ringslang	Tabel 3 (Bijl.I AMVB)	Kwetsbaar	Foerageergebied
Rugstreeppad	Tabel 3 (HR 4)	-	Verblijfplaats/winterverblijf plaats

5.4.6

VISSEN

Bronnenonderzoek

De kleine modderkruiper en bittervoorn zijn aangetroffen in het Diemerpark [II], de kleine modderkruiper vlak langs het tracé, ten oosten van de Gaasp. Van beide soorten is ook bekend dat deze langs de zuidkant van de Gaasperplas voorkomen [b], vermoedelijk ook in Gaasp. De rivierdonderpad is ook langs de zuidkant van de Gaasperplas waargenomen [b].

Veldonderzoek

In de Gemeenschapspolder is de kleine modderkruiper op meerdere locaties in de berm sloten van de A9 aangetroffen. In de bebouwde kom van Amsterdam Zuidoost is de kleine modderkruiper tevens aangetroffen op ongeveer 100 meter van het plangebied. De bittervoorn is niet aangetroffen. Wel zijn zwanenmossels aangetroffen in de berm sloten aan de zuidzijde van de A9 in de Gemeenschapspolder. De soort wordt hier dan ook verwacht. Op één locatie ongeveer 100 meter ten oosten van de Gaasp in de zuidelijke berm sloot zijn enkele tientallen exemplaren van het vetje (Rode Lijst) aangetroffen rond enkele dammetjes. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.14

Beschermde vissen in
deelgebied 2.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Kleine modderkruiper	Tabel 2	-	Leefgebied
Bittervoorn	Tabel 3 (Bijl.I AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied

Vetje	-	Kwetsbaar	Leefgebied
Rivierdonderpad	Tabel 2	-	Leefgebied

5.4.7

ONGEWERVELDE DIEREN

Bronnenonderzoek

Van de beschermde soorten is in 1995 alleen de rouwmantel tijdens een grote invasie van rouwmantels waargenomen. Een voortplantende soort is de koninginpage (Diemberbos), daarnaast zijn meerdere doelsoorten waargenomen. Het traject van de A9 van de Gaasp tot waar het bos de A9 insluit, is belangrijk voor dagvlinders (er komen hier hoge dichtheden voor). Van overige ongewervelde dieren zijn enkele gegevens beschikbaar. De platte schijfhoren is in 1986 eenmaal aangetroffen ten zuidoosten van de Gaasperplas (STOWA). Tevens komt een groot aantal soorten van de Rode Lijst voor van met mollusken (slakken en tweekleppigen). Van de groep bijen komt slechts één Rode Lijstsoort voor.

Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen. Ook zijn geen krabbenscheervegetaties aangetroffen (voortplantingsgebied voor de groene glazenmaker).

5.5

(BESCHERMDE) SOORTEN IN DEELGEBIED 3

5.5.1

VAATPLANTEN

Bronnenonderzoek

In het Amstelpark bevindt zich een heemtuin met beschermde soorten (diverse orchideeën en zonnedauw), het gaat echter om niet spontaan voorkomende soorten. De zwanenbloem komt voor in de omgeving van de A1. Het is bekend dat de rietorchis ten oosten van knooppunt Diemen voorkomt [3, IV], de soort wordt ten westen van dit knooppunt (waar de werkzaamheden plaatsvinden) niet verwacht. In de polder Overdiemen komt de zwanenbloem voor.

Veldonderzoek

Aan de noordoost zijde van knooppunt Watergraafsmeer zijn vele tientallen exemplaren van de brede wespenorchis aangetroffen in struwelen op de berm. Waarschijnlijk komt deze soort veelvuldig voor rond het gehele knooppunt. De binnenbermen in dit knooppunt zijn echter ingesloten door snelwegen en daardoor onbereikbaar. Hierdoor was het niet mogelijk hier inventarisaties uit te voeren.

De rietorchis is niet aangetroffen in het plangebied. Ten noorden van knooppunt Diemen komt zwanenbloem veelvuldig voor in de bermsloten.

Tabel 5.15

Beschermde planten in deelgebied 3.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Brede wespenorchis	Tabel 1	-	Groeiplaats
Zwanenbloem	Tabel 1	-	Groeiplaats

5.5.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bronnenonderzoek

Bij de Diemerzeedijk komt noordse woelmuis voor. Deze komt hier echter niet van nature voor, maar is hier geïntroduceerd, waardoor deze formeel gezien niet door de Flora- en faunawet wordt beschermd.

Status geïntroduceerde soorten

Het doel van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet is de bescherming van een aantal in het wild voorkomende soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied. De bescherming heeft geen betrekking op soorten die voorkomen op een plaats waar ze aantoonbaar of naar alle waarschijnlijkheid alleen als gevolg van - al dan niet bewust uitgevoerde - menselijke activiteiten terecht zijn gekomen [37].

Ook de waterspitsmuis is langs de Diemerzeedijk [b] en in de Diemerpolder [c] aangetroffen. De vos is wel eens in de Diemerpolder waargenomen [c]. Eenmaal is er een boomarter waargenomen bij de Zeeburgerbrug te Amsterdam, ongeveer 1,5 km ten noorden van het tracé (juli 2005 [c]), dit gaat echter om een incidentele zwerver. De eekhoorn is waargenomen in het Amstelpark, op begraafplaats Zorgvliet en binnen stadsdeel Oost-Watergraafsmere [c]. Daarnaast zullen in de bermen van de huidige wegen en in de omliggende aangrenzende gebieden algemene soorten zoogdieren zijn aan te treffen.

Veldonderzoek

Op de oevers van De Diemen zijn aanvullende inventarisaties uitgevoerd naar de waterspitsmuis en de noordse woelmuis. Geen van beide soorten is aangetroffen. Wel zijn de algemene beschermde soorten bosmuis en veldmuis aangetroffen. De waterspitsmuis wordt wel in het plangebied verwacht gezien de verspreiding in de omgeving. Door de lage dichtheden die deze soort bereikt en de grote territoria, is de trefkans vrij klein waardoor de soort kan worden gemist. De eekhoorn is niet aangetroffen en wordt ook niet verwacht nabij de weg.

Tabel 5.16

Beschermde zoogdieren in deelgebied 3.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Waterspitsmuis	Tabel 3 (Bijl. I AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied
Bosmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Veldmuis	Tabel 1	-	Leefgebied

5.5.3

VLEERMUIZEN

Bronnenonderzoek

Uit het vleermuizenonderzoek rond knooppunt Diemen blijkt dat de laatvlieger (1 individu) voorkomt [2]. Dwergvleermuizen foerageren onder andere in het westelijk deel van het Diemberbos. Er is één gewone dwergvleermuis waargenomen ten noorden van knooppunt Diemen, in Overdiemen. Het Diemberbos en omstreken is qua begroeiing niet geschikt voor vleermuisverblijven, gezien het ontbreken van oude bomen met holten [3]. Ongeveer één km ten noorden van knooppunt Amstel zijn negen individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen (2005 [c]). In het Diemerpark is de meervleermuis waargenomen (2005 [c]).

Veldonderzoek***Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)******Foerageergebied***

Één individu is foeragerend waargenomen bij de Lunaweg. Twee individuen zijn foeragerend aangetroffen bij de Kloosterstraat. Één foeragerend individu is waargenomen bij het Voorlandpad. Bij de Overdiemerweg is één foeragerend individu waargenomen. De bommenrij langs de A1 ter hoogte van De Diem doet dienst als foerageergebied en verbindingzone voor de gewone dwergvleermuis. Tijdens meerdere inventarisaties zijn hier minimaal 5 individuen foeragerend aangetroffen. Er bevinden zich geen belangrijke foerageergebieden voor de gewone dwergvleermuis binnen dit plangebied.

Migratieroute

Er zijn twee waarneming gedaan van overvliegende individuen op verschillende plaatsen langs de A10. Deze vlogen allebei Noordelijk, evenwijdig aan de A10. De bommenrij langs de A1 doet dienst als verbindingroute voor meerdere individuen.

Balts- en paarplaatsen

Aan de Pieter Braaijweg is één baltsend mannetje in vlucht waargenomen.

Op de parkeerplaats bij het Voorlandpad zijn twee baltsende individuen waargenomen, zij lieten herhaaldelijk hun baltsroep in vlucht horen. Bij Overdiemerweg is één individu waargenomen die zijn baltsroep in vlucht liet horen.

Rosse vleermuis (Nyctalus noctula)***Migratieroute***

Er zijn twee overvliegende rosse vleermuizen waargenomen, net ten Oosten van knooppunt Diemen. Deze dieren vlogen op grote hoogte over en vertoonden geen binding met het plangebied.

Tabel 5.17

Vleermuizen in deelgebied 3.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied, migratieroute en baltsplaats
Laatvlieger	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied
Meervleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Foerageergebied
Rosse vleermuis	Tabel 3 (HR 4)	-	Migratieroute

5.5.4**VOGELS*****Bronnenonderzoek***

In de polder Overdiemen broeden verschillende weidevogels waaronder krakeend, scholekster, Kievit, grutto en tureluur. In het Diemberbos komt de patrijs voor [3]. Ook is tussen het knooppunt Watergraafsmere en het knooppunt Diemen de kleine plevier een broedvogel; de exacte broedlocatie is niet bekend. Er zijn juveniele sperwers waargenomen [c], de soort broedt aan de noordkant van de A10 bij afslag S112 en aan de westkant van Knooppunt Watergraafsmere [b]. De ransuil broedt vlakbij knooppunt Amstel [b]. In het Diemerpark komen broedvogels voor als buizerd, torenvalk, grote bonte specht, een enkele keer broedt de bruine kiekendief in het park en de laatste jaren is de roerdomp hier een broedvogel [44].

Karakteristieke soorten voor dichtbebouwde stadsdelen en tuinen zijn onder andere boomkruiper, gierzwaluw, merel, kool- en pimpelmees. In het relatief groene Watergraafsmere komen ook soorten als vink, putter, staartmees, grote bonte specht, en

zeldzamer de grauwe vliegenvanger voor [37]. In het water broeden fuut, wilde eend, meerkoet en waterhoen.

Niet-broedvogels

Binnen dit deelgebied zijn geen bijzondere locaties bekend die van belang zijn voor grote aantallen pleisterende of overwinterende vogels [24].

Veldonderzoek

In knooppunt Watergraafsmeer bevinden zich meerdere horsten. Ten zuiden van knooppunt Amstel, net buiten het plangebied bevindt zich een horst van een ekster. Mogelijk wordt deze gebruikt door de ransuil. Rond knooppunt Watergraafsmeer en langs de A1 richting knooppunt Diemen bevinden zich vrij veel grotere nesten in bomen direct langs de snelweg, waarschijnlijk van de zwarte kraai. Bij geen van deze bomen zijn sporen van roofvogels aangetroffen. Enkele nesten in knooppunt Watergraafsmeer konden echter niet worden bezocht vanwege de omliggende wegen.

Tabel 5.18

Broedvogels in deelgebied 3.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Zwarte kraai	Vogels	-	Broedgebied
Ransuil	Vogels	Kwetsbaar	Broedgebied
Krakeend	Vogels	-	Broedgebied
Scholekster	Vogels	-	Broedgebied
Kievit	Vogels	-	Broedgebied
Grutto	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Tureluur	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Kleine plevier	Vogels	-	Broedgebied
Sperwer	Vogels	-	Broedgebied
Boomkruiper	Vogels	-	Broedgebied
Gierzwaluw	Vogels	-	Broedgebied
Merel	Vogels	-	Broedgebied
Koolmees	Vogels	-	Broedgebied
Pimpelmees	Vogels	-	Broedgebied
Vink	Vogels	-	Broedgebied
Putter	Vogels	-	Broedgebied
Staartmees	Vogels	-	Broedgebied
Grote bonte specht	Vogels	-	Broedgebied
Gauwe vliegenvanger	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Fuut	Vogels	-	Broedgebied
Wilde eend	Vogels	-	Broedgebied
Meerkoet	Vogels	-	Broedgebied
Waterhoen	Vogels	-	Broedgebied

5.5.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Bronnenonderzoek

De bermsloten langs de A1 zijn geschikt voor amfibieën, vermoedelijk uitsluitend algemene soorten. Ook zijn rugstreeppadden uit deze regio bekend, bijvoorbeeld ten noorden van de Diemerzeedijk. Langs de Diemer- en Muiderzeedijk komt een populatie ringslangen voor. De ringslang komt in deze omgeving ook rond het knooppunt Diemen voor, vooral ten westen van het knooppunt in het Diemberbos. Binnen dit deel kan de soort overal rondom de A1 worden waargenomen [b]. De soort passeert de A1 langs de Diem, zo vindt er uitwisseling plaats met de deelpopulaties rond het IJmeer.

Veldonderzoek

Er zijn geen rugstreeppadden aangetroffen of gehoord in of nabij dit deelgebied, en wordt nabij de A1 ook niet verwacht. Op het fietspad langs de noordoever van De Diemen is een doodgereden ringslang aangetroffen ten westen van de spoorlijn.

Tabel 5.19

Reptielen en amfibieën in
deelgebied 3.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Voorkomen in plangebied
Ringslang	Tabel 3 (Bijl. I AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied
Groene kikker	Tabel 1	-	Leefgebied
Gewone pad	Tabel 1	-	Leefgebied

5.5.6**VISSEN****Bronnenonderzoek**

De kleine modderkruiper en bittervoorn worden verwacht in sloten van de Diemerpolder en Overdiemen. Het is bekend dat de kleine modderkruiper en de rivierdonderpad in het IJmeer, rondom de Diemerzeedijk, voorkomen [b]. Er zijn meerdere waarnemingen gedaan van de bittervoorn in Diemen (in de bebouwde kom, rond de Gooiseweg) en Watergraafmeer (omgeving sportvelden). Direct langs de zuidoostkant van de A10 liggen diverse brede watergangen die grenzen aan het ruimtebeslag. Omdat de bittervoorn in aangrenzende watergangen is waargenomen, wordt de soort ook direct langs de A10 verwacht.

Veldonderzoek

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen in de berm sloten langs de A10 en de A1 tot knooppunt Diemen. Gezien de grote hoeveelheid bladval en beschaduwing van deze sloten door de aanwezige bomen in de berm is de waterkwaliteit ter plaatse slecht. Er zijn enkel driedoornige en tiendoornige stekelbaarzen aangetroffen. De kleine modderkruiper of de bittervoorn worden in deze sloten niet verwacht. In de Diemen worden deze soorten echter wel verwacht. Ook de rivierdonderpad komt hier waarschijnlijk voor.

Tabel 5.20

Beschermde vissen in
deelgebied 3.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Kleine modderkruiper	Tabel 2	-	Leefgebied
Bittervoorn	Tabel 3 (Bijl. I AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied
Rivierdonderpad	Tabel 2	-	Leefgebied

5.5.7**ONGEWERVELDE DIEREN****Bronnenonderzoek**

Dagvlinders komen in hoge dichtheden langs de A1 bij Overdiemen voor, er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten bekend. Het gaat vooral om algemene soorten, incidenteel komt de Rode Lijstsoort koninginnenpage voor. Van overige ongewervelde dieren zijn enkele gegevens beschikbaar. Tevens komt er een aantal mollusken (slakken en tweekleppigen) van de Rode Lijst voor, deze soorten zijn vooral gebonden aan water of vochtige habitats. Van de groep bijen komt slechts één Rode Lijst soort voor.

Veldonderzoek

Er zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen. Ook zijn er geen krabbenscheer vegetaties aangetroffen, wat het voorkomen van de groene glazenmaker uitsluit.

5.6 (BESCHERMDE) SOORTEN IN DEELGEBIED 4

5.6.1 VAATPLANTEN

Bronnenonderzoek

In de polders bestaan de graslanden voornamelijk uit graslanden met een intensief agrarisch gebruik, met weinig kruiden en zeldzame soorten. In het agrarische gebied worden geen kenmerkende moerasvegetaties aangetroffen. In de polder Overdiemen komen twee Rode Lijstsoorten voor. In 2007 zijn in het deelgebied rond de Diem vele zwanenbloemen waargenomen (> 50 [c]). De zwanenbloem en de dotterbloem komen ook voor in de Muidense moerassen [7]. In de polders komen in de sloten langs de A1 vooral algemene soorten voor. Vanwege het optreden van kwel in de polders is er wel sprake van hoge potenties [24]. Lokaal, vooral in de omgeving van Muiderberg, komen enkele sloten voor met relatief veel oeversoorten. In het Muidense moerasbos en het bos ten oosten hiervan, komen waardevolle moerasvegetaties voor, met hoogveenbos, veenmosrietland en natte strooiselruigten en overige moerassen. Op en langs de Meerkade komen botanisch waardevolle graslandvegetaties voor, waarin zich vier Rode Lijstsoorten bevinden [7]. De rietorchis is in de berm (km 9 – 9.8, km 11,2) en de omgeving van het tracé waargenomen en komt ook voor op rietland binnen het KNSF-terrein [28]. De grote kaardenbol (FFW, tabel 1) komt tevens voor in de berm van de A9 [IV].

Veldonderzoek

In de zuidelijke berm van de A1 in de Bloemendalerpolder groeien vele tientallen exemplaren van de rietorchis. In de uitwatering van het Naardermeer komt veelvuldig krabbenscheer (Rode Lijst) voor. In de Nieuwe Keverdijkse polder komt op enkele oeverlandjes veelvuldig grote kaardenbol voor. In de watergangen in deze polder groeit veelvuldig zwanenbloem, dotterbloem en krabbenscheer. Ook in de Bloemendaler polder komt zwanenbloem veelvuldig voor langs de A1. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.21

Beschermde planten in
deelgebied 4.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Rietorchis	Tabel 2	-	Groeiplaats
Zwanenbloem	Tabel 1	-	Groeiplaats
Dotterbloem	Tabel 1	-	Groeiplaats
Grote kaardenbol	Tabel 1	-	Groeiplaats
Krabbenscheer	-	Gevoelig	Groeiplaats

5.6.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bronnenonderzoek

In de Muidense Moerassen komt de waterspitsmuis voor [28]. Ook is een waarneming (vangst) van deze soort bekend uit (het centrum van) de Nieuwe Keverdijkse polder [13]. Ook op andere locaties zijn muizen gevangen, hier zijn de noordse woelmuis en waterspitsmuis niet aangetroffen [13]. De das kwam tot in de jaren '90 voor in de omgeving van het KNSF terrein [37].

Veldonderzoek

Op enkele oeverlandjes ten zuiden van de A1 in de Nieuwe Keverdijkse polder bevindt zich een geschikte habitat voor de noordse woelmuis en de waterspitsmuis. Hier zijn

aanvullende veldinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn enkel de volgende algemene beschermde soorten aangetroffen: bosmuis, dwergmuis en veldmuis. Tijdens het ringslang onderzoek is onder een herpetoplaat langs de uitwatering van het Naardermeer een rosse woelmuis aangetroffen. Gezien de verspreiding in de omgeving wordt de waterspitsmuis echter wel in of in de directe omgeving van het plangebied verwacht. Door de lage dichtheden die deze soort bereikt en de grote territoria, is de trefkans vrij klein waardoor de soort kan worden gemist.

In de Nieuwe Keverdijkse polder zijn meerdere malen enkele reeën waargenomen rond de bosschages bij het tankstation Hondswijk. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.22

Beschermde grondgebonden
zoogdieren in deelgebied 4.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Waterspitsmuis	Tabel 3 (Bijl. 1 AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied
Bosmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Veldmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Dwergmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Rosse woelmuis	Tabel 1	-	Leefgebied
Ree	Tabel 1	-	Leefgebied

5.6.3

VLEERMUIZEN

Bronnenonderzoek

Dit deel van het tracé is onderzocht op het voorkomen van vleermuizen [2]. In Muiden (onder andere. Muiderbosch) komen veel gewone dwergvleermuizen en meerdere laatvliegers voor. De Muider- en Naardertrekvaart (12 individuen) en de Vecht (4 individuen) zijn belangrijke foerageergebieden voor de meervleermuis, ze worden vooral als migratieroute gebuikt. Ook enkele watervleermuizen, laatvliegers en ruige dwergvleermuizen foerageren rond Muiden en boven de Naardertrekvaart. Ten zuiden van knooppunt Muiderberg komt een enkele ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone dwergvleermuis voor. De open poldergebieden zijn van ondergeschikt belang voor vleermuizen. Van de rosse en ruige vleermuizen is het bekend dat er verblijfplaatsen zijn in de omgeving van Muiderberg [13]. De baai van Ballast wordt door verschillende soorten als foerageergebied gebruikt, het gaat om watervleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone dwergvleermuis [28].

Rond het Naardermeer en Almere bevinden zich enkele verblijfplaatsen van de meervleermuis.

Veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

Foerageergebied

Tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en de Vecht is de dichtheid van foeragerende individuen redelijk laag. Aan de noordkant van de A1 ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal zijn vrij veel foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze foerageren aan de noordkant en onder de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal. Gemiddeld over 4 bezoeken zijn er acht individuen per keer waargenomen. Ook langs de Muidertrekvaart zijn twee individuen waargenomen. Aan de zuidzijde van de A1 is één individu waargenomen, foeragerend boven de schuur van de meest oostelijk gelegen boerderij. Langs de Vecht zijn aan de westzijde van het viaduct twee foeragerende individuen waargenomen. Aan de

oostzijde van de Vecht zijn onder het viaduct nog twee foeragerende individuen waargenomen.

Bij het tankstation aan de noordzijde van de A1 zijn drie foeragerende individuen waargenomen. Bij het tankstation aan de zuidzijde van de A1 zijn vier foeragerende individuen langs de bosrand waargenomen. Bij de Goog zijn nabij het viaduct twee foeragerende individuen waargenomen. Langs de Naardertrekvaart zijn twee foeragerende individuen waargenomen.

Migratieroute

Langs de uitwatering van het Naardermeer is een migratieroute langs de dijk aangetroffen (drie individuen, richting oost). Langs het viaduct bij de Goog zijn binnen 5 minuten drie individuen waargenomen, welke langs het viaduct in noordelijke richting vlogen. Langs de Naardertrekvaart zijn twee voorbijvliegende individuen waargenomen.

Balts- en paarplaatsen

Aan het brughoofd van de Vecht, is aan de Oostelijke kant één baltsend individu waargenomen. Onder de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal zijn drie baltsende individuen waargenomen.

Laatvlieger (Eptesicus serotinus)

Foerageergebied

Aan de oostzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal is één foeragerende laatvlieger waargenomen. Twee foeragerende individuen zijn waargenomen aan de Zuidzijde van de Muidertrekvaart. Aan de oostzijde van de Vecht is ten noorden van de A1 één foeragerend individu waargenomen. Aan de Mariahoeveweg is ter hoogte van de buslus een foeragerende laatvlieger waargenomen. Langs de Meerkade, noordelijk van het Naardermeer, zijn twee foeragerende individuen waargenomen. De lage dichtheden van de soort op de verschillende wijzen op een relatief onbelangrijk foerageergebied.

Meervleermuis (Myotis dasycneme)

Foerageergebied

Boven de Vecht zijn vier foeragerende meervleermuizen waargenomen verspreid over meerdere inventarisaties. Het deelgebied bestaat voor een groot deel uit veenweidelandschap. Dit type landschap wordt geregeld door de meervleermuis gebruikt als foerageergebied, met name bij een gebrek aan grote wateren. De meervleermuis foerageert binnen een straal van 5 kilometer rond de verblijfplaats. Binnen deze straal is al het aanwezige grotere water en veenweidelandschap potentieel foerageergebied. Afhankelijk van de populatiegrootte is dit essentieel foerageergebied. Het is vooralsnog niet bekend hoe groot de populaties rond deelgebied 4 zijn. Hierdoor is niet vast te stellen of dit veenweidegebied belangrijk foerageergebied is voor de meervleermuis. Om deze reden dient men er van uit te gaan dat dit daadwerkelijk belangrijk foerageergebied is.

Rosse vleermuis (Nyctalus noctula)

Foerageergebied

Aan de westzijde van de Vecht is een voorbijvliegend individu waargenomen ter hoogte van de singelweg. Aan de Meerkade, noordelijk van het Naardermeer zijn drie foeragerende rosse vleermuizen waargenomen tijdens meerdere bezoeken.

Ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii)

Foerageergebied

Aan de oostzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal, ten zuiden van de A1, zijn drie

foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen. Één foeragerend individu is waargenomen bij de Goog, net ten zuiden van de A1.

Ten oosten van het Naardermeer, onder het plangebied, is een paarplaats van een ruige dwergvleermuis aangetroffen in laanbeplanting voor een boerderij.

Watervleermuis (Myotis daubentoni)

Foerageergebied

Boven het Amsterdam-Rijnkanaal zijn drie foeragerende individuen waargenomen. Ook boven de Vecht zijn drie foeragerende individuen waargenomen.

Tabel 5.23

Vleermuizen in deelgebied 4

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied, migratieroute en baltsplaats
Laatvlieger	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied
Meervleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied,
Rosse vleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied,
Ruige dwergvleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied,
Watervleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied

5.6.4

VOGELS

Bronnenonderzoek

Kwalificerende soorten nabijgelegen Natura 2000-gebied

De polders zijn foerageergebied voor purperreigers, waarvan een kolonie van circa 75 broedparen voorkomt in het Naardermeer. Op het Diemervijfhoek komt een kleine kolonie voor van maximaal vijf broedparen. Ze foerageren tot circa tien kilometer afstand van de broedplaats. Dit betekent dat de Bloemendaler polder en de Nieuwe Keverdijkse polder, de Noordpolder en de Zuidpolder beoosten Muiden, de Overscheemsche Berger en Meentpolder in potentie foerageergebied vormen. In de Zuidpolder beoosten Muiden komen relatief veel purperreigers foerageren. Ook in de Noorder- of Rietpolder wordt gefoerageerd. In geringe mate wordt ook in Flevoland (deelgebied 5) gefoerageerd, in het Kromslootpark. Ook in de Botshol wordt gefoerageerd (nabij deelgebied 1). Overigens is het grootste deel van de polders in het plangebied potentieel foerageergebied voor purperreigers.

Broedvogels

Mede door het vele bos en infrastructuur is de Gemeenschapspolder van mindere betekenis voor weidevogels. In het Diemberbos komt de patrijs voor. In de polder Overdiemen broeden meerdere soorten weidevogels. De Noordpolder beoosten Muiden is een rijk weidevogelgebied, met lokaal meer dan één gruttapaar of tureluurpaar per hectare. Ook de Bloemendalerpolder en de Nieuwe Keverdijkse polder zijn waardevolle weidevogelgebieden, ook al zijn de dichtheden hier lager dan in de Noordpolder. Moerasvogels zijn zeldzaam; alleen de Muidense Moerassen en het moerasbos ten oosten hiervan zijn van belang voor moerasvogels, met twee Rode Lijstsoorten per kilometerhok. Op de Vijfhoek komen enkele bijzondere broedvogels voor zoals ijsvogel en buidelmees [37]. Ook in het KNSF-bos komt de ijsvogel voor [28]. Bij het tankstation Hondswijk komt een kolonie roeken voor, het gaat om ongeveer 20 nesten. In 2008 zijn er 11 broedparen

vastgesteld (waarneming.nl). De sperwer broedt aan de westkant van knooppunt Diemen en in het bosgebiedje ten westen van Muiden [b]. Op het Diemervijfhoek broedt de bruine kiekendief [b]. In het KNSF bos broedt buizerd en ransuil, de havik broedt in de Eendenkooi [28]. In de Baai van ballast broeden zowel havik als boomvalk [28].

Niet-broedvogels

Kleine zwaan, kolgans, grauwe gans en smient zijn de belangrijkste doortrekkende en/of pleisterende watervogels in de Vechtstreek. De Bloemendaler polder is vooral van belang voor de kleine zwaan (meer dan 100 individuen). Ook de Zuidpolder beoosten Muiden is belangrijk voor de kleine zwaan (10 – 50 individuen). De Noordpolder beoosten Muiden is belangrijk voor de grauwe gans (meer dan 500 individuen), maar ook kleine zwaan (meer dan 50 individuen) en kolgans (500 – 1.000 individuen) komen hier frequent voor. Ook de Nieuwe Keverdijkse polder is belangrijk voor kleine zwaan (10 – 50 individuen), grauwe gans (meer dan 500 individuen) en kolgans (meer dan 1.000 individuen) en daarnaast smient (100 – 500 individuen). De Nieuwe Keverdijkse polder en de Noordpolder beoosten Muiden zijn aangewezen als ‘ganzenfoerageergebied’. In het voor- en najaar vindt er geconcentreerde doortrek plaats en kunnen rondom het KNSF terrein grote groepen vogels pleisteren [37].

Veldonderzoek

Ten zuiden van de A1 aan de oostzijde van de Muiderbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal bevinden zich meerdere voedselbomen voor de grote bonte specht. Ter hoogte van afslag 3 Muiden bevindt zich aan de zuidzijde van de A1 een eksternest. In de bosschages rond de Vecht bevinden zich meerdere horsten.

De uitwatering van het Naardermeer doet dienst als foerageergebied van de ijsvogel. Op enkele locaties zijn de oevers steil genoeg om dienst te doen als broedplaats van de ijsvogel. Er zijn echter geen holtes in de oever aangetroffen. Ten zuiden van het tankstation Hondswijk zijn meerdere foeragerende purperreigers aangetroffen.

In een boerderij aan de Rijksweg in de Bloemendalerpolder bevinden zich in de stallen vele nesten van de boerenzwaluw. In 2008 zijn er minimaal vijf broedgevallen vastgesteld. In enkele oude betonnen opstallen (persoonsbunkers) op enige afstand ten zuiden van de A1 in de Bloemendalerpolder bevinden zich ook nesten van de boerenzwaluw. Gezien de aanwezige uitwerpselen zijn deze recent gebruikt.

In knooppunt Muiderberg bevindt zich geschikte broedgelegenheid voor de oeverzwaluw. Uit waarnemingen van derden (waarneming.nl) blijkt dat in 2007 ongeveer 40 broedgevallen zijn geweest. Er zijn geen gegevens beschikbaar over 2008.

Tabel 5.24

Broedvogels in deelgebied 4.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Purperreiger	Vogels	Bedreigd	Foerageergebied
Oeverzwaluw	Vogels	-	Broedgebied
Ekster	Vogels	-	Broedgebied
Roek	Vogels	-	Broedgebied
Boerenzwaluw	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Ijsvogel	Vogels	-	Foerageergebied
Grote bonte specht	Vogels	-	Foerageergebied

5.6.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Bronnenonderzoek

In het zuidelijk deel van de Bloemendalerpolder komt de rugstreeppad voor, vooral rondom Weesp en de Rietpolder. In het centrale deel van deze polder komt de heikikker voor. De rugstreeppad is ook gehoord binnen tientallen meters ten noorden van de A1 (km 7400 [IV]) en de soort komt voor rondom Muiden [b]. De ringslang komt verspreid in de polders voor ([b]; onder andere in het centrale deel van de Bloemendalerpolder), met concentraties in moerasrijke gebieden langs het IJmeer, rondom het Naardermeer en de Uitwatering van het Naardermeer/Nieuwe Keverdijkse polder west.

Veldonderzoek

In de Bloemendaler polder is de rugstreeppad aangetroffen op enige afstand van het plangebied langs het Amsterdam-Rijnkanaal. Voorbij knooppunt Muiderberg buiten het plangebied zijn tevens enkele tientallen rugstreeppadden gehoord. Ook is hier een heikikker aangetroffen. Langs de Uitwatering van het Naardermeer en tankstation Hondswijck zijn enkele ringslangen aangetroffen. De uitwatering van het Naardermeer is leefgebied voor de ringslang. Tussen de uitwatering en de A1 zijn enkele ruigere percelen aanwezig, waar ook ringslangen zijn aangetroffen. Er bevinden zich geschikte winterverblijven op de oevers van de uitvaart en enkele ruige percelen. Op een locatie wordt tevens groenafval gestort, wat een geschikte broedhoop kan zijn. In de berm sloten ten oosten van knooppunt Diemen zijn vele tientallen groene kikkers aangetroffen en enkele gewone padden. Hier is geschikt foerageergebied en leefgebied aanwezig voor de ringslang.

Er zijn geen heikikkers aangetroffen in de Bloemendalerpolder. Dit is mogelijk een gevolg van de late onderzoeksperiode (september). In deze periode trekken heikikkers richting de winterverblijven. In de Bloemendalerpolder zijn potentiële winterverblijven slechts op grotere afstand van het plangebied te vinden. Binnen het plangebied is wel geschikt leefgebied en voortplantingsgebied aanwezig.

Gezien de grote dispersiecapaciteit van de rugstreeppad en de geschiktheid van de berm van de rijksweg als verblijfplaats, wordt de rugstreeppad verwacht in het plangebied.

Tabel 5.25

Reptielen en amfibieën in
deelgebied 4.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Voorkomen in plangebied
Ringslang	Tabel 3 (Bijl. 1 AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied/voortplantingsgebied
Rugstreeppad	Tabel 3 (HR 4)	-	Verblijfplaats/winterverblijfplaats
Heikikker	Tabel 3 (HR 4)	Kwetsbaar	Leefgebied/voortplantingsgebied

5.6.6

VISSEN

Bronnenonderzoek

De kleine modderkruiper is rond het plangebied waargenomen [g], de soort komt ook voor in de Muidense moerassen en het KNSF-bos [28]. Van de bittervoorn zijn geen waarnemingen bekend rondom het tracé [g], de soort is wel waargenomen in de Muidense moerassen [7, 28]. De rivierdonderpad wordt verwacht langs de oevers van het IJmeer en komt voor in de Muidertrekvaart [28].

Veldonderzoek

In de Nieuwe Keverdijkse polder zijn aan beide zijde van het tracé vele exemplaren van de kleine modderkruiper aangetroffen. In de Bloemendalerpolder is de soort niet aangetroffen. De bittervoorn is niet aangetroffen. Wel zijn in de Uitwatering van het Naardermeer vrij veel zwanenmossels aangetroffen. Hier wordt de soort dan ook wel verwacht. Vanwege de vrij grote diepte is deze vaart slecht te bemonsteren met een schepnet, waardoor deze soort eenvoudig gemist kan worden.

Vanwege de oeverstructuur en de verbindingen met bestaand leefgebied, mag de rivierdonderpad verwacht worden in de Vecht, het Amsterdam-Rijnkanaal, de Muidertrekvaart en de Uitwatering van het Naardermeer. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.26

Beschermde vissen in
deelgebied 4

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Kleine modderkruiper	Tabel 2	-	leefgebied
Bittervoorn	Tabel 3 (Bijl. 1 AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied
Rivierdonderpad	Tabel 2	-	Leefgebied

5.6.7**ONGEWERVELDE DIEREN****Bronnenonderzoek**

De Gemeenschapspolder is rijk aan vlinders, met veel (onbeschermde) soorten en hoge aantallen. In het Diemberbos komen een tweetal Rode Lijst-soorten voor. De ruige taluds van de A1 en de spoorlijn in het oosten, de verruigde (bos)randen en randen langs wandel- en fietspaden zijn het meest vlinderrijk van dit deelgebied. Ook de zuidelijke oever van de Uitwatering van het Naardermeer, een weijte tussen Hakkelaarsbrug en de A1 en de noordkant van knooppunt Muiderberg zijn vrij vlinderrijk [13]. Incidenteel kunnen koninginpage en kleine parelmoer verwacht worden. Uit de omgeving van de Zuidpolder is tevens het hooibeestje bekend. Van overige ongewervelde dieren zijn enkele gegevens beschikbaar. Tevens komt er een aantal mollusken (slakken en tweekleppigen) van de Rode Lijst voor, deze soorten zijn vooral gebonden aan water of vochtige habitats. Van de groep bijen komt slechts één Rode Lijst soort voor. In de Bloemendalerpolder is in 1981 een platte schijfhoren aangetroffen nabij de Muiderbrug. In 1981 en 1993 is deze soort ook aangetroffen in de Nieuwe Keverdijkse polder op enige afstand van het plangebied nabij Weesp (STOWA).

Veldonderzoek

Er zijn geen beschermde of bijzondere ongewervelden aangetroffen in het plangebied. Gezien de goede waterkwaliteit en waarnemingen uit het verleden, wordt de platte schijfhoren wel verwacht in het plangebied. Deze soort is moeilijk te determineren en waarschijnlijk gemist tijdens de inventarisaties.

Doordat de soort pas recent een beschermingsstatus heeft verkregen, is er tot op heden weinig aandacht aan besteed waardoor het aantal waarnemingen zeer gering is voor heel Nederland. In het gebied dat verloren gaat als gevolg van de bypass zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Tabel 5.27

Beschermde ongewervelden in
deelgebied 4

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Functie plangebied
Platte schijfhoren	Tabel 3 (HR 4)	-	Leefgebied

5.7 (BESCHERMDE) SOORTEN IN DEELGEBIED 5

5.7.1 VAATPLANTEN

Bronnenonderzoek

In de BOBmpolder is één kritische Rode Lijstsoort aangetroffen. Lokaal, in het bijzonder in de omgeving van Muiderberg, komen enkele sloten voor met relatief veel oersoorten. In het Kromslootpark is laagveenvorming aan de gang. Vegetaties zijn hier goed ontwikkeld, met soortenrijke plantenvegetaties en natte soortenrijke graslanden. De moeraswespenorchis is hier waargenomen en ook de (gevlekte) rietorchis komt hier voor, deze laatste tot vlak aan de snelweg [46]. De rietorchis is ook te vinden in Almere-Haven/Stad en de zuidwesthoek van Almere. Ook rond de Hollandse brug komen diverse orchideeënsoorten voor. Langs het tracé, ter hoogte van Buitenhout en Almeerderhout, is de brede wespenorchis (algemene beschermde soort) waargenomen. Dit is een van de meest voorkomende orchideeënsoorten in de omgeving van Almere [45, 46, 47]. Op een schraalgraslandje tussen de A6 en de spoorlijn, komen verschillende orchideeën voor als moeraswespenorchis, rietorchis en kleine aantallen vleeskleurige orchis en brede orchis [46]. Ook in de bermen van snelwegen kunnen bijzondere soorten voorkomen, Rode ogentroost (Rode Lijstsoort) is waargenomen aan de zuidzijde van de A6 [49]. Waterdrieblad (FFW, tabel 2) is waargenomen in Almeerderhout [47]. De middenpolders van Flevoland kenmerken zich door de landbouwgebieden (akker- en weiland) en rechtlijnige percelen en watergangen. Door de kenmerkende voedselrijke grond komen vooral door ruigte gedomineerde vegetaties voor, met weinig tot geen bijzondere soorten.

Veldonderzoek

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat met name de zuidzijde van de A6 in Flevoland goed onderzocht is. Tijdens het veldonderzoek is daarom de noordzijde van de A6 onderzocht. Hierbij zijn op enkele plaatsen de algemene beschermde soorten grote kaardenbol en brede wespenorchis aangetroffen in de berm van de rijksweg.

Tabel 5.28

Beschermde planten in
deelgebied 5

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Rietorchis	Tabel 2	-	Groeiplaats
Brede wespenorchis	Tabel 1	-	Groeiplaats
Moeraswespenorchis	Tabel 2	Kwetsbaar	Groeiplaats
Vleeskleurige orchis	Tabel 2	Kwetsbaar	Groeiplaats
Brede orchis	Tabel 2	Kwetsbaar	Groeiplaats
Grote kaardenbol	Tabel 1	-	Groeiplaats
Rode ogentroost	-	Gevoelig	Groeiplaats

5.7.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bronnenonderzoek

(Provinciaal) onderzoek naar noordse woelmuis en waterspitsmuis in Flevoland [10] en diverse onderzoeken door van der Goes en Groot [45, 46, 47, 48, 49] hebben geen waarnemingen opgeleverd. Mogelijk komt de waterspitsmuis langs de randen van de provincie voor [10], langs het tracé komt de soort niet voor. De bever is jaren geleden ontsnapt vanuit Natuurpark Lelystad, maar komt nu bijna in heel Flevoland voor. De soort kan tot in Almere worden waargenomen, ook in het Beginbos en het Weteringpark is de

soort gezien. Er zijn een drietal burchten bekend, twee binnen Almere-Hout/Weteringpark en één langs de Lage vaart bij Buitenhout [V]. De drie burchten liggen op ruim 700 meter van het huidige tracé.

Veldonderzoek

Gezien de afwezigheid van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis in de nabijheid van het tracé heeft geen nader onderzoek naar deze soorten plaatsgevonden. Wel is er gezocht naar (sporen van) de bever. Deze zijn niet aangetroffen langs het tracé. Er is slechts marginaal geschikt foerageergebied voor de bever langs het tracé. Om deze reden wordt de soort niet verwacht binnen het tracé.

5.7.3

VLEERMUIZEN

Bronnenonderzoek

De provincie heeft ook onderzoek gedaan naar foerageer-, verblijf- en baltsplaatsen van vleermuizen [11]. De gewone dwergvleermuis komt foeragerend voor langs het gehele traject, maar met de hoogste aantallen in de omgeving van Almere-Haven. De soort foerageert ook in Almere hout [45]. Er komen ook twee verblijfplaatsen voor van de gewone dwergvleermuis in Almere haven, ook in Almere-Stad zijn verblijfplaatsen aanwezig [11]. ruige dwergvleermuis komt in lage aantallen foeragerend voor, er zijn waarnemingen op diverse locaties [c, 45]. Er zijn geen verblijfplaatsen bekend. Van de laatvlieger is één verblijfplaats bekend in Almere-Haven, de aantallen die foeragerend worden aangetroffen zijn laag. De watervleermuis is foeragerend waargenomen in Almere hout (watergangen en vijvers) [45]. De rosse vleermuis is (in lage aantallen) foeragerend aangetroffen in Almere-Haven/Beginbos, Almeerderhout [11, 45] en rond de Hollandse brug [c]. Verblijfplaatsen zijn niet bekend. De meervleermuis is op verschillende plaatsen in Almere-Stad en Almere-Haven aangetroffen, evenals in de Almeerderhout en in Almere-Buiten. Deze soort foerageert boven water, zoals de Lage Vaart. Verblijfplaatsen zijn niet bekend.

Veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)

Foerageergebied

Bij afslag s101 zijn ten zuiden van de A6 drie foeragerende individuen aangetroffen. Langs de Paralleldreef is één foeragerend individu waargenomen. Langs het Fontanapad zijn aan de Zuidzijde van de A6 twee foeragerende individuen waargenomen.

De gewone dwergvleermuis komt foeragerend voor langs het gehele traject, maar met de hoogste aantallen in de omgeving van Almere Haven. Waarschijnlijk zijn deze dieren afkomstig van de kolonies in Almere Haven.

Migratieroute

Bij het Pedersenpad is ten zuiden van de A6 een individu waargenomen welke parallel aan de snelweg in Westelijke richting vloog. Er zijn tevens vrij veel individuen aangetroffen (+10) die onder het viaduct door richting Almere vlogen. Het viaduct van de A6 bij de Watersnipweg wordt tevens gebruikt als verbindingroute. Er zijn enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen onder dit viaduct door.

Balts- en paarplaatsen

Bij het viaduct over het Pedersenpad zijn aan het brughoofd aan de oostzijde vijf baltsende individuen waargenomen. Aan het brughoofd aan de westzijde van het viaduct zijn nog twee baltsende individuen waargenomen. Onder het viaduct van de A6 bij de

Watersnipweg zijn vijf baltsende individuen waargenomen. Later heeft men nog drie individuen baltsend waargenomen. Allen aan de oostzijde van het viaduct. De snelwegviaducten bij het Pedersenpad en de Watersnipweg zijn belangrijke baltsplaatsen en tevens een plaats om onder de snelweg door te vliegen. Deze plaatsen zijn belangrijk voor een gunstige instandhouding van de soort.

Meervleermuis (Myotis dasycneme)

Foerageergebied

De meervleermuis is foeragerend waargenomen boven de vaart langs het Pedersenpad aan de zuidzijde van de A6. Ook is de soort waargenomen boven het Weerwater.

Migratieroute

De vaart langs het Pedersenpad dient als verbindingsroute. In september zijn hier binnen een uur na zonsondergang meer dan 15 voorbijvliegende meervleermuizen aangetroffen, allen richting het Weerwater. Na enige tijd zijn er meerdere exemplaren richting het zuiden vliegend aangetroffen. Het hoge aantal voorbijvliegende dieren binnen een uur na zonsondergang wijst op een belangrijke verbindingsroute. Waarschijnlijk is er een vrouwtjesverblijfplaats aanwezig in de nabijheid van deze route. Mannelijke dieren leven over het algemeen solitair.

Balts- en paarplaatsen

Één baltsend individu is waargenomen boven de vaart langs het Pedersenpad. Deze meervleermuis heeft gedurende 30 minuten sociale roepen laten horen terwijl hij rondjes boven het water aan de zuidzijde van het viaduct vloog. Hierbij maakte hij slechts sporadisch gebruik van zijn sonar. Door het vlieggedrag, het formaat en de kleur van de buik is determinatie toch mogelijk gebleken.

Ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii)

Foerageergebied

Bij afslag s101 zijn aan de zuidzijde van de A6 drie foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen. Aan het Fontanapad zijn langs de bomenrij aan de oostzijde drie foeragerende individuen waargenomen. Langs de onderdoorgang van de A6 bij het Pedersenpad is één foeragerend individu waargenomen.

Watervleermuis (Myotis daubentoni)

Foerageergebied

Aan het Fontanapad zijn boven de vijver aan de zuidzijde van de A6 twee foeragerende watervleermuizen waargenomen. Bij het Pedersenpad is één foeragerend individu waargenomen onder het viaduct van de A6. Langs de Watersnipweg zijn onder het viaduct van de A6 drie foeragerende individuen waargenomen.

Migratieroute

De vaart langs het Pedersenpad dient als migratieroute. In september zijn hier binnen een uur na zonsondergang meer dan 15 voorbijvliegende meervleermuizen aangetroffen, allen richting het Weerwater. Na enige tijd zijn er meerdere exemplaren richting het zuiden vliegend aangetroffen. Het hoge aantal voorbijvliegende dieren binnen een uur na zonsondergang wijst op een belangrijke migratieroute.

Tabel 5.29

Vleermuizen in deelgebied 5

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied, migratieroute, baltsplaatsen,
Laatvlieger	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied,

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Meervleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied, migratieroute en baltsplaats.
Rosse vleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied
Ruige dwergvleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied
Watervleermuis	Tabel 3 (HR4)	-	Foerageergebied, migratieroute

5.7.4

VOGELS

Bronnenonderzoek**Broedvogels**

De BOBmpolder is een vrij goed weidevogelgebied. Het Kromslootpark is belangrijk als broedgebied voor verschillende schaarse en zeldzame (moeras) soorten waaronder baardman, roek (koloniebroeder), blauwborst, torenvalk, bruine kiekendief, waterral en veel algemene soorten zangvogels.

Direct langs de A6 komen slechts algemene soorten voor in lage aantallen. De vogelpopulatie rond Almere kenmerkt zich door de aanwezigheid van de vele aan moeras en rietland gebonden zangvogels. In Almere poort broeden soorten als buizerd, grote bonte specht, boeren- en huiszwaluw [46]. Almeerderhout biedt broedplaatsen aan roerdomp, havik, sperwer, buizerd, kerkuil, ransuil, grote bonte specht, boeren- en huiszwaluw [47]. Alleen de havik, buizerd en grote bonte specht komen vlak langs de A6 voor. In Almere hout broeden soorten als roerdomp, havik, sperwer, buizerd, torenvalk, grote bonte specht, boeren- en huiszwaluw [45]. In Buitenhout broeden sperwer, buizerd, ransuil en grote bonte specht [48]. Ook is er een kleine kolonie van blauwe reiger (drie broedparen) [48]. De sperwer en grote bonte specht broeden dicht bij het knooppunt (met A27). In het Kromslootpark en Beginbos broeden sperwer, havik, buizerd, torenvalk, grote bonte specht, roerdomp en kerkuil [48]. Vooral sperwer, grote bonte specht en buizerd broeden dicht langs het huidige tracé.

Niet-broedvogels

Het Kromslootpark wordt in de trektijd van vogels door veel soorten gebruikt. Ook de purperreigers die broeden in het Naardermeer komen er regelmatig foerageren [23; a]. De landbouwgronden worden in de wintermaanden veelvuldig bezocht door ganzen.

Veldonderzoek

In de BOBmpolder zijn tussen de A6 en de spoorlijn in enkele vervallen schuren meerdere recent gebruikte nesten van de boerenzwaluw aangetroffen. Nabij knooppunt Almere in het park Buitenhout is een foeragerende sperwer en een bruine kiekendief waargenomen. Bij afrit S104 zijn twee horsten aangetroffen. De vogelsoort is niet nader bepaald. Langs de A6 ter hoogte van het Weerwater is tevens een horst aangetroffen. Langs het gehele tracé zijn foeragerende buizerds aangetroffen. In het Kromslootpark zijn in het plangebied meerdere voedselbomen van de grote bonte specht aangetroffen.

Tabel 5.30

Broedvogels in deelgebied 5

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Boerenzwaluw	Vogels	Gevoelig	Broedgebied
Sperwer	Vogels	-	Broedgebied

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Havik	Vogels	-	Broedgebied
Buizerd	Vogels	-	Broedgebied
Grote bonte specht	Vogels	-	Broedgebied

5.7.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Bronnenonderzoek

Het Kromslootpark bevat veel schoon water en is een goed leefgebied voor amfibieën. In het braakliggende gebied en langs de spoorlijn tussen de A6 en de Pampushout komen rugstreeppadden voor; er zijn waarnemingen bekend uit de periode 2000 tot en met 2004. Deze waarnemingen zijn in 2005 bevestigd door gericht onderzoek naar rugstreeppadden, waarbij meer dan 40 roepende dieren zijn gehoord [19]. De verspreiding van de rugstreeppad in Almere poort is ruimer geworden, de soort is nog niet waargenomen in de aangelegde ecozone langs de A6, dit is in de toekomst goed mogelijk [46]. Ook in het Kromslootpark is de aanwezigheid van de rugstreeppadden bekend. In 2005 zijn rugstreeppadden waargenomen in de Oostvaardersplassen (meer dan 15 roepende dieren) [19].

Binnen het deelgebied in Flevoland komt er geen populatie ringslangen voor [I, 45, 46, 48]. Buiten het onderzoeksgebied, onder andere rond de Oostvaardersplassen, komt de ringslang wel voor. Daarnaast zijn er enkele waarnemingen bekend van zwervers ten zuiden van het Kromslootpark (Gooimeerdijk) en in de omgeving van de Lepelaarsplassen en Almere-Haven [g, c, 48]. Direct langs de A6 worden uitsluitend algemene soorten verwacht.

Veldonderzoek

Er zijn inventarisaties uitgevoerd naar de verspreiding van de rugstreeppad langs de A6. Er zijn geen rugstreeppadden aangetroffen. Gezien de verspreiding van de soort in de omgeving en de hoge dispersiecapaciteit, wordt de rugstreeppad wel verwacht binnen het plangebied. Het talud van de A6 doet mogelijk dienst als (winter)verblijfplaats. Tijdens de visinventarisaties zijn meerdere exemplaren van het groene kikker complex aangetroffen. Dit betrof allen de meerkikker of de middelste groene kikker.

Tabel 5.31

Reptielen en amfibieën in deelgebied 5.

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Voorkomen in plangebied
Rugstreeppad	Tabel 3 (HR 4)	-	Verblijfplaats/winterverblijf plaats
Meerkikker/Middelste groene kikker	Tabel 1	-	Leefgebied/voortplantingsgebied

5.7.6

VISSEN

Bronnenonderzoek

Het is bekend dat de kleine modderkruiper voorkomt in het Horsterwold [f], ver buiten het studiegebied. In 2005 zijn er waarnemingen van de soort in het middendeel van Flevoland, in Almeerderhout is de soort aangetroffen [47] en er is één waarneming bekend net ten noorden van het tracé, ten oosten van de Oostvaardersplassen [g]. De bittervoorn is in redelijke aantallen (tiental) gevangen en de rivierdonderpad is eenmaal gevangen in Almeerderhout [47]. In het Kromslootpark en Beginbos zijn honderden bittervoorns waargenomen in een watergang ongeveer 100 meter ten zuiden van het huidige tracé [48]. De rivierdonderpad is in 2005 waargenomen ten noorden van het Horsterwold [f],

daarnaast heeft de RAVON dit jaar onderzoek verricht en is bekend dat de soort op meerdere plaatsen in Flevoland voorkomt. De soort is te verwachten in watergangen met stortsteen zoals de Hoge en de Lage vaart [II], ook komt de soort voor langs de oevers van het IJ- en Gooimeer. Er is nog geen rapportage of verspreidingskaart van de soort via het Waterschap beschikbaar [II].

Veldonderzoek

Tijdens de visinventarisaties zijn geen beschermde vissen aangetroffen. Enkel algemene soorten als de driedoornige stekelbaars zijn gevangen. Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de bittervoorn echter nabij het tracé voorkomt. De aanwezigheid van deze soort in het tracé kan dan ook niet uitgesloten worden, evenals de aanwezigheid van de rivierdonderpad.

Tabel 5.32

Beschermde vissen in
deelgebied 5

Nederlandse naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Gebruik van plangebied
Bittervoorn	Tabel 3 (Bijl. 1 AMVB)	Kwetsbaar	Leefgebied
Rivierdonderpad	Tabel 2	-	Leefgebied

5.7.7

ONGEWERVELDE DIEREN

Bronnenonderzoek

Er zijn geen specifieke onderzoeken naar dagvlinders bekend. Het onderzoek van Brandjes heeft niet in Flevoland plaatsgevonden. Er zijn geen waarnemingen bekend van de Rode Lijst- en doelsoorten rond deelgebied 5 binnen de provincie Flevoland.

Veldonderzoek

Er zijn geen beschermde of bijzondere ongewervelden waargenomen langs het tracé. Deze worden ook niet verwacht.

HOOFDSTUK

6 Effectbeschrijving Flora- en Faunawet

6.1**INLEIDING**

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke effecten op beschermde soorten kunnen optreden bij de uitvoering van de plannen. Allereerst zullen effecten op de omgeving nader worden toegelicht. Vervolgens wordt per soortgroep de invloed van de werkzaamheden nader toegelicht. Deze effecten worden getoetst aan de Flora- en faunawet, waarna (in hoofdstuk 7) mitigerende maatregelen worden aangedragen ter voorkoming van schade.

Bij de toetsing aan de Flora- en faunawet is met name de vraag van belang of algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden door aanleg en gebruik van de infrastructuur. Deze verbodsbepalingen hebben betrekking op:

- vernielen, beschadigen of van hun groeiplaats verwijderen van beschermde planten (artikel 8);
- doden, verwonden of vangen van beschermde diersoorten (artikel 9);
- opzettelijk verontrusten van beschermde diersoorten (artikel 10);
- beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten (artikel 11); hieronder zijn ook begrepen aantasting van verblijfplaatsen t.g.v. verdroging, versnippering, verlichting;
- beschadigen, vernielen of wegnemen van eieren van beschermde diersoorten (artikel 12).

6.2**EFFECTEN VAN VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN NIEUWE SITUATIE OP SOORTEN EN LEEFGEBIEDEN IN DEELGEBIED 1**

In deelgebied 1 neemt het ruimtebeslag toe als gevolg van de verbreding van de A9. Hierdoor verdwijnt belangrijk gebied in het Amsterdamse Bos en in de Polder De Ronde Hoep. Langs de A9 worden hiervoor diverse bomenrijen gekapt, daarnaast zullen er sloten gedempt worden.

6.2.1**VAATPLANTEN**

Langs het traject in deelgebied 1 groeien de rietorchis, zwanenbloem en daslook. Deze planten groeien in de berm van de A9. Ter hoogte van Amstelveen wordt een halfverdiepte tunnel aangelegd. In het Amsterdamse Bos en langs Ouderkerk aan de Amstel zal de snelweg worden verbreed. Hierbij worden de groeiplaatsen van de rietorchis en daslook vernietigd. Er zijn geen groeiplaatsen van de zwanenbloem op de locaties waar de snelweg

wordt verbreed. Doordat voldoende groeiplaatsen in stand kunnen worden gehouden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.2.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bij de verbreding van de weg en de aanleg van de tunnel zullen individuen van de algemene beschermde soorten rosse woelmuis, bosspitsmuis, dwergmuis en bosmuis worden verstoord/gedood. Deze soorten leven in de bermen en de struwelen hierlangs. Het leefgebied van deze soorten zal met name bij de verbredingen afnemen. Noemenswaardige effecten van geluid of licht worden niet verwacht, vanwege de hoge tolerantie van deze soorten. Ook zal het leefgebied niet verder versnipperd raken, doordat er geen extra barrières worden aangelegd.

In het Amsterdamse bos komen eekhoorns voor in het plangebied. Er bevinden zich geen vaste verblijfplaatsen in het plangebied. De verbreding van de weg in het Amsterdamse Bos is een fysieke aantasting van bestaand leefgebied door het verwijderen van de aanwezige bomen. Dit heeft negatieve effecten op enkele individuen van de eekhoorn. De verstoring als gevolg van toename in geluid zal (blijkens ten behoeve van het MER uitgevoerde geluidsberekeningen) licht toenemen. In hoeverre de eekhoorn geluid als storend ervaart is onbekend, er komen in de huidige situatie eekhoorn dicht bij de weg voor. Er zijn momenteel drie onderdoorgangen aanwezig in het leefgebied van de eekhoorn. Door de aanwezigheid van stobbenwallen in deze onderdoorgangen zijn deze geschikt als verbindingszone tussen de noord en de zuid zijde. Indien deze stobbenwallen aanwezig blijven, zal de barrièrewerking van de A9 niet verder toenemen. Doordat er ruim voldoende geschikt habitat resteert, er ontsnipperende maatregelen worden getroffen, en de eekhoorn zich snel kan aanpassen aan veranderde omstandigheden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.2.3

VLEERMUIZEN

Het viaduct over de Haarlemmerringvaart doet dienst als migratieroute voor de meervleermuis en de gewone dwergvleermuis. Ook is er een paarplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Bij de uitvoering van de plannen zal de paarplaats waarschijnlijk verdwijnen. Bij het verdwijnen van deze paarplaats zal de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komen. Er zijn voldoende alternatieve paarplaatsen beschikbaar in de directe omgeving. De verbindingroutes blijven bestaan, aangezien de lichtintensiteit niet verder toeneemt (zie ook het MER-rapport).

De bomenrij evenwijdig aan de Oranjebaan, net oostelijk van de Burgemeester Boersweg wordt gebruikt als migratieroute. Deze migratieroute bevindt zich buiten het plangebied. Ten zuiden van de A9 wordt de bomenrij tussen de Amstel en de Bullewijk gebruikt als migratieroute. In het weidegebied tussen de Ouderkerkerplas en de Bullewijk, aan de noordzijde van de A9, bevinden zich twee migratieroutes. Één migratieroute loopt evenwijdig aan de bomenrij langs de Holendrechtterzijweg. De andere migratieroute loopt haaks op de Holendrechtterzijweg, langs de bomenrij die twee weilanden van elkaar scheidt. Bij de verbreding van de weg zullen de bomenrijen langs de snelweg waarschijnlijk verdwijnen. Gezien het open karakter, met name aan de zuidzijde van de snelweg, zal dit gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van foerageergebieden. Het leefgebied zal mogelijk versnipperd raken.

De meest oostelijke onderdoorgang van de snelweg in het Amsterdamse bos doet dienst als migratieroute voor de watervleermuis. Deze onderdoorgang wordt bij uitvoer van de plannen verlengd. Op dit moment is de onderdoorgang geschikt door de lage lichtintensiteit

en de grote omvang. Bij het verbreden van de weg wordt de barrièrewerking van de onderdoorgang mogelijk vergroot. Hierdoor kan foerageergebied onbereikbaar worden. Doordat er ruim voldoende habitat resteert, geschikt als migratieroute, paarplaats of fourageergebied, en de barrièrewerking marginaal toeneemt, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de genoemde vleermuizen.

6.2.4

VOGELS

De Holendrecht- en Bullewijkpolder en Polder de Ronde Hoep zijn belangrijke weidevogelgebieden en worden geclassificeerd als 'goede gruttogebieden'. Door de verbreding van de A9 aan de zuidzijde zal een direct ruimtebeslag plaatsvinden van 6 hectare in deze polders. Dit ruimtebeslag vindt plaats langs de huidige A9, waar de weidevogeldichtheid relatief laag is als gevolg van verstoring door licht en geluid. De grutto (ambassadeur voor de weidevogels in Nederland) is zeer gevoelig voor verstoring door licht en geluid. Door de verbreding van de A9 zal de verstoringsgrens echter dieper de polders indringen. Hierdoor zal naast het directe ruimtebeslag in minder goede weidevogelgebieden ook indirect ruimtebeslag door verstoring optreden in goed weidevogelgebied. Er zal naar schatting 4 hectare goed weidevogelgebied in kwaliteit achteruit gaan door verstoring indien geen maatregelen worden getroffen om dit tegen te gaan. Of verstoring door licht zal plaatsvinden is niet onderzocht, bij het vervangen van verlichting wordt echter dynamische verlichting toegepast, waardoor geen toename van verstoring door licht plaats vindt.

De Ouderkerkerplas is een belangrijke pleisterplaats voor wintergasten en broedplaats voor de oeverzwaluw. Doordat de A9 enkel aan de zuidzijde zal worden verbreed, vindt geen ruimtebeslag plaats langs deze plas. Ook zal, blijkens de voor het MER uitgevoerde geluidsberekeningen, de mate van verstoring niet toenemen.

De buizerdhorst bij afslag 6 zal bij uitvoer van de plannen moeten wijken. Er bevindt zich voldoende broedgelegenheid in de omgeving (Amsterdamse Bos). Er zal dan ook enkel verstoring plaatsvinden in de vorm van het verwijderen van de horst. Er is voldoende alternatieve nestgelegenheid voorhanden in de vorm van oude kraaiennesten.

6.2.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

In het Amsterdamse Bos en rond De Poel komen ringslangen voor tot vlak bij het plangebied. Er bevinden zich geen broeihopen in het plangebied. Bij de uitvoer van de plannen zal enkel foerageergebied van enkele individuen worden vernietigd. De verstoring als gevolg van geluid zal beperkt blijven tot het huidige niveau. Er zal geen daling van de waterstand plaatsvinden. Mogelijk wordt de barrièrewerking van de snelweg tussen leefgebieden aan beide zijden van de A9 groter. Huidige onderdoorgangen binnen het leefgebied behouden hun functie. Uit de Trajectnota/MER Deel B Natuur blijkt dat de huidige barrièrewerking gering is voor zoogdieren, amfibieën en reptielen. Bij een verbreding van de weg zal deze barrièrewerking echter toenemen, met name voor reptielen. Door de harde beschoeiingen van de watergangen onder de weg door zal een migrerende ringslang de gehele onderdoorgang zwemmend moeten afleggen. Hierbij zijn de dieren onbeschut en gevoelig voor predatie. Bij het verlengen van de harde beschoeiing wordt de barrière dan ook vergroot en zal mogelijk het aantal migrerende dieren afnemen. Omdat de effecten op het leefgebied van de overige soorten beperkt zijn en bovendien tijdelijk, en de barrièrewerking niet toeneemt, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van algemene amfibiesoorten.

In verband met de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur gerealiseerd (Amsterdamse Bos en Bullewijk- en Holendrecht-polder), als gevolg

waarvan effecten op de gunstige staat van instandhouding van de ringslang ook uit te sluiten zijn.

6.2.6

VISSSEN

Aan de hand van verspreidingsgegevens wordt de kleine modderkruiper en bittervoorn in het plangebied verwacht. Bij uitvoering van de werkzaamheden zullen enkele bermsloten worden gedempt of omgelegd. Dit is een (tijdelijke) afname van het leefgebied en hierbij zullen individuen van beide soorten worden gedood of verstoord. Door het behoud van aquatische onderdoorgangen wordt de barrièrewerking voor deze vissen niet vergroot. Omdat de effecten op het leefgebied van deze soorten beperkt en tijdelijk zijn, en de barrièrewerking niet toeneemt, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.2.7

ONGEWERVELDE DIEREN

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht in het plangebied.

6.2.8

OVERZICHT VAN EFFECTEN

In onderstaande tabel zijn de verwachte effecten van de werkzaamheden samengevat.

Tabel 6.33

Mogelijke effecten van het plan op beschermde soorten in deelgebied 1

Beschermde soorten(groep)	Effect
Vaatplanten	
Rietorchis	Vernietiging groeiplaatsen
Daslook	Vernietiging groeiplaatsen
Grondgebonden zoogdieren	
Algemene soorten (bosmuis, Rosse woelmuis etc.)	Opzettelijke verontrusting en doden
Eekhoorn	Opzettelijke verontrusting en vernieling vaste rust- en verblijfplaatsen
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	Vernietiging paarplaats, aantasting migratieroute, verstoring.
Watervleermuis	Toename barrièrewerking door verlenging onderdoorgangen, verstoring.
Meervleermuis	Aantasting migratieroute
Vogels	
Buizerd	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaats
Weidevogels	Afname geschikt foerageergebied en broedgebied door verstoring en door afname areaal weidegebied.
Amfibieën en reptielen	
Ringslang	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaats, toenemende barrière door verlenging onderdoorgangen met harde beschoeiing.
Vissen	
Kleine modderkruiper	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen, opzettelijke verontrusting en doden
Bittervoorn	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen, opzettelijke verontrusting en doden

6.3

EFFECTEN VAN VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN NIEUWE SITUATIE OP SOORTEN EN LEEFGEBIEDEN IN DEELGEBIED 2

In deelgebied 2 zal de verbreding van de A9 leiden tot een toename in ruimtebeslag. Hiervoor zal een kleine bosstrook verdwijnen. Ook zullen sloten gedempt kunnen worden en verdwijnt er weidevogelgebied.

6.3.1

VAATPLANTEN

Op enkele locaties binnen het plangebied rond knooppunt Holendrecht komt de rietorchis veelvuldig voor. Bij uitvoering van de plannen zullen op deze locaties werkzaamheden plaatsvinden. Hierbij wordt bestaand leefgebied vernietigd. Aanwezige individuen worden vernietigd. Gezien de huidige groeiplaatsen van deze planten (in de berm van de rijksweg) zal er geen habitatverlies optreden aangezien er een nieuwe berm wordt gevormd die ook weer habitat voor deze soort is. Hydrologische invloeden worden niet verwacht aangezien de huidige groeiplaatsen droog zijn. Doordat voldoende groeiplaatsen in stand kunnen worden gehouden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.3.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

In de Gemeenschapspolder zijn de bosmuis, de dwergmuis en de rosse woelmuis aangetroffen. In het Diemberbos is de Europese haas waargenomen. Streng beschermde soorten worden niet in het plangebied verwacht. Voor deze algemene beschermde soorten zal habitatvernietiging plaatsvinden. Ook zullen individuen van de soorten worden verstoord of gedood. De barrièrewerking van de A9 zal niet verder toenemen doordat aanwezige onderdoorgangen behouden zullen blijven. De geplande bypass zal echter tot versnippering leiden van de leefgebieden van deze algemene soorten in de Gemeenschapspolder, indien er geen aanvullende maatregelen worden genomen in de vorm van faunapassages. De barrièrewerking zal aanzienlijk zijn. Doordat er ruim voldoende geschikt habitat resteert, er ontsnipperende maatregelen worden getroffen, en soorten zich snel aanpassen aan veranderde omstandigheden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.3.3

VLEERMUIZEN

Langs de A9 in de Gemeenschapspolder is belangrijk foerageergebied aanwezig van de gewone dwergvleermuis. Door de verbreding van de weg zal dit foerageergebied in omvang afnemen. Het begin van de bypass ligt over het foerageergebied (precies waar de meeste dieren zijn aangetroffen). In de omgeving is echter vrij veel gelijkwaardig biotoop aanwezig. Door de verbreding van de weg neemt de barrièrewerking sterk toe. Op dit moment kunnen de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis vrij ongestoord over de weg vliegen vanwege de bomen aan beide zijden en de vrij lage ligging van de weg. Door de verbreding en de bijbehorende kap van de bomenrijen aan beide zijden van de weg zal dit sterk afnemen. De onderdoorgang ter hoogte van het begin van de bypass zal sterk verbreed worden. Hierdoor neemt de barrièrewerking nog verder toe. Als gevolg van de aanleg van de bypass zal een aanzienlijk deel van het foerageergebied verdwijnen en raakt het foerageergebied ten zuiden van de A9 sterk versnipperd. De migratieroutes van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis over de Gaasp worden niet aangetast door de verbreding. Doordat er ruim voldoende habitat resteert, geschikt als paarplaats of

fourageergebied, en de migratieroutes slechts ten dele worden verstoord, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.3.4

VOGELS

Het Diemerpark en de Ouderkerkerplas zijn belangrijke rustgebieden voor watervogels en kraaiachtigen. Bij uitvoering van de plannen zal er een beperkt ruimtebeslag plaatsvinden op deze gebieden. De verstoring door geluid zal rond het plangebied gelijk blijven. Rond knooppunt Holendrecht bevindt zich een horst van mogelijk een ransuil. Bij de uitvoering van de plannen zal deze horst verdwijnen. Er is voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar in de vorm van oude kraaiennesten.

6.3.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

In de Gemeenschapspolder komt de rugstreeppad voor in het plangebied. Het talud van de A9 doet dienst als verblijfplaats. Bij uitvoer van de plannen zullen verblijfplaatsen van de soort worden vernietigd. Mogelijk zullen individuen worden verstoord of gedood. Tijdens de werkzaamheden zal braakliggend terrein ontstaan. Dit wordt veelvuldig door rugstreeppadden gebruikt als voortplantingsgebied. Door maatregelen te nemen (afscherming zandlichaam) wordt voorkomen dat rugstreeppadden het terrein als voortplantingsgebied gaan gebruiken. De ringslang wordt incidenteel verwacht rond de bermsloten. Deze doen waarschijnlijk dienst als foerageergebied. Tijdens de werkzaamheden zullen de aanwezige individuen worden verstoord of gedood. Het leefgebied zal in areaal afnemen. Door de verlenging van de onderdoorgangen wordt de barrièrewerking vergroot. De aanleg van de bypass zal leiden tot versnippering van het leefgebied. Verstoring door licht, geluid of trilling zal beperkt zijn. De ringslang blijkt hier gezien de huidige verspreiding weinig hinder van te ondervinden.

Vanwege het aanpassingsvermogen en grote dispersiecapaciteit van de soort, en voldoende aanwezigheid geschikt habitat, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van rugstreeppad.

In verband met de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur gerealiseerd (Diemberbos), als gevolg waarvan effecten op de gunstige staat van instandhouding van de ringslang uit te sluiten zijn.

6.3.6

VISSEN

In de bermsloten van de A9 komt de kleine modderkruiper voor. De bittervoorn wordt verwacht in de bermsloten in de Gemeenschapspolder. Bij de uitvoer van de plannen zullen deze sloten worden gedempt. Hierbij wordt het leefgebied vernietigd en de aanwezige populaties verstoord of gedood. Doordat de nieuw te graven bermsloten niet direct geschikt leefgebied opleveren zal het areaal leefgebied tijdelijk afnemen. De barrièrewerking van de A9 zal niet verder toenemen door het behoud van de onderdoorgangen. De bypass zal versnippering van het leefgebied tot gevolg hebben voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Hoewel er diverse duikers en andere onderdoorgangen zullen komen, zal de bypass echter in vergelijking met de huidige situatie een grote barrière vormen. Omdat de effecten op het leefgebied van deze soorten beperkt en tijdelijk zijn, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van bittervoorn en kleine modderkruiper.

6.3.7

ONGEWERVELDE DIEREN

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht in het plangebied.

6.3.8

OVERZICHT VAN EFFECTEN

In onderstaande tabel zijn de verwachte effecten van de werkzaamheden samengevat.

Tabel 6.34

Mogelijke effecten van het plan op beschermde soorten in deelgebied 2.

Beschermde soorten(groep)	Effect
Vaatplanten	
Rietorchis	Vernietiging groeiplaatsen
Grondgebonden zoogdieren	
Algemene soorten (bosmuis, Haas etc.)	Verstoring en vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen en doden. Sterke versnippering door de bypass.
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	Afname foerageergebied, versnippering foerageergebied door bypass, toename barrièrewerking huidige snelweg, verstoring.
Ruige dwergvleermuis	Toename barrièrewerking en verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen.
Vogels	
Watervogels/kraaiachtigen	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaats, afname foerageergebied.
Ransuil	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaats bij vernietiging horstlocatie.
Amfibieën en reptielen	
Rugstreeppad	Vernietiging vaste rust- en verblijfsplaatsen. Verstoring en doden.
Ringslang	Vernietiging en verstoring vaste- rust en verblijfplaatsen, doden, toenemende barrière door verlenging onderdoorgangen. Versnippering leefgebied door aanleg bypass. .
Vissen	
Kleine modderkruiper	Vernietiging en verstoring, en doden. Versnippering door aanleg bypass.
Bittervoorn	Vernietiging en verstoring, en doden. Versnippering door aanleg bypass.

6.4

EFFECTEN VAN VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN NIEUWE SITUATIE OP SOORTEN EN LEEFGEBIEDEN IN DEELGEBIED 3

In deelgebied 3 neemt het ruimtebeslag toe als gevolg van de verbreding van de A1 en de A10. Hierdoor verdwijnen er delen van de wegberm. Diverse bosschages verdwijnen hiermee en langs de A10 worden ook enkele sloten gedempt.

6.4.1

VAATPLANTEN

Binnen het plangebied komen enkel algemene beschermde plantensoorten voor als de brede wespenorchis en zwanenbloem. Bij uitvoering van de plannen zullen de groeiplaatsen van deze soorten worden vernietigd. Doordat voldoende groeiplaatsen in stand kunnen worden gehouden wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.4.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Naast algemene beschermde soorten wordt ook de waterspitsmuis in het plangebied langs de A1 verwacht. In de Diem en in de Diempolder zijn waarnemingen gedaan van deze soort. Bij de uitvoering van de plannen wordt mogelijk potentieel leefgebied van de waterspitsmuis aangetast. Er wordt langs de A1 enkel gewerkt aan de strook tussen de parallelweg en de snelweg. Hier bevinden zich geen geschikte watergangen voor de waterspitsmuis. Bij de inrichting van de nieuwe bermen worden er mogelijk bomen geplant naast de snelweg. Dit heeft een grote negatieve invloed op de waterkwaliteit van watergangen grenzend aan de snelweg door afvallend blad dat in het water terecht komt. Indien er boven deze watergangen bomen worden geplant, zal mogelijk leefgebied van de waterspitsmuis ongeschikt raken door de hoeveelheid bladval en beschaduwning, wat overbemesting tot gevolg heeft. Door de werkzaamheden aan de Diemoever (verbreding van de brug) zullen individuen van de soort worden verstoord. Ook zal de barrièrewerking toenemen door deze verbreding.

In verband met de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur gerealiseerd (Diemberbos), als gevolg waarvan effecten op de gunstige staat van instandhouding van de waterspitsmuis uit te sluiten zijn.

6.4.3

VLEERMUIZEN

De bomenrij ten oosten van de A1 doet dienst als foerageergebied, migratieroute en paarplaats voor de gewone dwergvleermuis. Bij uitvoering van de plannen wordt deze bomenrij gekapt ten behoeve van de verbreding van de snelweg. Hierbij gaan deze elementen verloren. Dit kan significante effecten hebben op de bereikbaarheid van foerageergebieden. Alternatieve migratieroutes zijn beschikbaar aan de westzijde van de weg. Het areaal beschikbaar foerageergebied zal door de verbreding van de weg afnemen. Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding, omdat er alternatieve migratieroutes beschikbaar zijn en voldoende foerageergebied resteert.

6.4.4

VOGELS

In knooppunt Watergraafsmeer bevinden zich meerdere horsten. Het is vooralsnog onbekend van welke vogelsoort deze zijn. Bij de uitvoering van de plannen dienen deze horstlocaties mogelijk te verdwijnen. Langs de A1 tussen Knooppunt Diemen en Watergraafsmeer bevinden zich meerdere nesten van de zwarte kraai in de bomen tussen de snelweg en de parallelweg. Een deel van deze bomen dient mogelijk te wijken voor de verbreding van de snelweg. Hoewel bij deze nesten geen sporen van roofvogels zijn aangetroffen, is op voorhand niet uit te sluiten dat er nesten van jaarrond beschermde vogels elders nabij het knooppunt aanwezig zijn. Omdat er in de omgeving ruim voldoende kraaien- en eksternesten aanwezig zijn, kan worden aangenomen dat de roofvogels zelfstandig een nieuw nest zullen vinden.

6.4.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Rond de Diem komt de ringslang voor. In het Diemberbos bevindt zich een populatie ringslangen. Mogelijk komt de soort ook aan de oostzijde van de A1 voor. Uitwisseling tussen deze populaties en de populatie rond de Diemerzeedijk vindt plaats via de Diem.

Door de verbreding van de brug over de Diem wordt de barrièrewerking mogelijk vergroot. Bij de werkzaamheden worden mogelijk individuen van de soort verstoord. De verbreding van de A1 heeft geen effect op de ringslang. Het deel tussen de snelweg en de parallelweg bevat geen geschikte habitat voor deze soort. Hij wordt hier dan ook niet verwacht. In het kader van de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur gerealiseerd (rond de Diem), als gevolg waarvan zijn effecten op de gunstige staat van instandhouding van de ringslang uit te sluiten zijn.

6.4.6

VISSEN

Langs de A1 worden de kleine modderkruiper en de bittervoorn verwacht. In de bermsloten binnen het plangebied zijn deze soorten echter niet aangetroffen. Er is ook geen geschikte habitat aanwezig als gevolg van bladval en beschaduwning. Waarschijnlijk komen deze soorten in de Diem wel voor. Ook de rivierdonderpad wordt op basis van verspreidingsgegevens en aanwezige habitat hier verwacht. Bij de verbreding van de brug zal de oever van de Diem worden aangetast. Hierbij worden individuen van bovengenoemde soorten verstoord.

In de grotere vaarten aan de zuidzijde van de A10 komt de bittervoorn voor en mogelijk de kleine modderkruiper. Voor de verbreding van de snelweg zullen mogelijk ook werkzaamheden aan de oever van deze vaarten plaatsvinden. Hierbij worden individuen van de bittervoorn en de kleine modderkruiper verstoord. Er zal geen extra verstoring plaatsvinden door geluid of licht.

Omdat de effecten beperkt en tijdelijk zijn, en de barrièrewerking niet toeneemt, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de kleine modderkruiper, bittervoorn en de rivierdonderpad.

6.4.7

ONGEWERVELDE DIEREN

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht in dit deelgebied.

6.4.8

OVERZICHT VAN EFFECTEN

In onderstaande tabel zijn de verwachte effecten van de werkzaamheden samengevat.

Tabel 6.35

Mogelijke effecten van het plan op beschermde soorten in deelgebied 3

Beschermde soorten(groep)	Effect
Vaatplanten	
Brede wespenorchis	Vernietiging groeiplaatsen
Zwanenbloem	Vernietiging groeiplaatsen
Grondgebonden zoogdieren	
Algemene soorten	Afname leefgebied, verstoring en doden tijdens de werkzaamheden
Waterspitsmuis	Opzettelijke verontrusting bij verbreden brug over de Diem, vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen bij aanplant bomen langs verbreding A1.
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	vernietiging en verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen en verbindingsroute en paarplaats.
Vogels	
Zwarte kraai	Vernietiging broedlocaties langs A1

Beschermde soorten(groep)	Effect
Overige broedvogels	Vernietiging broedlocaties knooppunt Watergraafsmeer
Amfibieën en reptielen	
Ringslang	Opzettelijk verontrusten, vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen
Vissen	
Kleine modderkruiper	Opzettelijk verontrusten, vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen
Bittervoorn	Opzettelijk verontrusten, vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen
Rivierdonderpad	Opzettelijk verontrusten

6.5

EFFECTEN VAN VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN NIEUWE SITUATIE OP SOORTEN EN LEEFGEBIEDEN IN DEELGEBIED 4

Bij de verbreding van de A1 zal de verharding toenemen in het deelgebied. Met name in de Bloemendaler en Nieuwe Keverdijkse Polder neemt de ruimtebeslag door verharding toe als gevolg van de bypass ten zuiden van de bestaande weg. Als gevolg van de verharding zullen enkele sloten en bomenrijen verdwijnen.

6.5.1

VAATPLANTEN

In de zuidelijke berm van de A1 in de Bloemendalerpolder groeien vele tientallen exemplaren van de rietorchis. In de uitwatering van het Naardermeer komt veelvuldig krabbenscheer (Rode Lijst) voor. In de Nieuwe Keverdijkse polder komt op enkele overlandjes veelvuldig grote kaardenbol voor. In de watergangen in deze polder groeit veelvuldig zwanenbloem, dotterbloem en krabbenscheer. Ook in de Bloemendaler polder komt zwanenbloem veelvuldig voor langs de A1. Bij de uitvoer van de werkzaamheden zullen veel van de de groeiplaatsen van de rietorchis verdwijnen; in de nieuwe bermen zullen echter weer geschikte groeiplaatsen ontstaan. Ook enkele groeiplaatsen van de grote kaardenbol, zwanenbloem en krabbenscheer zullen worden vernietigd. Met name bij de aanleg van de bypass en het verleggen van de afwatering van het Naardermeer zullen groeiplaatsen van zwanenbloem en krabbenscheer verdwijnen. Er zal een geringe afname van de oppervlakte van het leefgebied plaatsvinden. Deze planten komen namelijk in de gehele polder voor, niet enkel in de afwatering van het Naardermeer. Doordat voldoende groeiplaatsen in stand kunnen worden gehouden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.5.2

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

In de Nieuwe Keverdijkse polder en mogelijk ook in de afwatering van het Naardermeer komt de waterspitsmuis voor. Door de verlegging van de A1 zal het leefgebied van de waterspitsmuis in omvang afnemen. De barrièrewerking zal aanzienlijk zijn in vergelijking met de huidige situatie, waar de dieren zich vrij kunnen verplaatsen in de polder. Er zal hierdoor versnippering van het leefgebied plaatsvinden. Tijdens de werkzaamheden worden mogelijk individuen van de waterspitsmuis verstoord of gedood. De ree komt voor in de zuidzijde van de Nieuwe Keverdijkse polder richting het Naardermeer net buiten het plangebied. Gezien de verstoring gevoeligheid van deze soort,

zal er tijdens de werkzaamheden enige verstoring plaatsvinden door de aanwezigheid van mensen en de toename van geluid.

In verband met de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur gerealiseerd (Waterlandtak, Keverdijkse polder inclusief een eco-aquaduct langs de Vecht), als gevolg waarvan effecten op de gunstige staat van instandhouding van de waterspitsmuis uit te sluiten zijn.

6.5.3

VLEERMUIZEN

De brug over het Amsterdam-Rijnkanaal en de omgeving daarvan is van groot belang als foerageergebied, paarplaats en mogelijk ook als verbindingzone voor de gewone dwergvleermuis. Het foerageerhabitat van de soort wordt niet aangetast door de plannen. De (nabijheid) van de brug wordt als balts- en paarplaats gebruikt, waardoor deze van belang is voor de instandhouding van de soort. Deze balts- en paarplaats zal mogelijk verstoring ondervinden van de werkzaamheden, maar dit zal geen effecten hebben op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij het tankstation ten Zuiden van de A1 zijn langs de bosrand vier foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De extensief beheerde weiden in dit gebied zorgen voor een geschikt foerageergebied. Bij de aanleg van de bypass zal dit foerageergebied verdwijnen. Omdat slechts een relatief gering deel van het foerageergebied wordt aangetast, en de verstoring van één balts- en paarplaats tijdelijk is, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van dwergvleermuis.

De verbindingroute via het viaduct van De Goog zal in de toekomstige situatie blijven bestaan. Hier zullen geen effecten optreden. Op dit moment is het viaduct al vrij sterk verlicht.

De Muider- en Naardertrekvaart en de Vecht zijn belangrijke foerageergebieden en migratieroutes voor de meervleermuis. Bij de uitvoer van de plannen zullen deze routes niet aangetast worden. De barrièrewerking van de A1 bij de Vecht zal weliswaar deels afnemen als gevolg van de aanleg van het aquaduct, maar de verbreding en verlegging van de weg inclusief verlichting, kan de barrièrewerking doen toenemen en daarmee effect hebben op het terreingebruik door de soort. Het veenweidelandschap rond de A1 is namelijk mogelijk van essentieel belang als foerageergebied voor de meervleermuis. Door de aanleg van de bypass gaat een deel van dit veenweidelandschap verloren.

In verband met de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur aangelegd (Waterlandtak, Keverdijkse polder inclusief een eco-aquaduct langs de Vecht), als gevolg waarvan effecten op de gunstige staat van instandhouding van de meervleermuis uit te sluiten zijn.

6.5.4

VOGELS

Ter hoogte van afslag 3 Muiden bevindt zich aan de zuidzijde van de A1 een eksternest. In de bosschages rond de Vecht bevinden zich meerdere horsten. Bij de aanleg van de bypass zullen de aanwezige horsten worden vernietigd.

De uitwatering van het Naardermeer doet dienst als foerageergebied van de ijsvogel. Op enkele locaties zijn de oevers steil genoeg om tevens dienst te doen als broedplaats van de

ijsvogel. Er zijn echter geen holten in de oever aangetroffen. De uitwatering van het Naardermeer is geschikt als foerageergebied door de aanwezigheid van overhangende takken en boomstronken. Na het verplaatsen en aanpassen van deze watergang zal het enige tijd duren voordat er weer overhangende takken aanwezig zijn. Als er een maaibeheer wordt ingesteld zal het foerageergebied voor de ijsvogel geheel verloren gaan.

Ten zuiden van het tankstation Hondswijk zijn meerdere foeragerende purperreigers aangetroffen. De foerageerfunctie van het gebied komt niet in gevaar door de uitvoering van de plannen.

In een boerderij aan de Rijksweg in de Bloemendalerpolder bevinden zich in de stallen vele nesten van de boerenwaluw. In 2008 zijn er minimaal 5 broedgevallen vastgesteld. In enkele oude betonnen opstallen (persoonsbunkers) op enige afstand ten zuiden van de A1 in de Bloemendalerpolder bevinden zich ook nesten van de boerenwaluw. Gezien de aanwezige uitwerpselen zijn deze recent gebruikt. Voor de aanleg van de bypass zullen de boerderij en de bunkers moeten wijken. Hierbij zullen de nestlocaties van de boerenwaluw vernietigd worden.

In de bosschages rond tankstation Hondswijk broeden roeken. Bij de uitvoer van de plannen worden de broedlocaties vernietigd. Er zijn in de omgeving van deze locatie echter voldoende alternatieve broedlocaties aanwezig. De instandhouding van deze roeken komt dan ook niet in gevaar. Tijdens de werkzaamheden worden de vogels mogelijk wel verstoord.

In knooppunt Muiderberg bevindt zich geschikte broedgelegenheid voor oeverwaluw. Bij de uitvoer van de plannen wordt deze mogelijk vernietigd. Er is echter voldoende alternatieve nestgelegenheid voorhanden.

6.5.5

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

In de Bloemendalerpolder en de Nieuwe Keverdijkse polder is de rugstreeppad aangetroffen. In de Nieuwe Keverdijkse polder is voortplantingswater van de rugstreeppad aangetroffen in een boerensloot. Bij de uitvoer van de plannen zal ten behoeve van de bypass enkele kilometers sloot worden gedempt en omgelegd. Hierbij zal het areaal beschikbaar voortplantingswater afnemen. Mogelijk verblijft de rugstreeppad in het zandbed van de huidige A1. Tijdens de werkzaamheden zal dit vergraven worden, waardoor deze (winter)verblijfplaatsen vernietigd zullen worden. Tijdens de werkzaamheden kunnen individuen van de soort worden verstoord of gedood wanneer niet zorgvuldig wordt gehandeld. Door de aanleg van de bypass zal het leefgebied van de rugstreeppad aanzienlijk versnipperd raken. Door de grote dispersiecapaciteit zullen veel rugstreeppadden na ingebruikneming van het project omkomen in het verkeer, tenzij passende maatregelen worden genomen.

Het is bekend dat de heikikker voorkomt in de Bloemendalerpolder en de Nieuwe Keverdijkse polder. Deze soort is voor de voortplanting afhankelijk van ondiepe vennen of boerensloten. Ten behoeve van de bypass zal potentieel voortplantingswater worden gedempt of omgelegd. Hierdoor neemt het areaal beschikbaar voortplantingswater af. Door de aanleg van de bypass raakt het huidige leefgebied versnipperd. Hoewel de dichtheid van de populatie in het gebied direct grenzend aan de huidige A1 laag is, zullen aanwezige

heikikkers afgezonderd worden van de overige heikikkers in de polder. De aanleg van een natuurvriendelijke oever langs de uitwatering van het Naardermeer zal op termijn geschikt leefgebied en mogelijk geschikt voortplantingswater opleveren. Tijdens de werkzaamheden kunnen aanwezige heikikkers worden verstoord of gedood als niet zorgvuldig wordt gehandeld.

De uitwatering van het Naardermeer is leefgebied voor de ringslang. Tussen de uitwatering en de A1 zijn enkele ruigere percelen aanwezig, waar ook ringslangen zijn aangetroffen. Er bevinden zich geschikte winterverblijven op de oevers van de uitwatering en enkele ruige percelen. Op een locatie wordt tevens groenafval gestort, wat een geschikte broedhoop kan zijn. De westzijde van de uitwatering bevat minder geschikt leefgebied vanwege het intensievere beheer. Mogelijk komen hier zwervende exemplaren voor. Bij de aanleg van de bypass zal een groot deel van de percelen tussen de uitwatering en de huidige A1 verloren gaan, waaronder de potentiële winterverblijven en de broedlocatie. De uitwatering zelf zal worden omgelegd, waardoor de aanwezige ringslangen ernstig zullen worden verstoord of gedood. Er zal een grote afname van het leefgebied plaatsvinden. Op termijn zal de natuurvriendelijke oever langs de uitwatering als leefgebied dienst kunnen doen. Of er ook geschikte winterverblijven of broedlocaties aanwezig zullen zijn is onbekend. De gunstige staat van instandhouding van de aanwezige populatie kan in gevaar komen als geen aanvullende maatregelen worden genomen, zoals het aanleggen van nieuwe broedhopen. Vanwege het aanpassingsvermogen en grote dispersiecapaciteit van de soort, en voldoende aanwezigheid van geschikt habitat, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van rugstreeppad.

In verband met de compensatie van aantasting van de EHS wordt nieuwe natuur gerealiseerd (Waterlandtak, Keverdijkse polder inclusief een eco-aquaduct langs de Vecht), als gevolg waarvan effecten op de gunstige staat van instandhouding van de ringslang en heikikker uit te sluiten zijn.

6.5.6

VISSEN

De kleine modderkruiper is veelvuldig aangetroffen in de bermsloten en overige sloten in de Nieuwe Keverdijkse polder. De bittervoorn en de rivierdonderpad worden verwacht in de uitwatering van het Naardermeer, de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal. Bij de aanleg van de bypass zullen sloten met kleine modderkruiper worden gedempt en omgelegd. Hierbij worden aanwezige kleine modderkruipers verstoord en/of gedood. Het leefgebied zal in omvang afnemen. Nieuwe bermsloten langs de bypass zullen op termijn wel als leefgebied dienst gaan doen. De instandhouding van de populatie zal niet in gevaar komen. Er zal geen vergroting van de barrièrewerking optreden bij aanleg van de bypass. Op dit moment zijn de dijken rond de uitwatering ook al een onoverkomelijke barrière.

Bij het omleggen van de uitwatering van het Naardermeer zullen exemplaren van de bittervoorn en de rivierdonderpad ernstig worden verstoord of gedood. Door de aanleg van een natuurvriendelijke oever wordt het leefgebied van de bittervoorn mogelijk vergroot. Door het verdwijnen van de stenige oeverstructuur bij de natuurvriendelijke oever zal het leefgebied van de rivierdonderpad in omvang afnemen. Bij de aanleg van het Vecht-aquaduct worden individuen van de bittervoorn en de rivierdonderpad verstoord. Deze effecten zullen gezien de grootte van de populaties van de soorten en het relatief kleine effectgebied geen gevolgen hebben voor op de gunstige staat van instandhouding.

6.5.7

ONGEWERVELDE DIEREN

In de Bloemendalerpolder en de Nieuwe Keverdijkse polder wordt de platte schijfhoren verwacht. Bij de aanleg van de bypass worden watergangen gedempt of omgelegd waar de soort waarschijnlijk in voorkomt. Hierdoor zal een afname van het leefgebied plaatsvinden en zullen individuen van de soort worden verstoord en vernietigd. In de directe omgeving van het plangebied is voldoende alternatief leefgebied aanwezig. De plannen zullen dan ook geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

6.5.8

OVERZICHT VAN EFFECTEN

In onderstaande tabel zijn de verwachte effecten van de werkzaamheden samengevat.

Tabel 6.36

Mogelijke effecten van het plan op beschermde soorten in deelgebied 4

Beschermde soorten(groep)	Effect
Vaatplanten	
Rietorchis	Vernietiging groeiplaatsen
Algemene soorten (zwanenbloem, grote kaardenbol, dotterbloem)	Vernietiging groeiplaatsen
Grondgebonden zoogdieren	
Algemene soorten (ree, muizen)	Afname leefgebied, verstoring en doden tijdens de werkzaamheden
Waterspitsmuis	Vernietiging en verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen en doden, versnippering leefgebied.
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	Afname foerageergebied rond tankstation, verstoring van paarplaatsen Amsterdam-Rijnkanaal en de Vecht
Meervleermuis	Afname foerageergebied (veenweidelandschap)
Vogels	
Roek	Vernietiging broedlocaties langs A1
Oeverzwaluw	Vernietiging broedlocaties
Ekster	Vernietiging broedlocaties langs de Vecht
IJsvogel	Afname foerageergebied en vernietiging broedlocatie
Purperreiger	Afname foerageergebied
Boerenzwaluw	Vernietiging broedlocaties
Amfibieën en reptielen	
Ringslang	Verstoring bij aanleg bypass. Vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen en winterverblijven.
Rugstreeppad	Afname areaal voortplantingswater, vernietigen (winter)verblijfplaatsen, versnippering leefgebied, verstoren en doden, toename verkeersslachtoffers door barrièrewerking bypass.
Heikikker	Afname areaal voortplantingswater, versnippering leefgebied, verstoring en doden.
Vissen	
Kleine modderkruiper	Afname leefgebied, verstoring en doden.
Bittervoorn	Verstoring en doden.
Rivierdonderpad	Verstoring en doden, vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen.
Ongewervelden	
Platte schijfhoren	Vernietiging en verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen en doden.

6.6 EFFECTEN VAN VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN NIEUWE SITUATIE OP SOORTEN EN LEEFGEBIEDEN IN DEELGEBIED 5

Door de verbreding neemt de verharding in deelgebied 5 toe. Hierdoor gaat er weidevogelgebied verloren, worden diverse bomenrijen gekapt en vinden er werkzaamheden plaats aan de watergangen.

6.6.1 VAATPLANTEN

In de bermen van de A6 rond Almere en in de BOBMPolder komen op verschillende plaatsen de brede wespenorchis en grote kaardenbol voor. De rietorchis komt vlak naast het plangebied voor in het Kromslootpark. Het schraallandje tussen de A6 en de spoorlijn valt buiten het plangebied. Hier groeien diverse soorten orchideeën. De plannen zullen geen effect hebben op deze planten. De groeiplaatsen van de brede wespenorchis, grote kaardenbol en de rietorchis zullen bij de verbreding van de snelweg worden vernietigd. Het leefgebied van de rietorchis, brede wespenorchis en grote kaardenbol zal in omvang afnemen. Doordat voldoende groeiplaatsen in stand kunnen worden gehouden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding.

6.6.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Er bevinden zich geen streng beschermde zoogdieren in of binnen de invloedssfeer van het plangebied. De plannen zullen dan ook geen effecten hebben op streng beschermde zoogdieren.

6.6.3 VLEERMUIZEN

De vaart langs het Pedersenpad doet dienst als migratiesroute voor de meervleermuis en de watervleermuis. Aan de zuidzijde van de A6 is een baltsende meervleermuis waargenomen boven de vaart. Vermoedelijk bevindt zich een vrouwenverblijf in de nabijheid van de brug. De brug van de A6 over deze vaart doet dienst als migratieroute en paarplaats voor de gewone dwergvleermuis, evenals de brug over de Hoge Vaart. Deze vaart doet ook dienst als migratieroute en foerageergebied van de watervleermuis. Bij de verbreding van de weg zullen de aanwezige onderdoorgangen verlengd worden. Dit kan een vergroting van de barrièrewerking tot gevolg hebben. Vanwege de hoogte van deze onderdoorgangen zal dit echter geen significant effect hebben op de aanwezige migratieroutes, zolang de lichtintensiteit boven het water niet verder wordt verhoogd. Bij de verbreding van de weg gaan paarplaatsen van de gewone dwergvleermuis tijdelijk verloren.

Vrijwel het gehele tracé langs Almere Haven en het Kromslootpark doet dienst als foerageergebied voor enkele gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen. Door de verbreding van de weg zal dit foerageergebied in omvang afnemen. In de directe omgeving is echter voldoende foerageergebied aanwezig (Kromslootpark). Omdat slechts een relatief gering deel van het foerageergebied wordt aangetast, de migratieroutes feitelijk niet worden aangetast, en er een tijdelijke verstoring van slechts één tot enkele paarplaatsen plaats kan vinden, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis of watervleermuis.

Omdat de migratieroutes en aanwezige verblijfplaatsen niet blijvend worden aangetast, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van meervleermuis.

6.6.4 VOGELS

In het Kromslootpark broeden de sperwer, buizerd en grote bonte specht vlak naast het huidige tracé. Bij de uitvoer van de plannen wordt er een aanzienlijk ruimtebeslag gelegd op het Kromslootpark. Waarschijnlijk worden hierbij de broedlocaties van de sperwer, de buizerd en de grote bonte specht vernietigd. Tijdens de werkzaamheden worden deze soorten mogelijk verstoord. Er zijn voldoende alternatieve nestgelegenheden in de omgeving aanwezig. Het foerageergebied van de grote bonte specht zal in omvang afnemen als gevolg van het kappen van voedselbomen.

De horsten rond afrit S104 en de nesten van de boerenwaluw in de BOB Mpolder liggen buiten het plangebied en worden niet aangetast door de plannen.

6.6.5 AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Langs de A6 in het Kromslootpark en Almere poort komt de rugstreeppad voor. Mogelijk bevinden zich in het talud van de A6 (winter)verblijfplaatsen van de rugstreeppad. Bij de verbreding van de weg zullen deze verblijfplaatsen worden vernietigd. Aanwezige individuen zullen worden verstoord of gedood tijdens de werkzaamheden. Het leefgebied zal in omvang afnemen. De verbreding van de weg zal geen vergroting van de barrièrewerking tot gevolg hebben.

Vanwege het aanpassingsvermogen en grote dispersiecapaciteit van de soort, en voldoende aanwezigheid van geschikt habitat, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van rugstreeppad.

6.6.6 VISSEN

De bittervoorn komt voor in het Kromslootpark en Beginbos. Bij de verbreding van de weg worden watergangen gedempt of omgelegd. Hierdoor zal het leefgebied van de bittervoorn in omvang afnemen. In de watergangen aanwezige individuen zullen worden verstoord of gedood. Door het behouden van onderdoorgangen zal de barrièrewerking van de snelweg niet verder toenemen.

De rivierdonderpad komt waarschijnlijk voor in diverse grotere vaarten met stenige oevers, als de Hoge vaart en de Lage vaart. Bij de verbreding van de A6 zullen de oevers van deze vaarten intact blijven. Hierdoor vindt er geen verstoring plaats. De barrièrewerking zal niet toenemen. Omdat de aantasting van leefgebied beperkt is, en er geen toename is van de barrièrewerking, wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de bittervoorn en rivierdonderpad.

6.6.7 ONGEWERVELDE DIEREN

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht in dit deelgebied.

6.6.8 OVERZICHT VAN EFFECTEN

In onderstaande tabel zijn de verwachte effecten van de werkzaamheden samengevat.

Tabel 6.37

Mogelijke effecten van het plan op beschermde soorten in deelgebied 5

Beschermde soorten(groep)	Effect
Vaatplanten	
Brede wespenorchis	Vernietiging groeiplaatsen
Rietorchis	Vernietiging groeiplaatsen
Grote kaardenbol	Vernietiging groeiplaatsen
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	Afname foerageergebied, toename barrièrewerking thv Hoge vaart en Pedersenpad, vernietigen paarplaatsen Pedersenpad en Hoge vaart, verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen.
Watervleermuis	Toename barrièrewerking Pedersenpad en Hoge vaart, verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen.
Meervleermuis	Toename barrièrewerking Pedersenpad en Hoge vaart, verstoring vaste rust- en verblijfplaatsen.
Vogels	
Sperwer	Vernietigen horst, opzettelijke verontrusting en vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen.
Buizerd	Vernietigen horst, opzettelijke verontrusting en vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen.
Grote bonte specht	Vernietigen horst, opzettelijke verontrusting en vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen.
Amfibieën en reptielen	
Rugstreeppad	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen, vernietigen (winter)verblijfplaatsen, verstoren en doden.
Vissen	
Bittervoorn	Vernietiging vaste rust- en verblijfplaatsen, verstoring en doden.

6.7

TOETSING VAN DE EFFECTEN AAN DE VERBODSBEPALINGEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Niet alle effecten op (beschermde) planten en dieren zijn in strijd met de Flora- en faunawet. Alleen wanneer de effecten vallen onder de algemene verbodsbepalingen van artikel 8 t/m 12 (zie bijlage 1), is er kans op strijd met de Flora- en faunawet. Uiteraard zijn alle positieve effecten voor beschermde soorten in overeenstemming met de wettelijke bepaling. Er mag echter geen interne saldering plaatsvinden van effecten (negatieve effecten op de ene plaats afstrepen tegen positieve effecten elders).

In tabel 5.2 is aangegeven voor welke soorten de voorgenomen werkzaamheden en de uiteindelijk ontstane situatie met negatieve effecten, zoals hierboven beschreven, leiden tot overtreding van de algemene verbodsbepalingen. In de tabel is aangegeven in welke tabel de soort is opgenomen. Dit is relevant in verband met de voorwaarden die gelden voor het verkrijgen van vrijstellingen of ontheffingen van de algemene verbodsbepalingen (zie par. 2.1.3).

Tabel 6.38

Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet deelgebied 1

Beschermde soorten(groep)	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Vaatplanten			
Rietorchis	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	2
Daslook	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	1
Grondgebonden			

Beschermde soorten(groep)	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
zoogdieren			
Algemene soorten (bosmuis, rosse woelmuis etc.)	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	1
Eekhoorn	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten en vernielen vaste rust- en verblijfplaats	2
Vleermuizen			
Gewone dwergvleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Watervleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Broedvogels			
Buizerd	Art. 11 Ffw	Vernielen vaste rust- en verblijfplaats	vogels
Amfibieën en reptielen			
Ringslang	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vissen			
Kleine modderkruiper	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	2
Bittervoorn	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	2

Tabel 6.39

Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet deelgebied 2

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Vaatplanten			
Rietorchis	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	2
Grondgebonden zoogdieren			
Algemene soorten (bosmuis, haas etc.)	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	1
Vleermuizen			
Gewone dwergvleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Ruige dwergvleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Broedvogels			
Ransuil	Art. 11 Ffw	Vernielen vaste rust- en verblijfplaats	vogels
Watervogels/kraaiachtigen	Art. 11 Ffw	Vernielen vaste rust- en verblijfplaats	vogels
Amfibieën en reptielen			
Rugstreeppad	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Ringslang	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vissen			
Kleine modderkruiper	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en	2

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
		verblijfplaatsen	
Bittervoorn	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3

Tabel 6.40

Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet deelgebied 3

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Vaatplanten			
Brede wespenorchis	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	1
Zwanenbloem	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	1
Grondgebonden zoogdieren			
Algemene soorten	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	1
Waterspitsmuis	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vleermuizen			
Gewone dwergvleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen.	3
Vogels			
Zwarte kraai	Art. 11 Ffw	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	vogels
Overige broedvogels	Art. 11 Ffw	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	vogels
Amfibieën en reptielen			
Ringslang	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vissen			
Kleine modderkruiper	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	2
Bittervoorn	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Rivierdonderpad	Art. 10 Ffw	Opzettelijk verontrusten	2

Tabel 6.41

Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet deelgebied 4

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Vaatplanten			
Rietorchis	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	2
Algemene soorten (zwanenbloem, grote kaardenbol, dotterbloem)	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	1
Grondgebonden zoogdieren			

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Algemene soorten (ree, muizen)	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	1
Waterspitsmuis	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vleermuizen			
Gewone dwergvleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Meervleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Broedvogels			
Roek	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	vogels
Ekster	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	vogels
Boerenzwaluw	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	vogels
IJsvogel	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	vogels
Amfibieën en reptielen			
Ringslang	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Rugstreeppad	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Heikikker	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vissen			
Kleine modderkruiper	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	2
Bittervoorn	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Rivierdonderpad	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	2
Ongewervelden			
Platte schijfhoren	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3

Tabel 6.42

Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet deelgebied 5

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Vaatplanten			
Brede wespenorchis	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	1
Rietorchis	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	2
Grote kaardenbol	Art. 8 Ffw	Vernielen groeiplaatsen en individuen	1
Vleermuizen			

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding	Tabel
Gewone dwergvleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Meervleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Watervleermuis	Art. 11 Ffw	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vogels			
Sperwer	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaats	vogels
Buizerd	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaats	vogels
Grote bonte specht	Art. 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, vernielen vaste rust- en verblijfplaats	vogels
Amfibieën en reptielen			
Rugstreeppad	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3
Vissen			
Bittervoorn	Art. 9, 10 & 11 Ffw	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	3

HOOFDSTUK 7

Voorkomen en beperken van schade

7.1

MITIGERENDE MAATREGELEN

In hoofdstuk 6 is per deelgebied uiteengezet wat de effecten zijn van het project. Vanuit de algemene zorgplicht die is opgenomen in de Flora- en faunawet ontheffingen, dient de initiatiefnemer alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs mogelijk zijn om de schade aan beschermde diersoorten te voorkomen.

In dit hoofdstuk zijn deze maatregelen in algemene zin opgesomd. Hierbij is onderscheid gemaakt in:

- juridisch afdwingbare maatregelen en voorschriften, om overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen of te beperken.
- overige maatregelen en voorschriften waarmee nadelige gevolgen voor (al dan niet beschermde) flora en fauna in het gebied kunnen worden voorkomen, beperkt of gecompenseerd (invulling zorgplicht). Deze maatregelen hebben een facultatief karakter.
- Het treffen van mitigerende maatregelen kan voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden en dat een ontheffing noodzakelijk is.

Verplichte maatregelen:

Algemeen

- Grondwerkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd (zodat voldoende leefgebied wordt gespaard. Er dient één kant op te worden gewerkt. Op deze wijze kunnen soorten vluchten om na de uitvoering van de activiteiten de plangebieden opnieuw te bevolken;
- De grondwerkzaamheden worden onder periodieke monitoring uitgevoerd. Tijdens de eerste dagen van de uitvoering wordt gelet op eventuele aanwezigheid (nieuwe vestiging) van beschermde dieren. Daarna zal hierop regelmatig worden gecontroleerd. In het geval dat gedurende de de ingreep aanwezigheid /vestiging van beschermde soorten wordt geconstateerd, worden direct passende maatregelen genomen.
- Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de seizoensactiviteiten van de beschermde diersoorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting, overwintering) te voorkomen.
- Uitvoerend personeel wordt goed geïnstrueerd, bijvoorbeeld door middel van een presentatie over het schadevrij werken in de natuur. Zo nodig wordt samen in het veld de strategie bepaald hoe te handelen met betrekking tot beschermde soorten.

- Rijroutes en opslagplaatsen worden zo smal/klein mogelijk gemaakt en van tevoren worden concrete en heldere afspraken gemaakt over waar en hoe dit moet gebeuren.
- De werkzaamheden vinden zorgvuldig plaats. De omliggende beplantingen en groene zones worden met rust gelaten.

Vaatplanten

- Beschermde vaatplanten worden gezocht, gemarkeerd, gespaard of verplant, met een grote diepe plag.

Zoogdieren

- Bomen in foerageergebied van eekhoorns worden alleen gekapt nadat de jongen groot gebracht zijn en voordat er in de bomen winternesten worden gebouwd. Dit betekent dat de bomen in het voorjaar of in de herfst moeten worden gekapt.

Vleermuizen

- Verstoring van vleermuizen wordt vermeden door geen werkzaamheden uit te voeren na zonsondergang en voor zonsopgang. Verlichting wordt zo beperkt mogelijk gehouden.

Vogels

- Schade aan broedvogels wordt voorkomen. De werkzaamheden worden minimaal buiten het broedseizoen gestart. De duur van het broedseizoen kan per soort, en per jaar verschillen. Er wordt alleen in het broedseizoen doorgewerkt als geen broedvogels worden verstoord.
- Als gewerkt moet worden tijdens het broedseizoen, wordt het plangebied vooraf ongeschikt gemaakt voor alle soorten broedvogels. Met behulp van stokken met zwarte plastic zakken kan broeden van pioniers tegen worden gegaan.
- Voor vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is, is nagegaan of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Het gaat specifiek om de soorten roek (categorie 2 van de "Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" van het ministerie van EL&I), ransuil, buizerd en sperwer (categorie 4). Verwacht wordt dat deze vier soorten vogels in de omgeving alternatieve nestplaatsen zullen vinden (bijvoorbeeld door gebruik te maken van verlaten nesten van ekster- of kraaiennesten, die in ruime mate aanwezig zijn). Dat betekent dat strijdigheid met de Ffw voor vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen niet aan de orde is. Voorafgaand aan de realisatie van het project wordt per deeltraject een omgevingscheck herhaald.

Amfibieën en reptielen

- Alvorens de werkzaamheden van start gaan wordt er een amfibiewerende strip geplaatst langs de lengte van het tracé.
- Voorafgaand aan alle versturende werkzaamheden wordt het terrein onderzocht op aanwezige rugstreeppadden. Aanwezige exemplaren worden gevangen en overgezet naar een geschikte biotoop in de directe omgeving waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden.
- Het uitvoeren van werkzaamheden in de kwetsbare perioden van de rugstreeppad, heikikker en de ringslang is alleen mogelijk indien voorafgaand aan deze perioden het gebied dat potentiële voortplantings- of overwinteringslocaties bevat en waar werkzaamheden plaatsvinden, ongeschikt is gemaakt, zodat deze soorten zich daar niet kunnen vestigen. Vervolgens kunnen de werkzaamheden worden gestart.
- Broeihopen van de ringslang worden in beginsel gespaard. Indien met de werkzaamheden toch broeihopen zullen verdwijnen, worden voorafgaand aan deze werkzaamheden op een geschikte locatie nieuwe broeihopen aangelegd.

- In het plangebied aanwezige ringslangen worden voorafgaand aan de werkzaamheden weggevangen en uitgezet in nieuw leefgebied.
- De berm wordt ringslangvriendelijk ingericht.

Vissen

- Werkzaamheden in of aan watergangen (dempingen) worden het liefst in de nazomer uitgevoerd, als de jonge vis groot genoeg is om weg te zwemmen en de amfibielarven zijn gemetamorfoseerd.
- Bij dempingwerkzaamheden worden de aanwezige vissen (en aanwezige amfibieën) weggevangen en overgezet naar vergelijkbare watergangen in de directe omgeving
- De werkzaamheden aan geschikt leefgebied van de rivierdonderpad worden uitgevoerd buiten het paaiseizoen, dat loopt van maart tot en met mei.
- Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de beperkte actieradius van de rivierdonderpad. Derhalve worden voor de rivierdonderpad geschikte watergangen doorzocht op aanwezige individuen, voordat deze worden vergraven. De in de watergang aanwezige exemplaren worden verjaagd of gevangen en overgezet in een watergang in de directe omgeving waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden.
- De werkzaamheden aan de watergangen vinden in één richting plaats; voor zover mogelijk richting open water.

Ongewervelden

- In potentieel leefgebied van de platte schijfhoren worden aanwezige waterplanten voorafgaand aan de demping overgezet naar geschikte biotopen in de directe omgeving van de te dempen watergang, waar geen werkzaamheden (meer) worden uitgevoerd.

Facultatieve maatregel

- Tijdens de uitvoering van het werk wordt gelet op eventuele aanwezigheid van tot nu toe onbekende beschermde planten en dieren. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of kan gezocht worden naar andere oplossingen.
- Rode Lijstvaatsplanten worden gezocht, gemarkeerd, gespaard of verplant, met een grote diepe plag.

7.2

RESULTAAT VAN MITIGERENDE MAATREGELEN

In onderstaande tabel is weergegeven welke effecten per soort resteren bij toepassing van bovenstaande mitigerende maatregelen. Voor sommige soorten, waaronder de vaatplanten, verdwijnt er alleen leefgebied. De schade is verder maximaal beperkt. De meeste diersoorten ondervinden verstoring en verliezen een deel van hun habitat, maar ook voor deze soorten wordt de schade maximaal beperkt.

Tabel 7.43

Resterende effecten per soort na uitvoering van mitigerende maatregelen

Soort	Mogelijke overtreding	Resterende effecten
Vaatplanten		
Brede wespenorchis	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vernielen groeiplaatsen en individuen
Rietorchis	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vernielen groeiplaatsen en individuen
Grote kaardenbol	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vernielen groeiplaatsen en individuen
Daslook	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vernielen groeiplaatsen en individuen
Zwanenbloem	Vernielen groeiplaatsen en	Vernielen groeiplaatsen en

Soort	Mogelijke overtreding	Resterende effecten
	individueen	individueen
Dotterbloem	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vernielen groeiplaatsen en individuen
Grondgebonden zoogdieren		
Algemene soorten (ree, muizen, bosmuis, haas, rosse woelmuis)	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Waterspitsmuis	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Eekhoorn	Opzettelijk verontrusten en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Meervleermuis	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Watervleermuis	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Ruige dwergvleermuis	Verstoring en vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Vogels		
Buizerd	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Ransuil	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Roek	Opzettelijk verontrusten, Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Ekster	Opzettelijk verontrusten, Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Oeverwaluw	Opzettelijk verontrusten, Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Boerenwaluw	Opzettelijk verontrusten, Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Sperwer	Opzettelijk verontrusten, Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Grote bonte specht	Opzettelijk verontrusten, Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Geen
Amfibieën en reptielen		
Ringslang	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen

Soort	Mogelijke overtreding	Resterende effecten
Rugstreepd	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Heikikker	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Vissen		
Kleine modderkruiper	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Bittervoorn	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Rivierdonderpad	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen
Ongewervelden		
Platte schijfhoren	Opzettelijk verontrusten, doden, vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen

7.3

VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Door het tijdig uitvoeren van mitigerende maatregelen (paragraaf 7.1) kan het grootste deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten voorkomen of beperkt worden. Ondanks deze maatregelen is niet alle schade te vermijden of te beperken, waardoor voor een aantal soorten effecten resteren (tabel 7.43) en derhalve verbodsbepalingen worden overtreden. De Flora- en faunawet biedt mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de verbodsbepalingen, in de vorm van vrijstellingen en ontheffingen. Tabel 7.44 geeft aan welke vrijstellingen en ontheffingen van toepassing zijn.

Tabel 7.44

Vrijstellingen en ontheffingen

Soort	Effecten	Ontheffing/vrijstelling
Vaatplanten		
Brede wespenorchis	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vrijstelling (Tabel 1)
Rietorchis	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Ontheffing (tabel 2)
Grote kaardenbol	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vrijstelling (Tabel 1)
Daslook	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Ontheffing (tabel 2)
Zwanenbloem	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vrijstelling (Tabel 1)
Dotterbloem	Vernielen groeiplaatsen en individuen	Vrijstelling (Tabel 1)
Grondgebonden zoogdieren		
Algemene soorten (ree, muizen, bosmuis, haas, rosse woelmuis)	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Vrijstelling (Tabel 1)
Waterspitsmuis	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)

Soort	Effecten	Ontheffing/vrijstelling
Eekhoorn	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 2)
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Meervleermuis	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Watervleermuis	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Ruige dwergvleermuis	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Amfibieën en reptielen		
Ringslang	Vernielen verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Rugstreeppad	Vernielen verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Heikikker	Vernielen verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Vissen		
Kleine modderkruiper	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 2)
Bittervoorn	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)
Rivierdonderpad	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 2)
Ongewervelden		
Platte schijfhoren	Vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen	Ontheffing (Tabel 3)

HOOFDSTUK

8

Conclusies en
aanbevelingen

8.1

CONCLUSIES

- 1 De ruimtelijke ingrepen in het kader van SAA (de verbreding van snelwegen, aanleg van een nieuwe weg, watercompenserende maatregelen) hebben invloed op de beschermde soorten en hun rust- en verblijfplaatsen.
- 2 Voor een aantal soorten, dat onder tabel 2 en 3 valt dient bij het Ministerie van EL&I een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.
- 3 Bij de uitvoering van het projectbesluit zal volgens de Gedragscode van RWS worden verwerkt. Het werken volgens de Gedragscode van RWS levert echter geen ontheffing voor tabel 2-soorten op, omdat de Gedragscode slechts ziet op kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen.
- 4
- 5 Welke ontheffingen nodig zijn, is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 8.45

Benodigde ontheffingen per soort. Voor de in deze tabel genoemde tabel 2- en -3 soorten is ontheffing vereist

Soort	Locatie	Op grond van Ffw
Vaatplanten		
Rietorchis (tabel 2)	A9 thv Amstelveen; Rond knooppunt Holendrecht; Zuidelijke berm van de A1 in de Bloemendalerpolder; Kromslootpark.	Artikel 8
Daslook (tabel 2)	A9 thv Amstelveen.	Artikel 8
Grondgebonden zoogdieren		
Eekhoorn (tabel 2)	Amsterdamse bos (A9)	Artikel 11
Waterspitsmuis (tabel 3)	Bermen waar herbeplant wordt langs de A1; Diemoever; Nieuwe Keverdijksepolder; Uitwatering Naardermeer.	Artikel 11
Vleermuizen (tabel 3)		
Gewone dwergvleermuis	Viaduct over Haarlemmerringvaart; Weidegebied tussen de Ouderkerkerplas en de Bullewijk aan de noordzijde van de A9; Langs A9 in de Gemeenschapspolder; Bomenrij ten westen van De Diemen en ten Noorden van de A1. Viaduct over de Vecht; Brug over de vaart langs het Pedersenpad; Brug over de hoge vaart; Bomenrijen langs tracé Almere haven en	Artikel 11

Soort	Locatie	Op grond van Ffw
	Kromslootpark.	
Meervleermuis	Veenweidelandschap rond de A1.	Artikel 11
Watervleermuis	De meest oostelijke onderdoorgang van de snelweg in het Amsterdamse bos.	Artikel 11
Ruige dwergvleermuis	Kromslootpark. A1/A9 ter hoogte van Gemeenschapspolder	Artikel 11
Amfibieën en reptielen		
Ringslang (tabel 3)	De berm van de A9 bij het Amsterdamse bos De Poel; Mogelijk de berm sloten van de A9 in de Gemeenschapspolder; Brug over De Diem; De Uitwatering van het Naardermeer.	Artikel 11
Rugstreeppad (tabel 3)	Talud van A9 in Gemeenschapspolder; Sloten in Bloemendalerpolder en Nieuwe Keverdijksepolder; Talud van de A6 in het Kromslootpark en Almere Poort.	Artikel 11
Heikikker (tabel 3)	Bloemendalerpolder; Nieuwe Keverdijksepolder.	Artikel 11
Vissen		
Kleine modderkruiper, (tabel 2)	Mogelijk in berm sloten A9; Berm sloten van de A9; Mogelijk langs de A1 in berm sloten; De Diem; Grotere vaart langs A10; Sloten Nieuwe Keverdijkse polder.	Artikel 11
Bittervoorn (tabel 3)	Berm sloten in de Gemeenschapspolder; Grotere vaart langs A10; Uitwatering Naardermeer; Kromslootpark; Beginbos; Nabij Amstelveen.	Artikel 11
Rivierdonderpad (tabel 2)	De Diem; Uitwatering Naardermeer.	Artikel 11
Ongewervelden		
Platte schijfhoren (tabel 3)	Bloemendalerpolder; Nieuwe Keverdijkse polder.	Artikel 11

Ter vermindering van de impact van de werkzaamheden en worden diverse maatregelen uitgevoerd.

Tabel 8.46

Uit te voeren mitigerende maatregelen voor ontheffingsplichtige soorten

Soort	Mitigerende maatregel
Rietorchis	Verplaatsen of sparen; Zorgvuldige planning werkzaamheden.
Daslook	Verplaatsen of sparen; Zorgvuldige planning werkzaamheden.
Waterspitsmuis	Gefaseerde uitvoering; Periodieke monitoring; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Rekening houden met seizoensgebonden activiteiten.
Eekhoorn	Voorkomen verstoring door planning werkzaamheden. Rekening houden met seizoensgebonden activiteiten.
Gewone dwergvleermuis	Voorkomen verstoring door planning werkzaamheden; Rekening houden met seizoensgebonden activiteiten; Verlichting zo beperkt mogelijk houden.

Soort	Mitigerende maatregel
Meervleermuis	Voorkomen verstoring door planning werkzaamheden; Rekening houden met seizoensgebonden activiteiten; Verlichting zo beperkt mogelijk houden. Herstel van lijnbeplanting; Geschikthouden van het Pedersenpad en de Hoge vaart als vliegroute; Realisatie van hop-overs
Watervleermuis	Voorkomen verstoring door planning werkzaamheden; Rekening houden met seizoensgebonden activiteiten; Verlichting zo beperkt mogelijk houden.
Ruige dwergvleermuis	Voorkomen verstoring door planning werkzaamheden; Rekening houden met seizoensgebonden activiteiten. Verlichting zo beperkt mogelijk houden.
Ringslang	Gefaseerde uitvoering; Rekening houden met kwetsbare perioden; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Sparen broeihopen; Verplaatsen individuen.
Rugstreepad	Gefaseerde uitvoering; Rekening houden met kwetsbare perioden; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Amfibiewerende strip; Wegvangen en verplaatsen naar geschikt habitat.
Heikikker	Gefaseerde uitvoering; Rekening houden met kwetsbare perioden; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Amfibiewerende strip.
Kleine modderkruiper	Gefaseerde uitvoering; Rekening houden met kwetsbare perioden; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Wegvangen en verplaatsing bij demping; Werkzaamheden richting open water in één richting.
Bittervoorn	Gefaseerde uitvoering; Rekening houden met kwetsbare perioden; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Wegvangen en verplaatsing bij demping; Werkzaamheden richting open water in één richting.
Rivierdonderpad	Gefaseerde uitvoering; Rekening houden met kwetsbare perioden; Zorgvuldige planning werkzaamheden; Wegvangen en verplaatsing bij demping; Werkzaamheden richting open water in één richting.
Platte schijfhoren	Overzetten aanwezige waterplanten.

Verder wordt gewerkt met een ecologisch protocol. Kort samengevat houden deze maatregelen in dat:

- schade aan broedplaatsen en het verstoren van broedvogels altijd voorkomen dient te worden;
- bij de werkzaamheden er rekening dient te worden gehouden met het broed- en paaiseizoen;
- grondwerkzaamheden gefaseerd en in een richting te worden uitgevoerd. Daarnaast moeten deze werkzaamheden onder periodieke monitoring worden uitgevoerd

- bij werkzaamheden in het water rekening dient te worden gehouden met de groeifase van het waterleven. Daarnaast moeten de vissen worden weggevangen voor aanvang van de activiteit;
- beschermde en Rode Lijstvaatplanten en -dieren moeten worden verplaatst.

8.2

VERLEENBAARHEID ONTHEFFINGEN

Zoals uit tabel 8.45 blijkt, is voor een aantal beschermde soorten een ontheffing benodigd van de verboden die zijn opgenomen in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

8.2.1

TABEL 2-SOORTEN

Voor de tabel 2-soorten geldt dat voor het verkrijgen van een ontheffing op grond van artikel 75 lid 5 van de Flora- en faunawet moet worden aangetoond dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding.

Voor geen van de tabel 2-soorten komt de gunstige staat van instandhouding in het geding, zodat de ontheffing voor de volgende soorten verleend zal kunnen worden:

- rietorchis;
- daslook;
- eekhoorn;
- kleine modderkruiper;
- bittervoorn;
- rivierdonderpad;
- platte schijfhoren.

8.2.2

TABEL 3-SOORTEN

Voor de tabel 3-soorten geldt dat er, naast de eis dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding mag komen, geen andere bevredigende oplossing mag bestaan. Bovendien moet er sprake moet zijn van een dwingende reden van groot openbaar belang (met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu gunstige effecten).

Gunstige staat van instandhouding

Voor geen van de tabel 3-soorten wordt afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding:

- waterspitsmuis;
- gewone dwergvleermuis;
- meervleermuis;
- watervleermuis;
- ruige dwergvleermuis;
- ringslang;

- rugstreeppad;
- heikikker.

Aan deze voorwaarde is derhalve voor alle tabel 3-soorten voldaan.

Dwingende redenen van groot openbaar belang en geen andere bevredigende oplossing

Voor alle tabel 3-soorten moet aan twee extra vereisten worden voldaan voor het kunnen verkrijgen van een ontheffing, te weten de aanwezigheid van dwingende redenen van groot openbaar belang, en de afwezigheid van een andere bevredigende oplossing. Op deze twee vereisten wordt in het navolgende ingegaan.

In de corridor Schiphol-Amsterdam-Almere bestaan veel structurele filelocaties. De groei van het autoverkeer zorgt er in 2020 voor dat de snelheid op de meeste trajecten binnen de corridor Schiphol-Amsterdam-Almere afneemt, en dat er op nog meer trajecten niet aan de landelijke normen uit de Nota Mobiliteit wordt voldaan. Als de capaciteit van de wegen in de corridor Schiphol-Amsterdam-Almere niet wordt uitgebreid, zal in 2020 het aantal filelocaties meer dan verdubbeld zijn. Door de overvolle snelwegen wijkt verkeer uit naar het onderliggende wegennet, zodat ook daar problemen ontstaan.

Na 2010 zal het mobiliteitsprobleem alleen maar groter worden, mede als gevolg van ruimtelijke- en economische ontwikkelingen in de Noordvleugel van de Randstad. Verstedelijking en bedrijvigheid zullen naar verwachting verder toenemen. Zonder verdere wegwitbreidingen na 2010, zal het wegennet in 2020 zwaar overbelast zijn, met als gevolg nog meer files en nog langere reistijden en een toenemende belasting van de leefomgevingskwaliteit.

De Noordvleugel van de Randstad zal hierdoor zowel economisch als qua woon- en leefomgeving minder aantrekkelijk worden. Het aanpakken van het bereikbaarheidsprobleem is ook voorwaarde voor de gewenste ruimtelijke- en economische ontwikkelingen. Zo is met Almere in principe afgesproken dat tussen 2010 en 2030 60 000 woningen extra gebouwd zullen gaan worden (Schaalsprong Almere). Oplossingen moeten daarbij gevonden worden in een zeer complexe omgeving, waarbij een goede ruimtelijke inpassing en een goede milieukwaliteit alsvoorwaarde gelden.

Gelet op het vorenstaande zijn er **dwingende redenen van groot openbaar belang** aanwezig die realisatie van de wegwitbreiding noodzakelijk maken.

Er bestaat daarnaast geen andere bevredigende oplossing om te voorzien in het verbeteren van het wegennetwerk en het oplossen van de te verwachten fileproblemen, die geen of een geringere aantasting van (leefgebied van) soorten met zich brengt. Hierbij wordt het volgende in aanmerking genomen.

In fase 1 van de planstudie zijn vier alternatieven onderzocht, te weten het Nulalternatief, het Nulplusalternatief, het Stroomlijnalternatief en het Verbindingsalternatief. Om het gewenste doel te bereiken, kan niet worden volstaan

met het Nulalternatief of het Nulplusalternatief. In het Stroomlijnalternatief vindt uitbreiding en verbreding van het bestaande wegennet plaats. Er worden derhalve geen nieuwe wegen aangelegd, wat bij keuze voor het Verbindingsalternatief wel het geval zou zijn. Dit betekent dat – ten opzichte van het Verbindingsalternatief – de nadelige effecten op natuur (met name ruimtebeslag) worden beperkt. Er is in fase 1 van de planstudie mede om die reden gekozen voor het Stroomlijnalternatief.

Gelet op het voorgaande is voldaan aan alle vereisten die de Flora- en faunawet stelt om een ontheffing voor tabel 3-soort te kunnen verlenen, te weten:

- 1 geen afbreuk aan een gunstige staat van instandhouding;
- 2 dwingende redenen van groot openbaar belang;
- 3 geen andere bevredigende oplossing.

Derhalve kan worden geconcludeerd dat voor alle in tabel 8.45 genoemde soorten (tabel 2 en 3) de benodigde ontheffingen kunnen worden verleend.

BIJLAGE 1

Relevante wetteksten

Flora- en faunawet

Algemene zorgplicht (artikel 2)

In de Flora- en faunawet is een algemene zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De algemene zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Algemene verbodsbepalingen Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 12)

8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstellingen en ontheffingen, Flora- en faunawet artikel 75

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, vrijstelling worden verleend van de bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18 bepaalde verboden.
2. Indien een vrijstelling als bedoeld in het eerste lid strekt tot uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties, kan de vrijstelling bij ministeriële regeling worden verleend.
3. Onze Minister kan, voor zover niet overeenkomstig artikel 68 van deze wet door gedeputeerde staten ontheffing is of kan worden verleend, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18, 50, 51, 52, 53, 58, 59, tweede lid, 64, tweede lid, en 72, vijfde lid.
4. Vrijstellingen en ontheffingen worden, tenzij uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties noodzaakt tot het verlenen van vrijstelling of ontheffing om andere redenen, slechts verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

5. Onverminderd het vierde lid, worden voor soorten genoemd in bijlage IV van de richtlijn nr. 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitattypen en de wilde flora en fauna (PbEG L 206), voor soorten vogels als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, en boor algemene maatregel van bestuur aangewezen beschermde inheemse dier- of plantensoorten vrijstelling of ontheffing slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat:

- a. ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
- b. teneinde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen aantal van bij die maatregel aan te wijzen soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben of
- c. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.

6. Vrijstellingen kunnen in ieder geval verschillend worden vastgesteld naar gelang de soorten of categorieën van soorten en handelingen welke de vrijstelling betreffen. Voorts kan onderscheid worden gemaakt naar wilde of gekweekte planten of producten van die planten, en naar wilde of gefokte dieren dan wel eieren, nesten of producten van die dieren.

Aanduiding belangen voor verlenen van ontheffing, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, artikel 2, lid 2

Als andere belangen als bedoeld in artikel 75, vierde lid, onderdeel c, van de wet zijn onder meer aangewezen:

- a. de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. de veiligstelling van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort tegen het verkeer;
- c. de opvang en verzorging van zieke of gewonde dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- d. het onderhoud van wateren, waterkanten, oevers en graslanden;
- e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, met dien verstande dat vanwege dit belang geen ontheffing of vrijstelling kan worden verleend ten aanzien van vogels behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- f. de bescherming van weidevogels en hun eieren tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

BIJLAGE 2

Beschermden soorten in de Flora- en Faunawet

Tabel 1: Algemene soorten Zoogdieren aardmuis bosmuis dwergmuis bunzing dwergspitsmuis egel gewone bosspitsmuis haas hermelijn hutspitsmuis konijn mol ondergrondse woelmuis ree rosse woelmuis Microtus agrestis Apodemus sylvaticus Micromys minutus Mustela putorius Sorex minutus Erinaceus europaeus Sorex araneus Lepus europeus Mustela erminea Crocidura russula Oryctolagus cuniculus Talpa europea Pitymys subterraneus Capreolus capreolus Clethrionomys glareolus		tweekeurige bosspitsmuis veldmuis vos wezel woelrat Reptielen en amfibieën bruine kikker gewone pad middelste groene kikker kleine watersalamander meerkikker Mieren behaarde rode bosmier kale rode bosmier stronkmier zwartgrobosmier Sorex coronatus Microtus arvalis Vulpes vulpes Mustela nivalis Arvicola terrestris Rana temporaria Bufo bufo Rana esculenta Triturus vulgaris Rana ridibunda Formica rufa Formica polyctena Formica truncorum Formica pratensis	Slakken wijngaardslak Vaatplanten aardaker akkerklokje brede wespenorchis breed klokje dotterbloem* gewone vogelmelk grasklokje grote kaardenbol kleine maagdenpalm knikkende vogelmelk koningsvaren slanke sleutelbloem zwanebloem * m.u.v. spindotterbloem	Helix pomatia Lathyrus tuberosus Campanula rapunculoides Epipactis helleborine Campanula latifolia Caltha palustris Ornithogalum umbellatum Campanula rotundifolia Dipsacus fullonum Vinca minor Ornithogalum nutans Osmunda regalis Primula elatior Butomus umbellatus
Tabel 2: Overige soorten Zoogdieren damhert edelhert eeekhoorn grijze zeehond grote bosmuis steenmarter Wild zwijn Dama dama Cervus elaphus Sciurus vulgaris Halichoerus grypus Apodemus flavicollis Martes foina Sus scrofa Reptielen en amfibieën alpenwatersalamander levendbarende hagedis Triturus alpestris Lacerta vivipara Dagvlinders moerasparelmoervlinder vals heideblauwtje Euphydryas aurinia Lycalaides idas Vissen bermpje kleine modderkruiper meerval rivierdonderpad Noemachellus barbatulus Cobitis taenia Silurus glanis Cottus gobio Vaatplanten aangebrande orchis aapjesorchis beenbreek bergklokje bergnachtorchis bijenorchis blaasvaren blauwe zeedistel bleek bosvogeltje bokkenorchis brede orchis bruinrode wespenorchis daslook Orchis ustulata Orchis simia Narthecium ossifragum Campanula rhomboidalis Platanthera chlorantha Ophrys apifera Cystopteris fragilis Eryngium maritimum Cephalanthera damasonium Himantoglossum hircinum Dactylorhiza majalis majalis Epipactis atrorubens Allium ursinum		dennenorchis duits gentiaan franjegentiaan geelgroene wespenorchis gele helmblom honingorchis jeneverbes klein glaskruid kleine keverorchis kleine zonnedauw klokjesgentiaan kluwenklokje koraalwortel kruisbladgentiaan lange ereprijs lange zonnedauw mannetjesorchis maretak moeraswespenorchis muurbloem parnassia pijscheefkelk poppenorchis prachtiklokje purperorchis rapunzelklokje rechte driehoeksvaren rietorchis ronde zonnedauw Goodyera repens Gentianella germanica Gentianella ciliata Epipactis muelleri Pseudofumaria lutea Dactylorhiza maculata Coeloglossum viride Asplenium viride Listera ovata Gymnadenia conopsea Primula veris Orchis morio Spiranthes spiralis Anacamptis pyramidalis Hermidium monorchis Juniperus communis Parietaria judaica Listera cordata Drosera intermedia Gentiana pneumonanthe Campanula glomerata Corallorhiza trifida Gentiana cruciata Veronica longifolia Drosera anglica Orchis mascula Viscum album Epipactis palustris Erysimum cheiri Parnassia palustris Arabis hirsuta sagittata Aceras anthropophorum Campanula persicifolia Orchis purpurea Campanula rapunculoides Gymnocarpium robertianum Dactylorhiza majalis praetermissa Drosera rotundifolia	rood bosvogeltje ruig klokje schubvaren slanke gentiaan soldaatje spaans ruter steenanjer steenbreekvaren stengellose sleutelbloem stengelomvattend havikskruid stijf hardgras tongvaren valkruid veenmosorchis veldgentiaan veldsalie vleeskleurige orchis vliegenorchis vogelnestje voorjaarsadonis wantsenorchis waterdriblad weideklokje weirtekende nachtorchis wilde gagele wilde herfsttijloos wilde kievitsbloem wilde marjolein wit bosvogeltje witte muggenorchis zinkvioletje zomeriklokje zwartsteel Kevers vliegend hert Kreeftachtigen rivierkreeft	Cephalanthera rubra Campanula trachelium Ceterach officinarum Gentianella amarella Orchis militaris Cirsium dissectum Dianthus deltoides Asplenium trichomanes Primula vulgaris Hieracium amplexicaule Catapodium rigidum Asplenium scolopendrium Arnica montana Hammarbya pullosa Gentianella campestris Salvia pratensis Dactylorhiza incarnata Ophrys insectifera Neottia nidus-avis Adonis vernalis Orchis coriophora Menyanthes trifoliata Campanula patula Platanthera bifolia Myrica gale Colchicum autumnale Fritillaria meleagris Origanum vulgare Cephalanthera longifolia Pseudorchis albidia Viola lutea calaminaria Leucocjum aestivum Asplenium adnigrum-nigrum Lucanus cervus Asteriscus astacus
Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB Bijlage 1 AMvB Zoogdieren das boommarter eikelmuis gewone zeehond veldspitsmuis waterspitsmuis Meles meles Martes martes Eliomys quercinus Phoca vitulina Crocidura leucodon Neomys fodiens Reptielen en amfibieën adder hazelworm ringslang vinpootsalamander vuursalamander Vipera berus Anguis fragilis Natrix natrix Triturus helveticus Salamandra salamandra Vissen beekprik bittervoorn elrits gestippelde alver grote modderkruiper rivierprik Lampetra planeri Rhodeus cericeus Phoxinus phoxinus Alburnoides bipunctatus Misgurnus fossilis Lampetra fluviatilis Dagvlinders bruin dikkopje dwergblauwtje dwergdikkopje groot geaderd witje grote lissvogelvinder heideblauwtje keppage kalkgraslanddikkopje keizersmantel klaverblauwtje purperstreepparelmoervlinder rode vuurvinder hippotoe rouwmantel tweekleurig hooibeestje veenbesparelmoervlinder veenhooibeestje veldparelmoervlinder Erynnis tages Cupido minimus Thymelicus acteon Aporia crataegi Limenitis populi Plebejus argus Strymonidea w-album Spialia sertorius Argynnis paphia Cyaniris semiargus Brenthis ino Palaeochrysopterus Nymphalis antiopa Coenonympha arcania Bolaria aquilonia Coenonympha tullia Melitaea cinxia		woudparelmoervlinder zilervlek Vaatplanten groot zeggras Bijlage IV HR Zoogdieren baardveermuis bechstein's vleermuis bever bosvleermuis brandt's vleermuis bruinvis euraziatische lynx franjestaart gewone dolfijn gewone dwergvleermuis gewone grootoorvleermuis grijze grootoorvleermuis grote hoefijzerneus hamster hazelmuis ingekorven vleermuis kleine dwergvleermuis kleine hoefijzerneus laativlieger meervleermuis mopsvleermuis nathusius' dwergvleermuis noordse woelmuis otter rosse vleermuis tuimelaar tweekleurige vleermuis vale vleermuis vleermuis wilde kat witflankdolfijn witsnuitdolfijn Reptielen en amfibieën boomkikker geelbuikvuurpad gladde slang Melitaea diamina Clossiana euphrosyne Zostera marina Myotis mystacinus Myotis bechsteinii Castor fiber Nyctalus leisleri Myotis brandtii Phocoena phocoena Lynx lynx Myotis nattereri Delphinus delphis Pipistrellus pipistrellus Plecotus auritus Plecotus austriacus Rhinolophus ferrumequinum Cricetus cricetus Muscardinus avellanarius Myotis emarginatus Pipistrellus pygmaeus Rhinolophus hipposideros Eptesicus serotinus Myotis dasycneme Barbastella barbastellus Pipistrellus nathusii Microtus oeconomus Lutra lutra Nyctalus noctula Tursiops truncatus Vespertilio murinus Myotis myotis Myotis daubentonii Felis silvestris Lagenorhynchus acutus Lagenorhynchus albirostris Hyla arborea Bombina variegata Coronella austriacus	heikkikker kamsalamander knoflookpad muurhagedis poelkikker rugstreeppad vroedmeesterpad zandhagedis Dagvlinders donker pimperlauwtje grote vuurvinder pimperlauwtje tijmblauwtje zilvestreephooibeestje Libellen bronslibel gaffellibel gevekte witsnuitlibel groene glazenmaker noordse winterjuffer oostelijke witsnuitlibel rivierrombout siertelijke witsnuitlibel Vissen houting steur Vaatplanten drijvende waterweegbree groenknolorchis kruipend moerasrasscherm zomerschroeforchis Kevers brede geelrandwateroefkever gestreepte wateroefkever heldenbok juchtleerkever Tweekleppigen bataafse stroommossel	Rana arvalis Triturus cristatus Pelobates fuscus Podarcis muralis Rana lessonae Bufo calamita Alytes obstetricans Lacerta agilis Maculinea nausithous Lycena dispar Maculinea teiulus Maculinea arion Coenonympha hero Oxygastra curtisii Ophiogomphus cecilia Leucorrhinia pectoralis Aeshna viridis Sympecma paedisca Leucorrhinia albifrons Stylurus flavipes Leucorrhinia caudalis Conegonus oxyrrhynchus Acipenser sturio Luronium natans Liparis loeselii Apium repens Spiranthes aestivalis Dytiscus latissimus Graphoderus bilineatus Cerambyx cerdo Osmoderma eremita Unio crassus

BIJLAGE 3

Bronnen

ARCADIS, 2008. Trajectnota/MER Fase 2 Schiphol – Amsterdam – Almere. In opdracht van Rijkswaterstaat.

Uit MER:

[2] Brandjes, G.J. en L.S.A. Anema, 2005. *Beoordeling zoogdieren en dagvlinders Planstudie Schiphol-Almere. Aanvullend veldonderzoek vleermuizen, overige zoogdieren en dagvlinders.*

Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

[3] Buren, L.D., A.J.M. Meijer en P.H.N. Boddeke, 2003. *Inventarisatie beschermde soorten langs rijkswegen in Noord-Holland. Weg trajecten in het kader van de Spoedwet wegverbreding.* Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

[7] Grontmij, 2005. *Planstudie/MER Schiphol-Amsterdam-Almere. Deelrapport Natuur.* Grontmij Nederland bv, Houten.

[10] Koelman, R. en D. Bekker, 2004. *Onderzoek naar de geschiktheid van de provincie Flevoland als leefgebied voor waterspitsmuis en noordse woelmuis.* Vereniging voor zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Arnhem.

[11] Limpens, H.J.G.A., J. Reinhold en R.H. Witte, 2005. *Vleermuizen in Flevoland: een beschermde diergroep in beeld gebracht. Tussentijdse rapportage 2005.* Vereniging voor zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Arnhem en Landschapsbeheer Flevoland. Arnhem.

[13] Melman, P., T. Baas, K. Scharringa, E. Thomasson, R. van 't Veer en I. Miedema, 2005. *Atlas van de natuur in de Vechtstreek.* Landschap Noord-Holland: Castricum.

[19] Rijsewijk, A.C. van, W. Bosman en R. Zollinger, 2005. *Gebiedsdekkend onderzoek naar het voorkomen van de rugstreeppad (Bufo calamita) in de provincie Flevoland.* Stichting RAVON: Nijmegen.

[23] Winden, J. van der & P.W. van Horssen, 2001. *Voedselgebieden van de purperreiger in Nederland.* Bureau Waardenburg: Culemborg.

[24] Witteveen + Bos, 2005. *Inventarisatie Natuur en Milieu Hoofdwegverbinding Schiphol-Almere.* Witteveen+Bos: Deventer.

[28] DHV, 2006. *MER/SMB Bloemendalerpolder / KNSF-terrein. Deel B Toelichting.* In opdracht van Provincie Noord-Holland.

[30] Min V&W, 2001. *Trajectnota CRAAG. Corridors tussen de Regio's Amsterdam, Almere en 't Gooi.* Deelnota Natuur en Landschap. Den Haag.

[37] KNNV afdeling Amsterdam en Vogelwerkgroep Amsterdam, 2007. *Vogelen in Amsterdam*. Amsterdam.

[44] Provinciale organisaties voor flora en fauna, 2007. *Tussen Duin&Kijk*. Natuur in Noord-Holland. Jaargang 6, nr. 4.

[45] Van der Goes en Groot, 2007. Almere hout. *Inventarisatie beschermde flora en fauna 2007. G&G-rapport 2007-34 (deelrapport)*. In opdracht van gemeente Almere.

[46] Van der Goes en Groot, 2007. Almere hout. *Inventarisatie beschermde flora en fauna 2007. G&G-rapport 2007-34 (deelrapport)*. In opdracht van gemeente Almere.

[47] Van der Goes en Groot, 2006. Almere hout. *Beschermde flora en fauna Almere: Almeerderhout. Inventarisatie 2006. G&G-rapport 2006-61*. In opdracht van gemeente Almere.

[48] Van der Goes en Groot, 2006. *Beschermde flora en fauna Almere: 3V Buitenhout. Inventarisatie beschermde flora en fauna 2005. G&G-rapport 2005-54 (deelrapport)*. In opdracht van gemeente Almere.

[49] Van der Goes en Groot, 2005. Almere hout. *Beschermde flora en fauna Almere: Groenzone A-6 zuid. Inventarisatie beschermde flora en fauna 2005. G&G-rapport 2005-54 (deelrapport)*. In opdracht van gemeente Almere.

[a] www.degrauwegans.nl (augustus 2007)

[b] www.knnv.nl/Amsterdam (november 2007) Gebruikte gegevens zijn van de periode 2000 – 2006.

[c] www.waarneming.nl (augustus/november 2007)

[f] www.visseninflevoland.nl (augustus/november 2007)

[g] www.ravon.nl (soort – vissen – Bittervoorn; augustus 2007)

[I] Dhr. Ilco van Woersem, senior ecooloog, ARCADIS.

[II] Dhr. Ruurd Maasdam, Waterschap Zuiderzeeland.

[IV] Mevr. Trineke Bakker, ecooloog bij ARCADIS.

[V] Dhr. Jeroen Reinhold, Landschapsbeheer Flevoland

BIJLAGE 4

Kaartenbijlage veldinventarisaties 2008

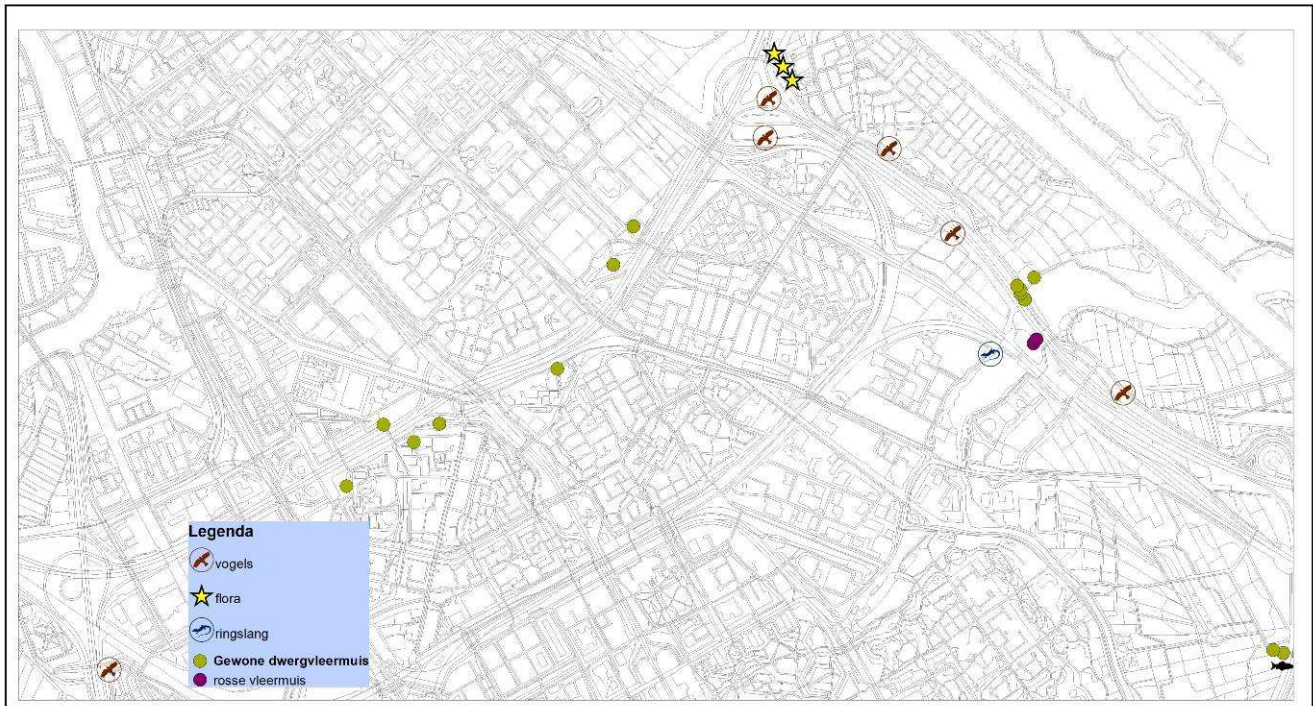
Figuur 1. Waarnemingen deelgebied 1.

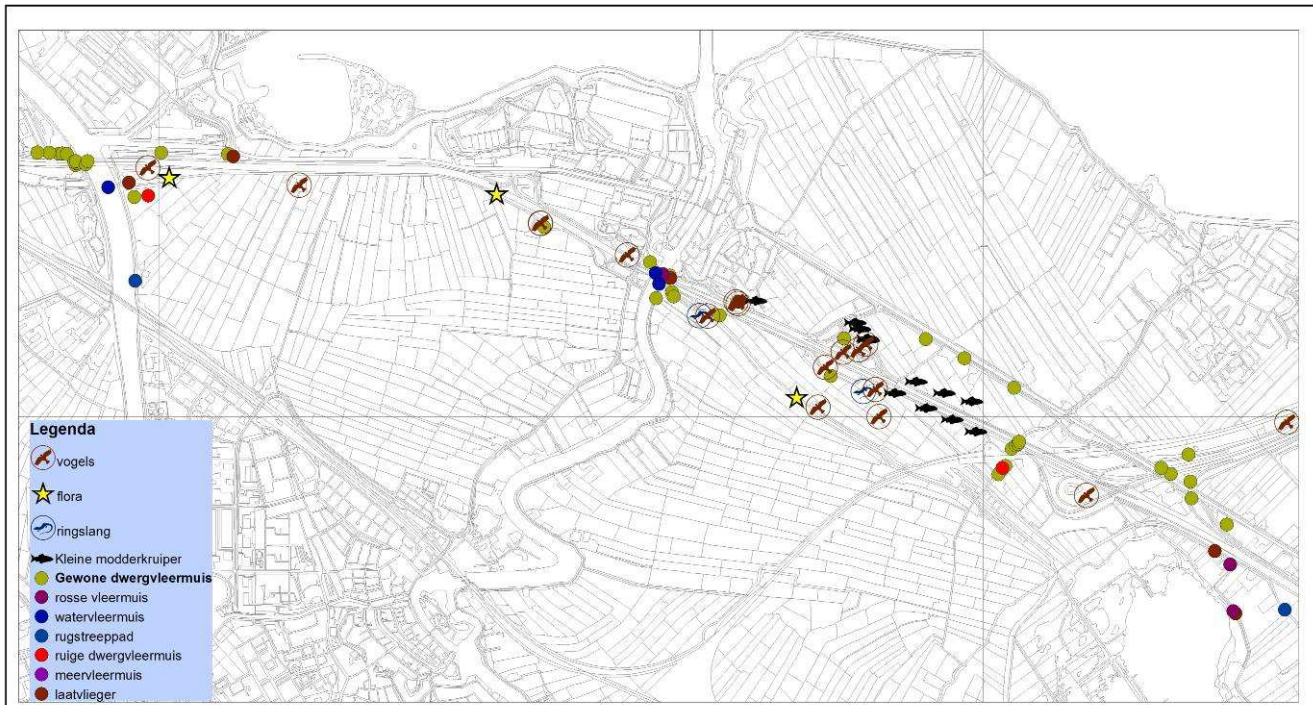
Figuur 2. Waarnemingen deelgebied 2.

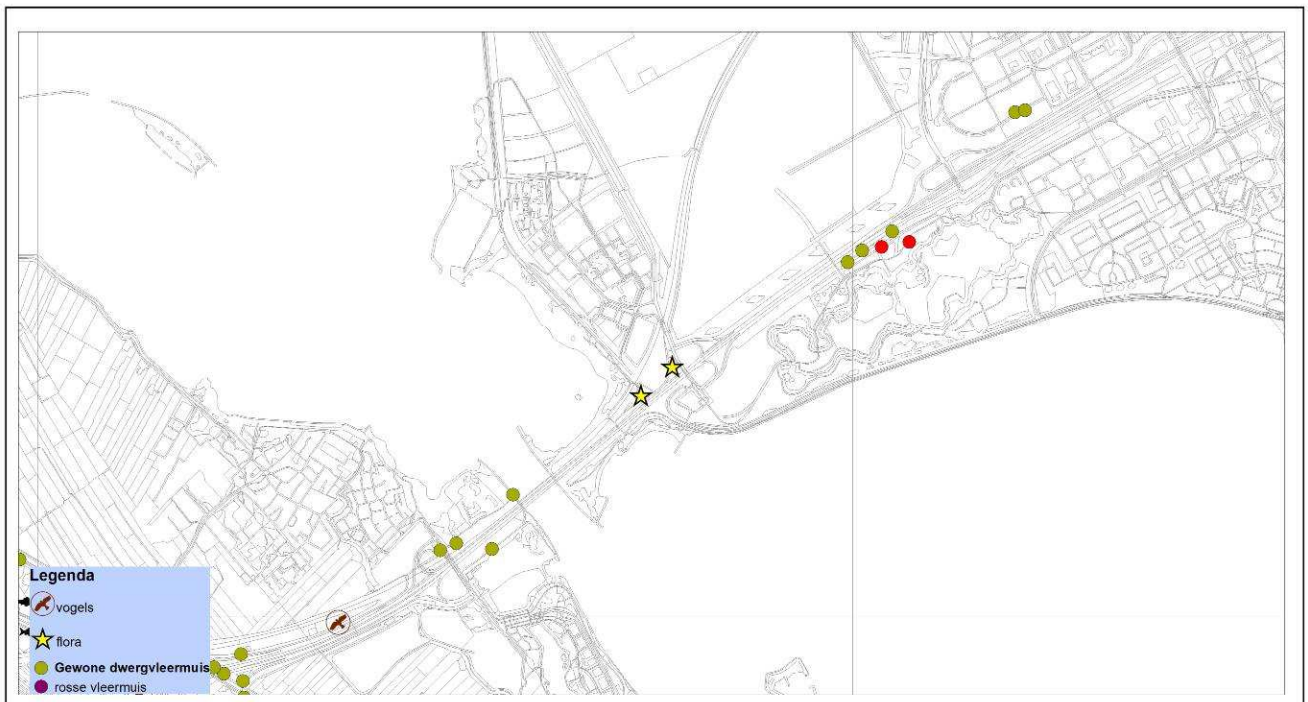
Figuur 3. Waarnemingen deelgebied 3.

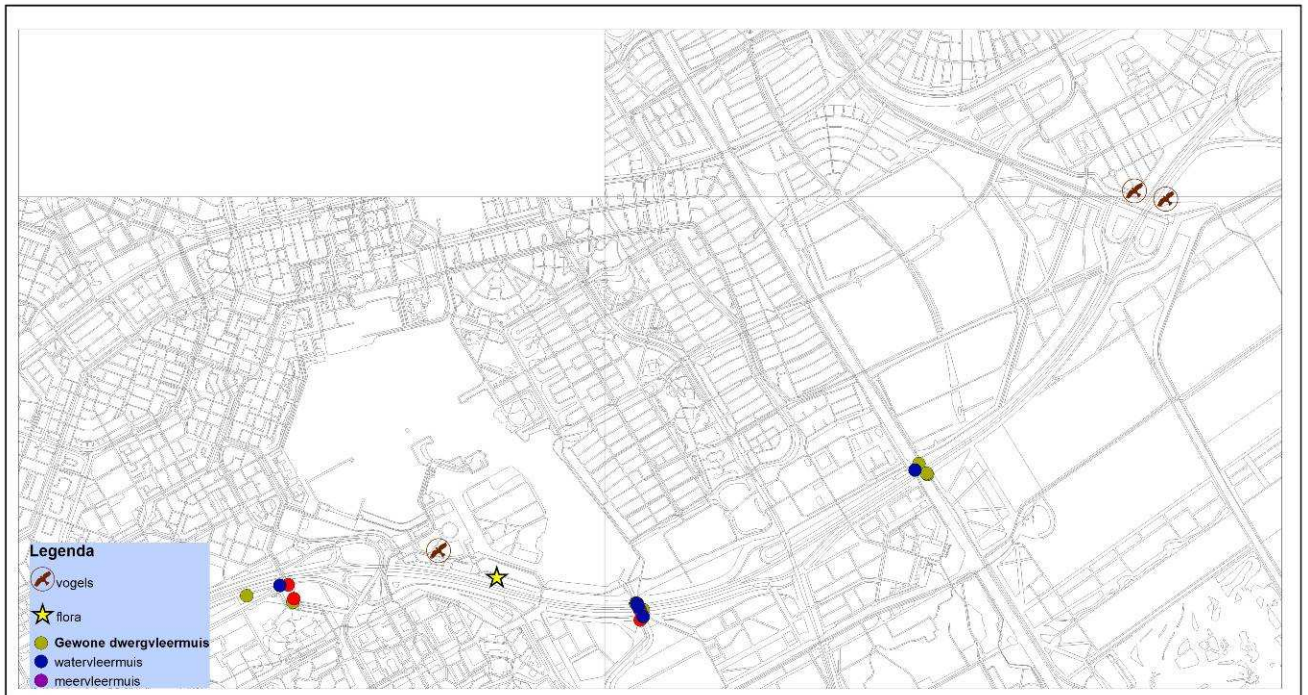
Figuur 4. Waarnemingen deelgebied 4.

Figuur 5. Waarnemingen deelgebied 6 a.

Figuur 6. Waarnemingen deelgebied 6 b.

COLOFON

TB A6/A9: SCHIPHOL-AMSTERDAM-ALMERE
NATUURTOETS FLORA EN FAUNA**OPDRACHTGEVER:**

RIJKSWATERSTAAT, REGIONALE DIENST NOORD-HOLLAND
DEFINITIEF

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

S. Jonker

GECONTROLEERD DOOR:

B. Koolstra

VRIJGEGEVEN DOOR:

T. Kaligis

20 december 2010

075220462:A

ARCADIS NEDERLAND BV
Zendmastweg 19
Postbus 63
9400 AB Assen
Tel 0592 392 111
Fax 0592 353 112
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens
uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder
schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit
dit document worden veeleenvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale
reproductie of anderszins.